POSTA REDACTIEI

Acordul de la Montevideo

Teofil Paraschiv, Botoşani. Cele 11 state membre ale Asociaţiei Latino-Americane de Integrare (ALADI) — Argentina, Bolivia, Brazilia, Columbia, Chile, Ecuador, Mexic, Paraguay, Peru, Uruguay şi Venezuela — au semnat, la Montevideo, după doi ani de negocieri, un acord care oferă statelor respective facilităţi vamale de pînă la 60 la sută în schimburile comerciale regionale. Intitulat „Programul de recuperare şi expansiune a comerţului" (PREC), acordul menţionat va fi pus în aplicare de la 1 ianuarie 1989, scontîndu-se pe o creştere a schimburilor comerciale regionale cu aproximativ 40 la sută faţă de situaţia actuală.

Începînd de la 1 ianuarie 1989, în baza acordului menţionat, Argentina, Brazilia şi Mexicul îşi vor deschide pieţele lor naţionale, acordînd preferinţe vamale de 60 la sută celorlalte state membre ale ALADI. Un an mai tîrziu, ţările cu o dezvoltare medie din regiune — Columbia, Chile, Peru, Uruguay şi Venezuela — vor proceda la fel, iar în 1991 măsura va fi adoptată şi de statele cu o dezvoltare economică relativă (Bolivia, Ecuador, Paraguay).

Această măsură urmăreşte corectarea dezechilibrelor comerciale din regiune. Se apreciază, totodată, că acordul trebuie să fie completat cu noi programe de cooperare şi dezvoltare, în direcţia creării de întreprinderi mixte latino-americane.

Încheierea acordului este apreciată ca un pas important, el implicînd o deschidere reciprocă a pieţelor în favoarea ţărilor din regiune şi o sporire valorică a schimburilor comerciale cu cel puţin opt miliarde dolari. Acordul urmăreşte promovarea schimburilor comerciale dintre ţările latino-americane şi, prin aceasta, depăşirea crizei economice regionale, evitîndu-se transferul de devize în afara regiunii. Tocmai de aceea, specialiştii latino-americani apreciază că semnarea Acordului de la Montevideo este o dovadă a voinţei de cooperare a ţărilor ce fac parte din ALADI, dar şi a capacităţii lor de a depăşi, prin eforturi proprii, dificultăţile cu care se confruntă.

Dumitru Caminschi, Bucureşti. Eforturi pentru utilizarea energiei solare se fac nu numai în ţările dezvoltate, ci şi în cele în curs de dezvoltare, uneori, datorită costurilor ridicate ale activităţii de cercetare, proiectare şi execuţie, folosindu-se metoda cooperării între diverse state pentru atingerea scopului propus. Astfel, Comunitatea economică a statelor vest-africane (ECOWAS) întreprinde eforturi privind crearea unei uzine care va produce utilaje destinate folosirii energiei solare — informează ziarul nigerian „Business Times". Cercetările efectuate au confirmat posibilitatea economică a construirii întreprinderii, care este evaluată la 10 milioane de dolari. Ea va fi construită în capitala Republicii Mali, Bamako. Tot aici a fost organizat un centru de pregătire a specialiştilor de diferite profesii, în scopul realizării proiectului regional menţionat. În perspectivă, uzina va produce utilaje din materiile prime existente în ţările din vestul Africii. Proiectul va fi realizat cu sprijinul UNESCO.

În prezent, în Nigeria, Ghana, Mali şi Togo funcţionează deja centre de selecţie a informaţiilor ştiinţifice referitoare la folosirea energiei solare. Toate datele sînt colectate la centrul regional din Dakar. Această ramură de perspectivă poate să extindă considerabil baza energetică a statelor vest-africane şi să reducă cheltuielile în valută străină, subliniază ziarul citat.

Trenurile secolului XXI

Vasile Niţă, Bucureşti. Deşi trăim în secolul marilor viteze, se pare că ele nu satisfac dorinţa omului de a ajunge, într-un timp cît mai scurt, la destinaţia dorită. De aceea, diversele forme de transport continuă să-şi mărească vitezele. În ce priveşte trenurile, s-a ajuns la viteze de-a dreptul impresionante. Recent, în R.F. Germania au trecut probele experimentale încă două noi trenuri rapide — „Intercity experimental" şi „Transrapid—06". În ambele cazuri, au fost stabilite recorduri mondiale de viteză pentru trenurile de acest tip. Astfel, primul a atins, pe un tronson, viteza de 317 km/h, iar al doilea — viteza de 320 km/h.

„Intercity experimental" este cel mai nou model de tren electric. Probabil, el va fi dat în exploatare în anul 1991. Trenul are calităţi aerodinamice superioare şi este dotat cu un post de comandă confortabil. Puterea vagonului-motor este de 11 400 CM. Se estimează că viteza trenului va atinge 350 km/h. Instalaţii speciale asigură o bună izolare fonică şi termică.

Celălalt tren — „Transrapid-06" — va atinge o viteză de 400 km/h. Acesta este aproape un zbor, cu atît mai mult cu cît trenul se deplasează pe o suspensie magnetică. Liniile pentru asemenea trenuri sînt dispuse pe piloni din beton armat, la înălţimea de 5 m deasupra solului. În vagonul din faţă nu există o instalaţie motor, ci doar o cabină cu un post de comandă, întrucît, în acest caz, motorul linear este dispus de-a lungul întregii linii. La „Transrapid-06", consumul de energie este mai mare decît la trenurile de cale ferată care au o viteză de pînă la 200 km/h, dar mai mic decît la avioane.

B. Stamate, Iaşi. Adepţii limbii esperanto sînt optimişti. Mai ales dacă iniţiativa unei întreprinderi olandeze de informatică se va transforma în realitate. Este vorba de propunerea de utilizare a esperanto-ului ca limbaj-pivot în sistemele de traducere informatică. Întreprinderea olandeză „BSO" intenţionează să implanteze, la începutul anilor '90, un sistem de traducere a mesajelor tehnice prin ordinator, care va utiliza limba esperanto.

Stimaţi cititori,

În dorinţa de a veni în sprijinul celor ce doresc să-şi procure, la timp şi în mod sigur, săptămînalul nostru, redacţia revistei „Lumea", împreună cu Direcţia Expedierii Presei vă propun o nouă şi facilă modalitate de a vă abona.

Completaţi talonul de pe verso şi prezentaţi-l factorului poştal ori celui mai apropiat Oficiu P.T.T.R., care, în schimbul achitării costului abonamentului la revistă pe perioada solicitată de dumneavoastră, au obligaţia să vă elibereze, imediat şi pe loc, chitanţa respectivă.

Abonamentul se poate face oricînd pe minimum 3 luni şi începe din luna următoare achitării costului lui.

Revista „LUMEA"

Phobos I şi II

P. Georgiade, Bucureşti; Vasile Alexandru, Bistriţa. La 21 septembrie, Marte, cea mai enigmatică planetă din sistemul nostru solar, s-a aflat, pentru prima oară din 1971, la cea mai mare apropiere de Terra. Momentul — potrivit specialiştilor — a fost extrem de prielnic pentru programul interplanetar „Phobos", iniţiat în iulie a.c. Oameni de ştiinţă de prestigiu consideră că simpla posibilitate ca pe Marte să existe sau să fi existat forme de viaţă este suficientă pentru a merita o călătorie pe „planeta roşie".

Anunţarea oficială, de către Uniunea Sovietică, a pregătirii unei expediţii internaţionale spre Marte, în 1994, a fost primită cu satisfacţie, considerîndu-se că ea va reprezenta o avanpremieră a primei călătorii a omului pe Marte, la începutul secolului XXI. În ce priveşte participarea la „aventura marţiană", directorul Institului de cercetări medico-biologice al U.R.S.S., Oleg Gazenko, a declarat că principalul impediment l-ar reprezenta durata călătoriei. S-a calculat că,

→

Matei Gheorghiu, Bucureşti. Realizările obţinute, în ultimul timp, în sporirea capacităţii de mărire a unor microscoape sînt de-a dreptul impresionante. Astfel, microscopul electronic „Stereoscan 360" (în imagine), realizat de o firmă britanică, poate mări pînă la de 250 000 de ori (un microscop obişnuit măreşte de circa 2 000 de ori). Aparatul, care lucrează sub controlul unui computer, cumulînd ultimele cuceriri ale tehnicii din acest domeniu, poate realiza fotografii tridimensionale, inclusiv color, poate analiza compoziţia chimică a pieselor metalice. „Stereoscan 360" datorită calităţilor sale multiple, este deosebit de util în industria aerospaţială, în cea chimică, petrochimică, metalurgică etc.

TALON DE ABONAMENT

NUMELE _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

PRENUMELE _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

Str. _ _ _ _ _ _ _ Nr. _ _ _ _ _ _ _

LOCALITATEA _ _ _ _ _ _ _ COD _ _ _

Județul _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

POSTA REDACȚIEI

pentru aceasta, vor trebui în jur de trei ani, ceea ce presupune, între altele, autonomie, lipsă de informații privind condițiile pe care va fi obligată să le suporte nava, absența unui ajutor exterior și imposibilitatea, în caz de necesitate, a unei rapide reîntoarceri pe Pămînt. Altă dificultate : protejarea contra posibilelor radiații produse în afara cîmpului de acțiune al forței magnetice a Terrei, care apără celulele cerebrale ale cosmonauților. Aceasta, fără a uita problemele puse de modul de hrănire a participanților la expediție. Desigur, s-a propus crearea, în navele cosmice, a unor „grădini" artificiale și chiar au și fost realizate o serie de experimente în acest sens, dar, după părerea oamenilor de știință, aceasta este legată de posibila apariție a unor bacterii și organisme ce se vor comporta altfel decît în condițiile habitatului obișnuit.

Călătoria pe Marte apare, așadar, de domeniul ficțiunii, deși lansarea, vara aceasta, a două stații automate (Phobos I și II) spre cel mai mare satelit al „planetei roșii" este în măsură să reaprindă interesul pentru Marte, care, după investigațiile realizate în 1976 de sonda americană „Viking I", păruse să scadă.

În cele 75 de comunicări prin radio realizate, începînd cu 7 iulie, de cele două aparate cosmice de investigație, au și început să se dezvăluie unele mistere ale lui Phobos. După două sute de zile de zbor cu o viteză de 11 kilometri pe secundă, „Phobos I" va intra în orbita eliptică intermediară a satelitului și va începe unul dintre cele mai complexe experimente științifice din spațiul extraterestru. Prin utilizarea laserului se va putea cunoaște compoziția rocilor originare ale lui Phobos, un asteroid capturat de Marte în urmă cu mult timp și pe care gravitația este atît de mică, încît un om de 80 kilograme va cîntări, pe suprafața acestuia, doar ...50 de grame. Pe de altă parte, un complex videospectrometric instalat la bord va transmite pe Terra imagini clare ale reliefului de pe Phobos, acestea fiind luate în zbor, de la o înălțime de numai 50 de metri de la suprafața satelitului. Un „mesager" — prevăzut cu o cameră miniaturizată de televiziune, cu un transmițător-receptor pentru contactul cu Pămîntul, cu baterii solare și instrumente științifice — se va desprinde de pe una din cele două rachete spațiale și va „supraviețui" deasupra lui Phobos circa un an. În plus, pentru studierea compoziției chimice a satelitului, s-a creat o sondă „săltăreață", capabilă „să sară" din 20 în 20 de metri, pentru a parcurge, în scurt timp, cei 27 de kilometri, cît reprezintă diametrul asteroidului marțian.

Coordonatorul rubricii : Rodica Dumitrescu

LUMEA
SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

40 (1301) 29 septembrie 1988

ARTICOLE, CORESPONDENȚE

Al III-lea Congres Național de Chimie. Elocventă expresie a creației științifice românești, în slujba idealurilor de pace, progres și conlucrare 1

Atomului – o unică utilizare : cea pașnică ! Ștefan Cârjă 4

Exigența soluțiilor globale, democratice 5

Șapte zile. Vasile Crișu 5

Națiunile Unite. Debutul sesiunii a 43-a. I. Olteanu 6

În pragul Centenarului forumului mondial al parlamentarilor. George Petricu 8

Beirut. Situație confuză. Crăciun Ionescu 9

După sesiunea F.M.I.-B.I.R.D. În absența unor măsuri concrete, problemele economico-financiare tind să se agraveze. dr. Ilie Șerbănescu 10

Forumul Pacificului de Sud. Opțiuni pentru o zonă a păcii și colaborării. Mihaela Brumă 12

Paris. Primul tur al alegerilor cantonale. Doina Topor 13

O.N.U. Dezbatere asupra situației economice a Africii. Dumitru Constantin 14

Washington. Opțiunile candidaților și prima confruntare televizată. Stelian Țurlea 15

Uniunea Sovietică. Preocupări largi pentru accelerarea dezvoltării social-economice. Nicolae Chilie 16

Santiago de Chile. Înainte de referendum. Anca Voican 18

R.P. Chineză. Popas în provincia Zhejiang. I. Madoșa, A. Zamfirescu 20

INTERVIUL NOSTRU

Augustus Aikhomu, prim-ministru, șeful Statului Major General al Forțelor Armate ale Republicii Federale Nigeria 2

Jose-Luis Valenciano, președintele Adunării Legislative din Costa Rica 3

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI

„Ziua Z" pentru naveta spațială 21

LUMEA ÎN CĂRȚI ȘI REVISTE

Ascensiunea și declinul marilor puteri. Paul Kennedy 22

1 000 + 1 24–26

DIN LUMEA CAPITALULUI

Cealaltă față a Californiei 27

PANORAMIC

Reverberațiile Hiroshimei (III). Paul Diaconu 28

SERIAL

„C.I.A. – Războaiele secrete : 1981–1987" (12). Bob Woodward 29

ACCENTE

Bumerangul invizibil. Radu Budeanu 30

POȘTA REDACȚIEI 31–32

Colectivul redacțional : Radu Budeanu – redactor șef-adjunct (ediția internațională), Mihaela Brumă, Ștefan Cârjă, Dumitru Constantin, Vasile Crișu, Adrian Dascălu, Radu Dobre, Rodica Dumitrescu, Liana Enescu, Crăciun Ionescu – șef de secție, Ion Madoșa, Ilie Olteanu, Radu Pascal – redactor șef-adjunct, Ilie Șerbănescu, Doina Topor – șef de secție, Stelian Țurlea, Anca Voican, Aurel Zamfirescu – secretar responsabil de redacție. Secretariatul de redacție și tehnic : Anatol Albu, Oana-Daniela Dinulescu, Mircea Dub, Ana Ghinea, Eliza Iliescu, Ad. Ionescu, Tudorina Mavlea, Constantin Mendea, Marin Pieleanu, Maria Simionescu, Ana Maria Tatovici. Revista „Lumea", București, Piața Scînteii nr. 1, sector 1, Oficiul poștal 33, cod 71 341, căsuța poștală 33–29, telefon 17 60 10 ; Internațional : 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" – sectorul export- import presă. P.O. Box 12–201, telex. 10 376 prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

C.P.C.S.

PD-90 PLANSETA DE DIGITIZARE FOLOSITA LA MASURAREA UNOR DATE GRAFICE CONTINUTE IN DOCUMENTE PLANE: DESENE, SCHITE, SCHEME ETC.
- INTERFATA RS 232 PENTRU CUPLARE LA MICRO SI MINICALCULATOARE

MS-100 - MICROCALCULATOR UNIVERSAL DIN FAMILIA M118, JUNIOR, TPD
- UTILIZABIL IN INGINERIE, INDUSTRIE, COMPARTIMENTE ECONOMICE ETC.
- INTERFETE-DISPLAY, IMPRIMANTA, UNITATE DUALA DE DISC FLEXIBIL 8" 1,2MO, UNITATE MICROMEXT, 5 INTERFETE RS 232 DISPONIBILE - SISTEM DE OPERARE CP/M

MICRO-E - MICROCALCULATOR MODULAR PENTRU APLICATII INDUSTRIALE
CONFIGURABIL CA SISTEM DE CONTROL/COMANDA NUMERICA ROBOTI CALCULATOR PENTRU MEDII INDUSTRIALE, SISTEM DE DEZVOLTARE
- INTERFETE - DISPLAY, IMPRIMANTA PARALELA, UNITATE DUALA DE DISC FLEXIBIL 8", INTERFETE DE PROCES
- SISTEM DE OPERARE CP/M

MODULE DE MEMORII SEMICONDUCTOARE
PIESE DE SCHIMB PENTRU CALCULATOARE DIN FAMILIA FELIX, INDEPENDENT, AMS

TTB-64KO
MEMORIE EXTERNA SEMICONDUCTOARE DE TIP BUFFER PENTRU TERMINALE LENTE: IMPRIMANTE PLOTTERE INTERCALARE TRANSPARENTA INTRE CALCULATOR SI PERIFERIE
- MODURI DE TRANSFER: SERIAL/SERIAL, SERIAL/PARALEL, PARALEL/SERIAL, PARALEL/PARALEL
- SELECTARE NUMAR DE COPII PRIN CHEI

TIMISOARA

FABRICA de MEMORII ELECTRONICE si COMPONENTE pentru TEHNICA de CALCUL

va ofera:

FAMILIA DE MICROCALCULATOARE PERSONALE TIM-S
- COMPATIBIL ZX-SPECTRUM
- UTILIZABIL IN INVATAMINT, PROIECTARE, GESTIUNE, EVIDENTA CONTABILA ETC.
- INTERFETE -- TV A/N, MONITOR COLOR SAU A/N, IMPRIMANTA SERIALA SAU PARALELA, CASETA MAGNETICA, UNITATE DE DISC FLEXIBIL 5.25"

MICROMEXT - MEMORIE EXTERNA SEMICONDUCTOARE VAZUTA DE CP/M CA O UNITATE DE DISC FLEXIBIL INTERFATABILA LA MS-100, M18, M118, JUNIOR, TPD, AMS ETC.
- CAPACITATE MAXIMA 1MO
-- VITEZA DE LUCRU DE 3-10 ORI MAI MARE DECIT A UNITATILOR DE DISC FLEXIBIL SI FIABILITATEA SPORITA

MS-CAD - MICROSISTEM DEDICAT APLICATIILOR DE PROIECTARE GRAFICA ASISTATA DE CALCULATOR
- FORMAT DIN MICROCALCULATOR MS-100, MEMORIE MICROMEXT, CONSOLA DAF 2020, DIGITIZOR PD-90, IMPRIMANTA GRAFICA
- INTERFATA PENTRU PLOTTER SI PERFORATOR DE BANDA

Serviciul de desfacere:
Telefon 961/35555 Telex: 71380
1900 Timisoara str. Gh. Lazar Nr.9

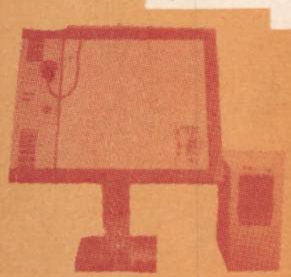

Lei 5

Nr. 41 6 octombrie 1988

MUZEUL PRESEI SEVER BOCU
JIMBOLIA
NR. C. 79

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

Vizita oficială de prietenie a tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU, împreună cu tovarăşa ELENA CEAUŞESCU, în Uniunea Sovietică

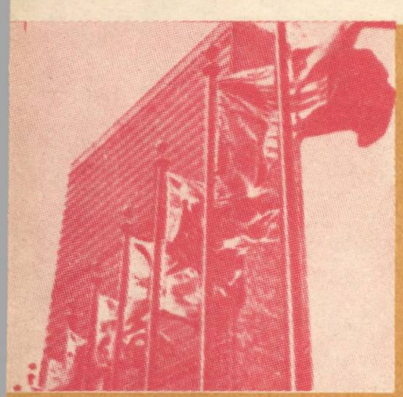

ROMÂNIA LA NAŢIUNILE UNITE
Propuneri şi iniţiative de înaltă semnificaţie politică

Din actualitatea internaţională

SESIUNEA ADUNĂRII GENERALE A O.N.U.
Dezbaterile de politică generală

MAREA BRITANIE
Conferinţele anuale ale partidelor

AMERICA CENTRALĂ
Consens pentru o reuniune la nivel înalt

DIN LUMEA CAPITALULUI

PANORAMIC
1000 + 1
POŞTA REDACŢIEI
SERIAL

Vizita oficială de prietenie a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, împreună cu tovarășa ELENA CEAUȘESCU, în Uniunea Sovietică

Noi perspective dezvoltării, pe multiple planuri, a relațiilor de colaborare româno-sovietice

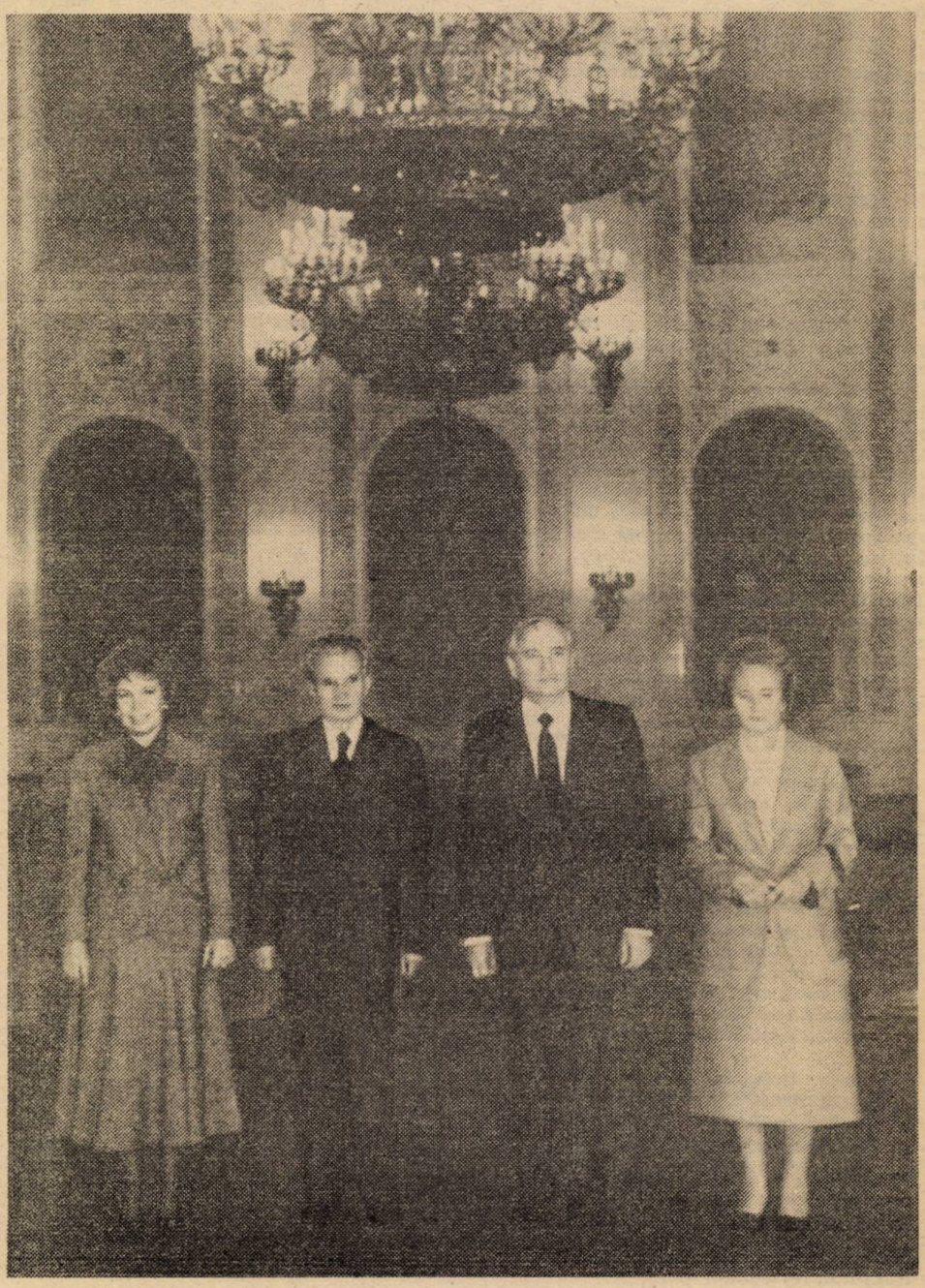

Bogata cronică a relațiilor româno-sovietice înscrie un nou și important moment de referință : vizita oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Uniunea Sovietică, la invitația C.C. al P.C.U.S. și a Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S.

Actualul dialog la cel mai înalt nivel dintre conducătorii de partid și de stat ai celor două țări vecine se afla în desfășurare la închiderea ediției revistei noastre. Dar, încă de la început, din relatarea atmosferei în care convorbirile au fost purtate, și, mai cu seamă, din primele aprecieri ale înalților interlocutori asupra acestora, se desprinde, cu pregnanță, expresia voinței comune de aprofundare, pe mai departe, a conlucrării rodnice pe multiple planuri, de ridicare a acesteia pe trepte noi, și mai înalte, de amplă dezvoltare, a raporturilor prietenești, reciproc benefice, în toate domeniile, în interesul ambelor popoare, al cauzei socialismului și păcii.

În cadrul convorbirilor începute, — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, în toastul rostit la dejunul oficial oferit în onoarea distinșilor oaspeți români — s-a constatat că există largi posibilități ca, prin eforturi comune, să se asigure o **dezvoltare și mai puternică a colaborării și conlucrării dintre partidele și țările noastre, în interesul dezvoltării construcției socialiste în România și Uniunea Sovietică, al cauzei generale a socialismului și păcii.**

Referindu-se la evoluția în timp a raporturilor reciproce, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că, **între partidele și popoarele noastre există vechi și îndelungate tradiții de colaborare și de solidaritate revoluționară, care s-au dezvoltat pe o bază superioară în anii construcției socialiste în Uniunea Sovietică și Republica Socialistă România.** Este adevărat — aprecia conducătorul partidului și statului nostru — că în relațiile româno-sovietice nu totul s-a desfășurat ideal, au apărut și unele asperități atunci cînd nu s-au respectat pe deplin principiile socialiste de relații între state. Se poate afirma, însă, că aceste stări de lucruri negative au fost depășite prin eforturi comune, pornindu-se de la faptul că socialismul se realizează în condiții diferite de la o țară la alta. **Viața a demonstrat că respectarea principiilor egalității, independenței și suveranității, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc constituie baza trainică a prieteniei și colaborării între țările noastre, între toate**

țările socialiste, ca, de altfel, între toate țările lumii.

Subliniind că actualul dialog continuă schimbul de păreri, început cu un an în urmă, la București, vizînd o sferă largă de probleme ale dezvoltării celor două țări frățești, colaborării româno-sovietice și situației internaționale, tovarășul **Mihail Gorbaciov** a apreciat, la rîndul său, că **a fost făcut încă un pas important pe calea adîncirii cooperării între partidele noastre, a întăririi relațiilor de alianță dintre statele noastre socialiste.** Evidențiind cursul continuu ascendent al raporturilor bilaterale, conducătorul sovietic a subliniat că acesta s-a datorat faptului că relațiile **româno-sovietice au fost durate pe trei piloni ; primul din ei — independența, al doilea — egalitatea în drepturi, al treilea — reciprocitatea.** Desigur, de ce nu am spune, a arătat Mihail Gorbaciov, au fost, în relațiile noastre, și asperități. Dar ambele părți au izbutit să respecte aceste principii de neînlocuit și care permit a se soluționa constructiv orice probleme ce apar pe parcursul colaborării.

Cursul continuu ascendent constituie o caracteristică a relațiilor pe care le cultivă, mutual, cele două partide, țări și popoare, rolul hotărîtor în determinarea unei atari evoluții statornice revenind, după cum este cunoscut, frecventelor întîlniri la nivel înalt, convorbirilor și înțelegerilor convenite între tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Mihail Gorbaciov, secretar general al C.C. al P.C.U.S., președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. De fiecare dată, aceste întîlniri și convorbiri, înțelegerile la care s-a ajuns au reprezentat contribuții majore la întărirea prieteniei și colaborării româno-sovietice, la cauza generală a socialismului și păcii.

Un factor stimulator, de certă importanță al dezvoltării relațiilor româno-sovietice, îl reprezintă potențialul actual, deosebit de înalt, atins în dezvoltarea celor două state, pe cele mai diverse planuri, îndeosebi în domeniul economic și tehnico-științific, premisă indispensabilă unor procese dinamice ale colaborării reciproce, pusă în evidență de cei doi conducători de partid și de stat, animați de dorința de a fi reflectate mai cuprinzător, în raporturile româno-sovietice, stadiile avansate ale economiilor din țările noastre. Cît de mare este ponderea domeniului economic în raporturile bilaterale româno-sovietice o arată, grăitor, statisticile. Astfel, Uniunea Sovietică continuă să fie principalul partener al României în ansamblul relațiilor noastre economice externe. Pe acest plan, este, de asemenea, elocvent de subliniat faptul că, în perioada 1986—1990, volumul schimburilor reciproce de mărfuri este prevăzut să crească cu circa 70 la sută, față de cincinalul precedent. O expresie concretă a interesului în intensificarea permanentă a conlucrării româno-sovietice o constituie, de asemenea, participarea țării noastre la un număr important de convenții multilaterale, elaborate în C.A.E.R., și bilaterale, încheiate pe baza acestora, cu Uniunea Sovietică, de cooperare economică, de specializare și cooperare în producție, precum și aportul mereu crescînd al acestora la dezvoltarea schimburilor de mărfuri dintre cele două țări.

Dincolo, însă, de atenția deosebită pe care țara noastră o acordă perfecționării colaborării economice și tehnico-științifice româno-sovietice, un rol important în dezvoltarea prieteniei dintre țările și popoarele noastre revine adîncirii cunoașterii reciproce prin schimburile de valori spirituale, în domeniul culturii, artei, învățămîntului, turismului etc.

De asemenea, în domeniul vieții internaționale, conlucrarea româno-sovietică deține un vast teren de afirmare în continuare, în interesul păcii, colaborării și progresului în lume.

Desfășurate într-o atmosferă de caldă prietenie, de stimă și înțelegere reciprocă, convorbirile oficiale dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășa Elena Ceaușescu și tovarășul Mihail Gorbaciov, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, președintele Prezidiului Sovietului Suprem al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, au pus, de altfel, în evidență voința și preocuparea comună de dezvoltare și aprofundare, în continuare, a raporturilor de conlucrare, pe multiple planuri, româno-sovietice.

În cadrul convorbirilor, tovarășul Mihail Gorbaciov a salutat vizita oficială de prietenie pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, o efectuează în Uniunea Sovietică, manifestîndu-și convingerea că aceasta se va înscrie ca o nouă și importantă contribuție la întărirea prieteniei și colaborării multilaterale, dintre partidele, țările și popoarele noastre.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a mulțumit pentru salut și a adresat, la rîndul său, cele mai bune urări tovarășului Mihail Gorbaciov, celorlalți tovarăși din conducerea de partid și de stat a Uniunii Sovietice, exprimîndu-și încrederea că noul dialog la nivel înalt va conferi dimensiuni tot mai largi relațiilor tradiționale, prietenești româno-sovietice.

În timpul convorbirilor s-a procedat la o informare reciprocă privind preocupările și activitatea celor două partide, țări și popoare pentru înfăptuirea planurilor și programelor de dezvoltare economică și socială, a obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea al P.C.R. și, respectiv, de Congresul al XXVII-lea al P.C.U.S., mersul construcției socialiste în România și U.R.S.S. A avut loc, de asemenea, un schimb de păreri referitor la stadiul și perspectivele relațiilor româno-sovietice. Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Mihail Gorbaciov au reafirmat hotărîrea comună de a extinde, în continuare, conlucrarea bilaterală pe plan politic, economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii, în folosul și spre binele poporului român și popoarelor sovietice, al cauzei generale a socialismului, progresului și păcii.

Secretarul general al P.C.R., președintele Republicii Socialiste România și secretarul general al C.C. al P.C.U.S., președintele Prezidiului Sovietului Suprem al Uniunii Sovietice au stabilit ca membrii celor două delegații să examineze ,în timpul vizitei, posibilitățile, căile și modalitățile concrete de intensificare a colaborării dintre România și Uniunea Sovietică, potrivit înțelegerilor convenite.

Convorbirile s-au desfășurat, apoi, între cei doi conducători de partid și de stat. În acest cadru a continuat schimbul de păreri privind amplificarea colaborării și cooperării româno-sovietice, corespunzător cerințelor etapei actuale de dezvoltare, a potențialului crescînd al celor două țări.

Au fost abordate, totodată, problemele esențiale ale vieții politice mondiale, îndeosebi cele privind înfăptuirea dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, soluționarea pe cale pașnică, prin tratative, a conflictelor existente în diferite regiuni ale globului, instaurarea în Europa și în lume a unui climat de destindere, securitate, încredere și cooperare.

A fost subliniată voința României și Uniunii Sovietice de a conlucra tot mai strîns pe arena internațională, de a contribui activ la rezolvarea constructivă, în interesul tuturor popoarelor, a problemelor complexe ce confruntă omenirea, la afirmarea politicii de pace, dezarmare, înțelegere și colaborare între națiuni.

În cadrul unei noi runde de convorbiri, cei doi conducători de partid și de stat au exprimat satisfacția față de rezultatele convorbirilor purtate, față de înțelegerile la care s-a ajuns cu acest prilej, care deschid noi perspective dezvoltării și mai puternice a colaborării dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, dintre România și U.R.S.S., dintre popoarele celor două țări.

■

Auspiciile favorabile sub care se desfășoară noul dialog la nivel înalt româno-sovietic, de la Moscova, au fost, de altfel, evidențiate și de presa centrală sovietică, de posturile de radio și televiziune, care consacră spații ample vizitei oficiale de prietenie pe care o întreprinde, în Uniunea Sovietică, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu. Încă în ziua sosirii înalților oaspeți români, ziarul „Pravda", organ al C.C. al P.C.U.S., a publicat, pe prima pagină, un salut de bun venit și biografia conducătorului partidului și statului nostru, însoțite de portretul tovarășului Nicolae Ceaușescu. După ce arată că tovarășul Nicolae Ceaușescu a vizitat, în mai multe rînduri, Uniunea Sovietică, cotidianul scrie : Oamenii sovietici salută vizita oficială de prietenie în U.R.S.S. a secretarului general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și își exprimă convingerea că aceasta va contribui la întărirea și dezvoltarea în continuare a prieteniei și colaborării pe multiple planuri dintre P.C.U.S. și P.C.R., dintre Uniunea Sovietică și Republica Socialistă România, dintre popoarele sovietic și român, în interesul cauzei păcii și socialismului.

De asemenea, presa centrală sovietică a publicat o serie de articole și corespondențe speciale în care-și informează cititorii despre realizările remarcabile ale poporului român în opera de înălțare a patriei sale, despre succesele obținute în dezvoltarea industriei, în modernizarea agriculturii și sporirea recoltelor agricole, despre chipul nou al orașelor și satelor românești, ca rezultat al amplelor activități de construcție din țara noastră.

Ziarul armatei sovietice, „Krasnaia Zvezda", evocă, pe de altă parte, tradițiile îndelungate de luptă comună ale popoarelor celor două țări, evidențiind, într-un amplu articol, contribuțiile armatei române la lupta pentru zdrobirea fascismului, pentru eliberarea teritoriului României și a unor țări vecine, în ultima parte, decisivă, a celui de-al doilea război mondial. Este relevat, în context, eroismul militarilor români în bătăliile pentru eliberarea orașului ungar Debrețin.

Posturile sovietice de radio și televiziune au informat pe larg despre vizita oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Uniunea Sovietică, exprimînd convingerea că actualul dialog la nivel înalt sovieto-român reprezintă o nouă contribuție la dezvoltarea și adîncirea raporturilor de prietenie și colaborare reciproc avantajoasă dintre cele două partide, țări și popoare, în interesul reciproc, al cauzei înțelegerii, socialismului și păcii.

Convingere împărtășită, pe deplin, de opinia publică din țara noastră, de întregul popor român.

Vasile Crișu

ROMÂNIA LA NAȚIUNILE UNITE

Propuneri și inițiative de înaltă semnificație politică

CONSIDERENTELE ȘI PROPUNERILE ROMÂNIEI, CONCEPȚIA ȘI INIȚIATIVELE TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU CU PRIVIRE LA DEZARMARE, LA CELELALTE PROBLEME ALE VIEȚII INTERNAȚIONALE — document cuprinzător prezentat celei de a 43-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U. de ministrul român al afacerilor externe — a întrunit viul interes al delegațiilor participante. Modul nou și înalta responsabilitate cu care România abordează problemele din viața internațională, contribuția sa originală — prin propuneri și acțiuni practice — la soluționarea acestora, consecvența cu care înțelege să militeze, și în cadrul Organizației Națiunilor Unite, pentru edificarea unei lumi a păcii și colaborării, mai bune și mai drepte — sînt între trăsăturile definitorii ale documentului românesc, remarcate de numeroși participanți la plenara Adunării Generale.

Considerentele și propunerile României, concepția și inițiativele tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la dezarmare, la celelalte probleme internaționale sînt o elocventă mărturie a faptului că, acționînd permanent și hotărît pentru cauza păcii și securității în lume, a progresului și colaborării, pentru eliminarea forței din viața internațională și stabilirea de relații fundamentate pe principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, România, ca membru al O.N.U., desfășoară o dinamică și vastă activitate, marcată de numeroase propuneri și inițiative, avînd ca principal scop întărirea rolului și eficienței Națiunilor Unite în rezolvarea democratică a problemelor internaționale, cu participarea tuturor statelor și, îndeosebi, a țărilor mici și mijlocii, a statelor nealiniate și celor în curs de dezvoltare, care sînt vital interesate în politica de libertate, pace și cooperare.

Examinînd realitățile lumii de astăzi, documentul românesc pune în evidență grava și complexa situație internațională ca urmare a continuării competiției înarmărilor, a persistenței stărilor de tensiune și conflict, a degradării mediului înconjurător, a adîncirii crizei din economia mondială. „Deși în perioada care a trecut de la precedenta sesiune a Adunării Generale în viața internațională s-au făcut unii pași pe calea dezarmării nucleare și în direcția soluționării, prin tratative, a unor probleme litigioase, situația continuă să fie deosebit de gravă și complexă — se arată în documentul prezentat de țara noastră la O.N.U. În lume nu s-a realizat o cotitură radicală spre pace, securitate și colaborare bazate pe încredere, egalitate între state, neamestec în treburile interne, respectarea independenței și suveranității fiecărui stat. Continuă cursa înarmărilor atît cantitativ, cît și calitativ, prin perfecționarea și crearea de noi arme nucleare. Se mențin încă puternice conflicte în diferite zone ale lumii, care reprezintă pericole potențiale la adresa păcii și securității. Criza economică mondială, care a agravat îndeosebi situația țărilor în curs de dezvoltare, a condus la adîncirea decalajelor dintre țările bogate și cele sărace, devenind o adevărată frînă a progresului tuturor statelor".

România, președintele Nicolae Ceaușescu acordă o deosebită importanță dezarmării — ca factor primordial în edificarea păcii. Este general recunoscut că, în condițiile actuale, un război mondial este de neconceput, armele cu care acesta s-ar purta — inevitabil nucleare — putînd duce la distrugerea civilizației umane. În pofida înțelegerii tot mai largi a acestui adevăr, cursa înarmărilor, în special nucleare, a continuat în ritmuri susținute, și aceasta datorită nerenunțării la primejdioasa doctrină potrivit căreia între menținerea păcii și forța militară ar exista o relație directă. Pașii timizi pe drumul dezarmării — să notăm aici cel dintîi acord sovieto-american de lichidare a unei categorii de arme nucleare, semnat în decembrie 1987 — n-au avut puterea necesară de a înrîuri pozitiv lucrările celei de-a treia sesiuni speciale a O.N.U. consacrate dezarmării, din vara acestui an, de vreme ce ea s-a încheiat

Necesitatea unor măsuri concrete de dezarmare

România, președintele NICOLAE CEAUȘESCU supun atenției forumului mondial următoarele :

- *definitivarea și adoptarea de către O.N.U. a unui program global de dezarmare nucleară și generală, cu luarea în considerare a propunerilor prezentate de toate statele la recenta sesiune specială ;*
- *lansarea de către Adunarea Generală a O.N.U. a unei chemări adresate U.R.S.S. și S.U.A. de a încheia, în cel mai scurt timp, tratatul privind reducerea cu 50 la sută a armamentelor lor nucleare strategice ;*
- *interzicerea experiențelor cu arma nucleară și oprirea procesului de perfecționare a acestor arme, de dezvoltare a unor noi tehnologii militare și arme de distrugere în masă ;*
- *oprirea extinderii cursei înarmărilor în spațiul cosmic și adoptarea de măsuri care să conducă la renunțarea la militarizarea Cosmosului și să asigure folosirea acestuia exclusiv în scopuri pașnice ;*
- *interzicerea și lichidarea armelor chimice, în strînsă legătură cu acțiunile și măsurile de reducere și eliminare a armamentelor nucleare ;*
- *reducerea bugetelor militare, inclusiv prin măsuri unilaterale și pe bază de exemplu reciproc ;*
- *trecerea la reducerea substanțială a efectivelor, armamentelor convenționale și cheltuielilor militare ; începerea, în cursul acestui an, a negocierilor de dezarmare convențională în Europa ;*
- *încurajarea, de către O.N.U., a creării de zone lipsite de arme nucleare și chimice în Balcani, în alte regiuni ale lumii ;*
- *creșterea rolului și capacității O.N.U. în problemele păcii și ale dezarmării ; intensificarea activității Conferinței pentru dezarmare de la Geneva ;*
- *necesitatea finalizării inițiativei privind adoptarea, de către O.N.U., a principiilor care să stea la baza negocierii și încheierii de acorduri privind reducerea cheltuielilor militare ;*
- *adoptarea raportului privind „Consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor și cheltuielilor militare", care să fie adus în atenția statelor, a organismelor de negocieri în problemele dezarmării și a opiniei publice.*

Pentru promovarea încrederii și respectului reciproc, a colaborării în lupta împotriva oricăror forme de învrăjbire între națiuni

Pornind de la aceasta, România a înscris pe ordinea de zi a sesiunii un punct cu tema :

- *respunderea statelor pentru a nu admite pe teritoriul lor manifestări naționaliste, șovine, rasiste și antisemite și de a nu instiga și sprijini asemenea acțiuni și manifestări pe teritoriul altor state ;*
- *angajamentul guvernelor și mijloacelor de informare în masă pentru combaterea concepțiilor rasiste, antisemite și naționaliste, de învrăjbire între popoare și pentru educarea popoarelor, a tinerei generații în spiritul colaborării pașnice și înțelegerii internaționale.*

În acest scop România propune :

- *în programele O.N.U. să se prevadă că guvernele nu vor admite activități naționaliste, șovine, antisemite, de învrăjbire a popoarelor și nu vor încuraja asemenea activități pe teritoriul altor state ; totodată, în programe să se pună un accent deosebit pe promovarea unor măsuri menite să contribuie la educarea popoarelor, a tinerei generații în spiritul idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare ;*
- *să se adreseze, de către O.N.U., Chemarea către toate statele pentru a adopta măsuri concrete împotriva cercurilor și grupărilor reacționare care promovează rasismul, apartheidul, antisemitismul și naționalismul și întreține un climat de neîncredere între state și de învrăjbire între popoare, de dezinformare a opiniei publice internaționale ;*
- *Comisia dezvoltării sociale a O.N.U., pe baza mandatului ce i se va încredința, să se ocupe de modul în care se realizează măsurile stabilite, iar, la viitoarea sesiune a O.N.U., să prezinte pe această temă un raport ;*
- *avînd în vedere că, în 1990, se vor împlini 25 de ani de la adoptarea, la inițiativa României, a Declarației cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare, să se procedeze la evaluarea aplicării acestui document internațional.*

fără adoptarea de hotărîri în acest domeniu, ignorîndu-se aşteptările popoarelor. Sesiunea a evidenţiat, totuşi, dorinţa marii majorităţi a statelor şi popoarelor de a se pune capăt politicii de înarmări, de a se trece, pînă nu este prea tîrziu, la măsuri efective de dezarmare. În virtutea acestei realiste evaluări, România subliniază — în documentul prezentat sesiunii 43 a Adunării Generale a O.N.U. care conţine o suită de propuneri concrete — că interesele păcii şi securităţii internaţionale cer ca Naţiunile Unite să pună în valoare bogăţia de propuneri şi idei avansate de toate statele la sesiunea specială, să crească rolul O.N.U. în continuarea şi finalizarea procesului multilateral de dezarmare.

Firește, în abordarea problemelor păcii, ţara noastră atribuie o deosebită însemnătate măsurilor propriu-zise de dezarmare. Ea pune, însă, un accent aparte şi pe **necesitatea educării popoarelor, cu precădere a tinerei generaţii, în spiritul încrederii şi respectului reciproc, al colaborării lor în lupta împotriva oricăror forme de învrăjbire între naţiuni.** Reprezintă, aceasta, raţiunea pentru care România a considerat util să înscrie pe ordinea de zi un punct cu tema : Răspunderea statelor pentru a nu admite pe teritoriul lor manifestări naţionaliste, şovine, rasiste şi antisemite şi de a nu instiga şi sprijini asemenea acţiuni şi manifestări pe teritoriul altor state ; angajamentul guvernelor şi mijloacelor de informare în masă pentru combaterea concepţiilor rasiste, antisemite şi naţionaliste, de învrăjbire între popoare şi pentru educarea popoarelor, a tinerei generaţii în spiritul colaborării paşnice şi înţelegerii internaţionale. Această importantă dimensiune a luptei pentru pace s-a aflat constant în atenţia României, fiind relevant, în acest sens, faptul că, încă în 1965, Naţiunile Unite au adoptat, la iniţiativa ţării noastre, Declaraţia cu privire la promovarea în rîndurile tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc şi înţelegere între popoare. Apare, de aceea, pe deplin justificată propunerea ca — avînd în vedere că, în 1990, se va împlini un sfert de veac de la adoptarea declaraţiei amintite — Naţiunile Unite să procedeze la evaluarea aplicării acestui document internaţional.

Subliniind prioritatea ce trebuie acordată realizării dezarmării, a unei păci durabile în lume, **România supune, în acelaşi timp, atenţiei comunităţii internaţionale şi o altă problemă presantă, dramatică a contemporaneităţii — degradarea continuă a mediului înconjurător, cu consecinţe dintre cele mai severe asupra calităţii vieţii.** Creşterii surselor de poluare — pe pămînt, pe apă, în spaţiul extraterestru —, ca urmare a diversificării activităţilor omului, i se adaugă — eludînd exigenţele morale — tentativele tot mai numeroase ale unor state de a transfera substanţe şi reziduuri toxice, radioactive, poluante, dincolo de graniţele lor, de stocare a acestora pe teritoriul altor state — în special, slab dezvoltate — sau de deversare în apele internaţionale. Sînt realităţi dramatice care impun, în concepţia României, măsuri hotărîte de eradicare. Iată de ce, venind în întîmpinarea acestui deziderat împărtăşit de tot mai multe popoare, ţara noastră a propus înscrierea, pe ordinea de zi a sesiunii 43 a Adunării Generale a O.N.U., a unui punct special, intitulat : „Răspunderea statelor pentru apărarea mediului de viaţă al omului şi prevenirea poluării acestuia, ca urmare a acumulării de reziduuri toxice şi radioactive şi întărirea cooperării internaţionale în soluţionarea acestei probleme".

Apreciind că **Naţiunile Unite oferă cadrul cel mai potrivit de dezbatere largă şi democratică a problemelor legate de lichidarea subdezvoltării şi instaurarea unei noi ordini economice internaţionale,** documentul prezentat de ministrul român al afacerilor externe — relevînd actualele condiţii ale economiei mondiale, marcată de menţinerea unor fenomene de criză, atît pe plan economic, cît şi monetar-financiar, înrăutăţirea considerabilă a situaţiei economice a ţărilor în curs de dezvoltare, accentuarea decalajelor economice şi tehnico-ştiinţifice dintre aceste ţări şi cele dezvoltate — reafirmă poziţia României în acest domeniu şi propune o serie de măsuri concrete, care se impun a fi luate de Adunarea Generală a O.N.U. la actuala sesiune a sa. Reţine, în mod deosebit, atenţia convingerea ţării noastre — şi nu numai a ei — că problemele economiei mondiale nu pot fi rezolvate numai de cîteva ţări, oricît de dezvoltate ar fi acestea, ci necesită aportul activ al tuturor statelor.

Pornind de la poziţia sa de principiu privind **necesitatea generalizării metodei tratativelor, a căii politice de soluţionare a conflictelor, a tuturor problemelor litigioase dintre state,** România reafirmă, şi la actuala sesiune a Adunării Generale a O.N.U., necesitatea asigurării unei păci globale, juste şi durabile în Orientul Mijlociu. Este bine cunoscut că ţara noastră a fost printre primele state care au propus organizarea, sub egida O.N.U., a unei conferinţe internaţionale privind Orientul Mijlociu, cu participarea tuturor părţilor interesate, inclusiv a O.E.P. şi Israelului, precum şi a membrilor permanenţi ai Consiliului de Securitate.

Vom sublinia, în context, considerentele României cu privire la necesitatea ca Adunarea Generală să elaboreze un mandat pe baza căruia să fie finalizată iniţiativa ţării noastre referitoare la crearea unei Comisii de bune oficii, mediere sau conciliere pentru reglementarea paşnică a diferendelor. În ordinea favorizării soluţiilor paşnice în problemele conflictuale, România apreciază că trebuie să se continue activitatea de identificare şi clarificare a

În apărarea sănătăţii Pămîntului

Pornind de la realitatea dramatică a degradării mediului ambiant — atmosferă, suprafaţa terestră, mări, oceane —, precum şi a spaţiului extraatmosferic, România, preşedintele NICOLAE CEAUŞESCU au propus înscrierea pe ordinea de zi a sesiunii a punctului :

● *răspunderea statelor pentru apărarea mediului de viaţă al omului şi prevenirea poluării acestuia, ca urmare a acumulării de reziduuri toxice şi radioactive şi întărirea cooperării internaţionale în soluţionarea acestei probleme.*

În acest scop, ţara noastră consideră că este necesar :

● *să se instituie un sistem de norme universale privind împiedicarea, prin toate mijloacele, a practicilor de transferare a reziduurilor toxice şi radioactive pe teritoriul altor ţări, îndeosebi slab dezvoltate şi urmărirea celor care se fac vinovaţi de asemenea acte ;*

● *să se stabilească reguli privind răspunderea concretă a statelor sub jurisdicţia cărora au loc activităţi din care rezultă reziduuri toxice şi radioactive, precum şi a firmelor producătoare, pentru daunele provocate prin transferarea acestora peste graniţe şi depozitarea lor pe teritoriul altor state sau în apele internaţionale ;*

● *să se instituie un grup de experţi în cadrul organului specializat al O.N.U. — Programul Naţiunilor Unite pentru Mediul Înconjurător — care să studieze problema adoptării unor principii şi a unor norme obligatorii pentru toate statele în acest domeniu ;*

● *să se treacă la pregătirea convocării, în anul 1992, a celei de-a doua Conferinţe a O.N.U. pentru mediul înconjurător, care să pună bazele unei largi colaborări internaţionale în domeniul mediului de viaţă al omului, cu luarea în considerare a preocupărilor şi propunerilor tuturor statelor în acest domeniu.*

Pentru rezolvarea problemelor economiei mondiale

Pornind de la necesitatea participării active a tuturor statelor la soluţionarea problemelor dezvoltării, România propune :

● *Organizaţia Naţiunilor Unite să facă o evaluare aprofundată a modului în care au fost realizate principiile şi alte prevederi esenţiale ale Declaraţiei şi Programului de acţiune privind instaurarea noii ordini economice internaţionale, precum şi ale Cartei drepturilor şi îndatoririlor economice ale statelor, documente de referinţă ale O.N.U., de la adoptarea cărora se vor împlini 15 ani în 1989. Această evaluare trebuie să conducă la elaborarea, în perspectiva anului 2000, şi a direcţiilor principale de acţiune a O.N.U. în problematica economică mondială ;*

● *o atenţie deosebită să se acorde căilor şi modalităţilor de soluţionare a crizei datoriei externe a ţărilor în curs de dezvoltare, revitalizării economiei mondiale şi asigurării condiţiilor pentru reluarea rolului activ al ţărilor în curs de dezvoltare în procesul general de creştere economică ;*

● *Adunarea Generală să lanseze chemarea către toate statele de a-şi asuma o mai mare răspundere faţă de situaţia existentă în economia mondială, angajîndu-se în negocieri reale, în cadrul O.N.U., la care să participe, în condiţii de deplină egalitate, atît ţările dezvoltate, cît şi cele în curs de dezvoltare ;*

● *crearea unui organism special în cadrul O.N.U. în problema datoriei externe şi constituirea în Secretariatul O.N.U. a unei structuri organizatorice corespunzătoare prin redistribuirea personalului existent.*

Imperativul reglementării pe cale politică, prin tratative a problemelor litigioase

● *în scopul favorizării soluţiilor paşnice în problemele conflictuale, România consideră că este necesar ca Adunarea Generală să elaboreze mandatul pe baza căruia să se fructifice iniţiativa prezentată la sesiunile anterioare de România, privind crearea unei Comisii de bune oficii, mediere sau conciliere pentru reglementarea paşnică a diferendelor.*

● *de asemenea, ţara noastră apreciază că trebuie să se continue activitatea de identificare şi clarificare a elementelor care să stea la baza elaborării unui document internaţional privind*

elementelor care să stea la baza elaborării unui document internațional privind dezvoltarea și întărirea bunei vecinătăți în relațiile dintre state.

Varietatea și complexitatea problemelor de interes general impun cu necesitate creșterea rolului și eficacității Organizației mondiale în soluționarea lor, potrivit năzuințelor de pace, colaborare, independență și progres social ale tuturor popoarelor. Pentru realizarea acestui obiectiv — se arată în documentul românesc prezentat sesiunii în curs a Adunării Generale —, România susține necesitatea perfecționării și simplificării aparatului Secretariatului O.N.U., reducerii cheltuielilor bugetare, fără ca aceasta să conducă, însă, la diminuarea activităților politice și economice fundamentale, la modificări în structurile sale democratice. Și aici, țara noastră a avansat o suită de sugestii și propuneri.

Considerentele și propunerile României, concepția și inițiativele tovarășului Nicolae Ceaușescu cu privire la dezarmare, la celelalte probleme ale vieții internaționale — document pe care l-am prezentat succint în paginile de față — propune comunității mondiale o abordare principială, cuprinzătoare și sistematică a problemelor cardinale ale contemporaneității, evidențiind, totodată, căi eficace de acțiune pentru reglementarea general-avantajoasă a acestora. Militînd pentru promovarea pozițiilor partidului și statului nostru, delegația română și-a reafirmat disponibilitatea de a conlucra strîns și într-un spirit constructiv, de receptivitate, cu celelalte delegații, pentru ca hotărîrile care vor fi adoptate să răspundă pe deplin încrederii și aspirațiilor popoarelor de a se pune capăt cursei înarmărilor, gravelor fenomene ale subdezvoltării, pentru a se realiza o lume mai dreaptă și mai bună.

I. Olteanu

dezvoltarea și întărirea bunei vecinătăți în relațiile dintre state.

Pentru creșterea rolului și eficienței O.N.U.

- *România susține necesitatea perfecționării și simplificării aparatului Secretariatului O.N.U., reducerii cheltuielilor bugetare, fără ca aceasta să conducă, însă, la diminuarea activităților politice și economice fundamentale, la modificări în structurile sale democratice.*
- *este necesar ca hotărîrile Adunării Generale privind reducerea cu 15—25 la sută a personalului O.N.U. să fie transpuse în practică într-un ritm mai alert, iar cheltuielile pentru personalul în funcțiune să fie așezate pe baze mai raționale.*
- *în opinia țării noastre, ar trebui examinată și posibilitatea ca cheltuielile, care provin din depășirea de către un stat a numărului care îi revine de funcționari internaționali în Secretariatul O.N.U., să fie suportate de către statul respectiv.*
- *aplicarea măsurilor preconizate să aibă ca obiectiv final reducerea cu aproximativ jumătate a cheltuielilor administrative ; o parte din sumele economisite să fie alocate creării de fonduri destinate unor activități concrete ale O.N.U. — în special în favoarea țărilor în curs de dezvoltare — sau pentru realizarea altor obiective fundamentale ce revin Națiunilor Unite în soluționarea marilor probleme ale vieții internaționale.*

Reuniunea „Grupului celor 77"

Cerința unui nou curs în viața economică internațională

Zilele trecute a avut loc, la New York, o reuniune ministerială a „Grupului celor 77", organism economic al țărilor în curs de dezvoltare (ce păstrează această denumire de la constituirea sa, în urmă cu peste 13 ani , cu participarea a 77 de țări, deși componența sa a crescut, reunind în prezent 127 de țări). Organizată cu prilejul celei de-a 43-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., reuniunea a fost menită să examineze aspecte ale colaborării și conlucrării dintre țările membre în actualul context economic internațional, în vederea formulării pozițiilor, cerințelor și acțiunilor țărilor în curs de dezvoltare pentru soluționarea reală și echitabilă a complexelor probleme din economia mondială.

În continuarea tendințelor din anii '80, actuala situație economică internațională se menține gravă, manifestările de criză fiind, la nivelul consecințelor, cel mai acut resimțite de țările în curs de dezvoltare. Cresc decalajele dintre țările bogate și țările sărace, ceea ce afectează progresul economic și social al țărilor în curs de dezvoltare, stabilitatea internațională. Datoria externă a atins cote alarmante, cu implicații profunde și de durată asupra viitorului lor. Continuă fenomenul paradoxal al transferului net de resurse financiare din țările în curs de dezvoltare către țările dezvoltate, s-au intensificat măsurile protecționiste și alte măsuri de constrîngere economică, ca mijloc de presiune politică. Toate acestea demonstrează că, în fapt, în lume, sub o formă sau alta, se promovează neocolonialismul.

Soluționarea acestor probleme complexe ale vieții economice și financiare internaționale, de care depinde evoluția societății umane, pune, în mod obiectiv, la ordinea zilei, necesitatea realizării unui nou consens, la scară mondială, asupra problematicii economice, îndeosebi a celei a dezvoltării, a edificării unor raporturi economice noi, echitabile între state, adoptării de măsuri care să ducă la relansarea economică generală și întărirea cooperării economice internaționale.

Sînt, acestea, exigențe de fond asupra cărora insistă, în mod constant, România, președintele Nicolae Ceaușescu, și pe care țara noastră — membră a „Grupului celor 77" — le susține cu fermitate nu numai în spiritul poziției sale consecvente de solidaritate, colaborare și conlucrare cu țările în curs de dezvoltare, dar și în concordanță cu imperativele soluționării corespunzătoare și echitabile a gravelor probleme actuale din economia mondială.

Dînd expresie acestei poziții a țării noastre, ministrul afacerilor externe, Ioan Totu, a subliniat, în cuvîntul rostit la reuniune, că, ținînd seama de situația economică internațională actuală, România consideră că „Grupul celor 77", ca for de acțiune al țărilor în curs de dezvoltare, trebuie să devină forța motrice pentru determinarea unui nou curs.

În acest sens, s-a apreciat că este necesar să se acționeze pentru ca Adunarea Generală să determine ca toate statele să-și asume o mai mare responsabilitate față de situația existentă în economia mondială, să se angajaze în negocieri reale în cadrul O.N.U. Interdependența cres-

Din declarația reuniunii ministeriale anuale a „Grupului celor 77"

Miniștrii și-au exprimat îngrijorarea față de situația de nesiguranță în care se află economia mondială și față de consecințele ei grave asupra țărilor în curs de dezvoltare.

Miniștrii și-au exprimat profunda preocupare față de condițiile precare în care se află țările în curs de dezvoltare datorită, în principal, problemelor acute ale datoriilor, protecționismului în creștere, deteriorării condițiilor de schimb și declinului continuu al fluxurilor financiare, ce conduc la oprirea procesului dezvoltării, exprimată, între altele, de stagnarea în venitul real pe locuitor și deteriorarea indicatorilor sociali de bază în țările în curs de dezvoltare.

Miniștrii reafirmă că eforturile susținute de ajustare întreprinse de țările în curs de dezvoltare, la cererea instituțiilor financiare internaționale, au continuat să ducă la costuri sociale, politice și economice inacceptabil de mari, la alterarea capacității lor de creștere și dezvoltare, la scăderea indicatorilor bunăstării și calității vieții.

Miniștrii au subliniat că actuala stare a economiei mondiale demonstrează elocvent necesitatea stringentă de a reactiva dialogul dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare.

În acest context, miniștrii au cerut convocarea unei sesiuni speciale a Adunării Generale consacrate „Reactivării creșterii și dezvoltării economice a țărilor în curs de dezvoltare", care să aibă loc la cel mai înalt nivel, cît mai grabnic, și nu mai tîrziu de 1990.

Miniștrii au remarcat că criza datoriilor intră în al cincilea an și nu s-a atenuat. Ei și-au reafirmat adînca îngrijorare față de această situație și au subliniat că ea continuă să fie o problemă politică majoră și un obstacol în calea dezvoltării țărilor în curs de dezvoltare. Ei au reafirmat că actuala abordare a problemei datoriilor continuă să fie inechitabilă, asimetrică și parțială. Criza datoriilor a dus la faptul că datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare nu poate fi rambursată în actualele condiții internaționale fără noi prejudicii aduse procesului dezvoltării acestor țări. De aceea, miniștrii subliniază necesitatea găsirii de urgență a unei soluții politice pe baza răspunderii comune a țărilor creditoare dezvoltate, țărilor debitoare în curs de dezvoltare, băncilor comerciale și instituțiilor financiare internaționale, care să permită o rezolvare durabilă, orientată spre dezvoltare, și globală a problemei datoriei externe a țărilor în curs de dez-

→

cîndă dintre economiile naţionale reclamă ca toate statele să participe, în condiţii de deplină egalitate, la căutarea şi adoptarea măsurilor şi hotărîrilor ce se impun. Problemele globale cer soluţii globale, rezultate din eforturi comune. Abordarea problemelor într-un cadru restrîns de ţări sau prin tratative bilaterale dintre debitori şi creditori nu poate oferi soluţii viabile.

De aceea, s-a propus ca O.N.U. să facă o evaluare aprofundată, în 1989, a modului în care a decurs procesul de realizare a obiectivelor privind instaurarea unei noi ordini economice internaţionale, să tragă concluziile care se impun asupra conţinutului lor şi să stabilească modalităţile de acţiune în viitor.

Pentru soluţionarea problemelor privind datoria externă, România se pronunţă şi susţine trecerea la tratative între ţările debitoare şi creditoare ,organizarea unei Conferinţe internaţionale, sub egida O.N.U., în cadrul căreia să se găsească soluţiile pentru depăşirea celei mai grave probleme a economiei mondiale, criza datoriei externe, fiind necesară crearea unui organism special şi în cadrul O.N.U., care să se ocupe de această problemă, iar, în Secretariatul O.N.U., să se înfiinţeze o structură organizatorică corespunzătoare.

De asemenea, o atenţie deosebită trebuie să fie acordată restructurării sistemului monetar-financiar şi democratizării organizaţiilor financiare internaţionale, eliminării politicilor protecţioniste şi discriminatorii din comerţul internaţional şi renunţării la embargouri şi măsuri de constrîngere economică pe considerente politice, asigurării accesului tuturor statelor la cuceririle ştiinţei şi tehnicii contemporane.

Aspectele negative din comerţul mondial scot şi mai mult în evidenţă însemnătatea economică şi politică deosebită a creării Sistemului global de preferinţe comerciale între ţările în curs de dezvoltare. Succesul negocierilor privind crearea Sistemului denotă capacitatea de acţiune a „Grupului celor 77", vitalitatea conceptului de autonomie colectivă a ţărilor în curs de dezvoltare şi deschide un nou capitol în cooperarea economică dintre ele. România a participat activ la negocierea facilităţilor preferenţiale convenite şi înţelege să procedeze la fel şi în noua rundă inaugurată la Belgrad.

Complexitatea şi gravitatea problemelor economiei mondiale, necesitatea consolidării independenţei economice a fiecărei ţări şi cerinţele progresului social-economic contemporan impun întărirea solidarităţii ţărilor în curs de dezvoltare, unitatea de acţiune a acestora împotriva oricăror forme ale neocolonialismului, promovarea şi apărarea principiilor egalităţii, suveranităţii, neamestecului în treburile interne şi avantajului reciproc în relaţiile cu toate statele, indiferent de mărime sau putere economică.

În ultimul timp, — a arătat ministrul român de externe — pentru ţările în curs de dezvoltare a apărut o nouă problemă, datorită încercărilor, din partea unor ţări dezvoltate, de transferare şi depozitare a deşeurilor şi reziduurilor toxice, periculoase pentru sănătatea omului şi mediului său de viaţă, în unele dintre ţările noastre. Avînd în vedere gravitatea unor asemenea acte, care pot provoca daune iremediabile unor întregi comunităţi umane şi ecosisteme, România a propus examinarea acestei probleme la actuala sesiune, exprimîndu-şi încrederea că iniţiativa sa se va bucura de sprijinul ţărilor membre ale „Grupului celor 77", care sînt în primul rînd vizate de asemenea acte, şi că, împreună, vor determina adoptarea unor măsuri corespunzătoare, pe plan internaţional, care să pună capăt acestor practici.

Anul 1989 va fi un an jubiliar şi pentru „Grupul celor 77" — a arătat, în continuare, ministrul afacerilor externe. Împlinirea a 25 de ani de la constituirea sa ar putea fi marcată prin organizarea unei reuniuni speciale a Grupului, cu care prilej să se treacă în revistă atît succesele, cît şi nereuşitele din acest interval, dar, mai cu seamă, pentru a stabili în comun direcţiile de acţiune care să permită o întărire a solidarităţii dintre ţările în curs de dezvoltare, în vederea promovării intereselor lor în negocierile cu ţările dezvoltate, precum şi pentru extinderea cooperării economice dintre ele.

S-a reafirmat hotărîrea României de a acţiona, şi în viitor, cu consecvenţă, pentru întărirea solidarităţii şi conlucrării cu toate celelalte ţări în curs de dezvoltare, pentru sporirea influenţei „Grupului celor 77" în viaţa internaţională.

→

voltare. Miniştrii au luat notă cu satisfacţie de recentul raport al UNCTAD cu privire la comerţ şi dezvoltare (1988) care conţine recomandări în vederea reducerii poverii datoriilor ,încurajării dezvoltării economice şi impulsionării comerţului internaţional. Ei au cerut ţărilor dezvoltate creditoare, băncilor şi altor instituţii financiare internaţionale creditoare să ia serios în considerare aceste recomandări. Miniştrii şi-au exprimat hotărîrea de a continua eforturile şi activitatea realizată în cadrul Naţiunilor Unite vizînd supravegherea constantă a crizei datoriilor. În acest context, ei au cerut sesiunii a 43-a a Adunării Generale să exploreze şi să definească un mecanism corespunzător şi (sau) opţiuni şi abordări şi măsuri politice noi care să conducă la o soluţie promptă, viabilă şi durabilă la problema datoriei externe a ţărilor în curs de dezvoltare.

Ei au constatat, de asemenea, cu profundă îngrijorare nivelul alarmant ce continuă să existe în transferul net de resurse din ţările în curs de dezvoltare către ţările dezvoltate şi instituţiile multilaterale, rezultat din creşterea serviciului datoriei, deteriorarea constantă a raportului de schimb în comerţul exterior al ţărilor în curs de dezvoltare şi accesul redus al acestora la resurse financiare internaţionale. Ei au relevat necesitatea de a fi întreprinse acţiuni urgente de către comunitatea internaţională pentru a inversa această tendinţă, care se repercutează asupra nivelului investiţiilor interne şi a potenţialului de creştere al ţărilor în curs de dezvoltare.

Miniştrii au reafirmat necesitatea imperativă a organizării unei conferinţe internaţionale referitoare la finanţarea dezvoltării, cu participare universală, al cărei obiectiv să fie reformarea sistemului internaţional monetar şi financiar în sensul ca el să devină cu adevărat stabil, multilateral, echitabil şi să răspundă necesităţilor de dezvoltare ale ţărilor în curs de dezvoltare.

Miniştrii au constatat că situaţia comerţului internaţional este de asemenea îngrijorătoare pentru ţările în curs de dezvoltare, pentru care raportul de schimb s-a înrăutăţit în anii '80, în comparaţie cu deceniul anterior, şi a căror pondere pe pieţe s-a redus. Preţurile la materiile prime continuă să fie scăzute, îndeosebi din 1982, şi demonstrează un grad ridicat de instabilitate şi impredictibilitate, în timp ce preţurile la produsele manufacturate importate de ţările în curs de dezvoltare de la ţările dezvoltate continuă să crească, înrăutăţind şi mai mult balanţa comercială dintre ţările dezvoltate şi cele în curs de dezvoltare. Inversarea rapidă a tendinţei de creştere a protecţionismului şi altor măsuri luate de ţările dezvoltate care dereglează comerţul internaţional, cum sînt barierele tarifare şi netarifare, precum şi subvenţionarea producţiei şi exporturilor, ar fi în avantajul ţărilor în curs de dezvoltare şi, în consecinţă, al economiei mondiale în ansamblu. Miniştrii au relevat importanţa crucială a reuniunii Rundei Uruguay de negocieri comerciale multilaterale, programată în luna decembrie.

Miniştrii au remarcat, cu profundă preocupare, continuarea crizei economice în ţările cel mai puţin dezvoltate, care sînt cele mai slabe pe plan economic dintre ţările în curs de dezvoltare şi sînt confruntate cu cele mai grele probleme structurale. Reafirmîndu-şi sprijinul pentru organizarea la Paris, în 1990, a unei Conferinţe O.N.U. la nivel înalt cu privire la ţările cel mai puţin dezvoltate, miniştrii au subliniat necesitatea unui proces de pregătire adecvată a acestei conferinţe.

Miniştrii şi-au exprimat îngrijorarea faţă de impactul aplicării tehnologiilor noi şi avansate în actuala diviziune internaţională a muncii, în special în ce priveşte lărgirea decalajului tehnologic între ţările în curs de dezvoltare şi cele dezvoltate, care are puternice efecte negative pentru ţările în curs de dezvoltare. Ei au apreciat că Naţiunile Unite trebuie să promoveze cooperarea internaţională multilaterală pentru transferul eficient şi efectiv de noi tehnologii către ţările în curs de dezvoltare şi pentru asimilarea lor în aceste ţări.

Miniştrii şi-au exprimat preocuparea faţă de degradarea constantă a mediului înconjurător şi impactul ei asupra sănătăţii umane, ecosistemelor şi procesului dezvoltării. Ei au exprimat de asemenea îngrijorarea că diferite forme de distrugere şi contaminare a mediului înconjurător sînt consecinţele activităţilor şi operaţiunilor ale căror origini se află adeseori în afara lumii în curs de dezvoltare. Ţările în curs de dezvoltare sînt confruntate cu riscul, costul şi efectele unor asemenea acţiuni. În particular, miniştrii au relevat îngrijorarea faţă de intensificarea traficului de produse toxice şi periculoase şi de deşeuri şi depozitarea lor în ţările în curs de dezvoltare. Ei au cerut ţărilor dezvoltate să adopte măsuri ferme la nivel intern, atît administrative cît şi legislative, pentru a împiedica un asemenea trafic. Ei au cerut de asemenea comunităţii internaţionale să adopte măsuri internaţionale cuprinzătoare şi eficiente, inclusiv instrumente juridice, pentru lichidarea traficului.

Miniştrii îşi reafirmă sprijinul constant şi încrederea în principiul multilateralismului în cadrul sistemului Naţiunilor Unite, care este cel mai adecvat instrument pentru dialog şi negocieri. Ei îşi exprimă îngrijorarea faţă de lipsa de voinţă politică şi faţă de tendinţa crescîndă a unor ţări dezvoltate de a continua să ia decizii de interes pentru întreaga comunitate mondială fără a ţine seama de interesele ţărilor în curs de dezvoltare şi, de asemenea, în afara cadrului multilateral al sistemului Naţiunilor Unite şi din perspectiva intereselor lor proprii. Ei reafirmă necesitatea de a înfăptui integral Declaraţia şi programul de acţiune pentru instaurarea unei noi ordini economice internaţionale, rezoluţia 34/138 cu privire la lansarea de negocieri globale, Strategia Dezvoltării Internaţionale pentru al treilea deceniu pentru dezvoltare al ONU şi înfăptuirea deplină a prevederilor Cartei drepturilor şi obligaţiilor economice ale statelor, în scopul realizării obiectivelor Cartei Naţiunilor Unite.

Miniştrii au reamîntit necesitatea imperioasă de a extinde şi adînci în continuare cooperarea economică şi tehnică între ţările în curs de dezvoltare ca parte integrantă a efortului de promovare a restructurării relaţiilor economice internaţionale.

Miniştrii au salutat adoptarea textului final al Acordului cu privire la sistemul global de preferinţe comerciale de către reuniunea ministerială cu privire la sistemul global de preferinţe comerciale între ţările în curs de dezvoltare, care a avut loc la Belgrad în perioada 6—13 aprilie 1988 şi care constituie un eveniment istoric pentru Grupul celor 77.

Miniştrii au remarcat că anul 1989 va marca a 25-a aniversare a creării Grupului celor 77. Ei au apreciat că acest eveniment istoric merită o atenţie specială. Cu acest prilej, ei au hotărît să ţină o reuniune specială la nivel ministerial, care va examina progresul realizat de Grup, va lua în considerare căi şi mijloace pentru a-i întări eficienţa şi a asigura aplicarea ţelurilor şi obiectivelor sale în anii '90.

Din nou despre manifestările și activitatea antiromânească, naționalistă, șovină, antisocialistă ale unor cercuri din Ungaria*)

Opinia publică din țara noastră a fost pe larg informată în legătură cu rezultatele întîlnirii și convorbirilor de la Arad dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Károly Grósz, secretarul general al Partidului Muncitoresc Socialist Ungar, președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Ungare.

După cum se știe, cei doi conducători de partid au convenit ca, în spiritul principiilor deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești — principii înscrise în Tratatul de prietenie și colaborare dintre România și Ungaria — să se treacă la acțiuni hotărîte pentru dezvoltarea în continuare, pe multiple planuri, a raporturilor româno-ungare. De comun acord, s-a apreciat că pentru aceasta este necesar ca, pornindu-se de la realitățile și condițiile concrete din fiecare țară, de la dreptul suveran al celor două partide și popoare de a-și stabili de sine stătător căile și formele de construcție socialistă, să se pună pe primul plan, în relațiile bilaterale, acele probleme și domenii în care există poziții identice sau foarte apropiate, iar asupra altora, mai generale sau mai concrete, unde sînt încă deosebiri de păreri, să se acționeze, în continuare, pentru o mai bună înțelegere a lor, pentru apropierea pozițiilor și punctelor de vedere. În acest spirit, s-a stabilit să fie extinse contactele și conlucrarea, schimbul de opinii în vederea mai bunei cunoașteri reciproce, pentru promovarea înțelegerii și prieteniei dintre țările și popoarele noastre.

Sintetizînd esența acestor înțelegeri, baza de la care trebuie să se pornească, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia, în declarația făcută la conferința de presă ce a avut loc după convorbirile la nivel înalt de la Arad : „Noi am pornit întotdeauna de la faptul că socialismul se înfăptuiește în condiții diferite de la o țară la alta, că fiecare partid și popor trebuie să-și aleagă în mod independent căile construcției socialiste. Pot spune că în convorbirile de astăzi asupra acestui punct de vedere am căzut la un acord deplin". La rîndul său, tovarășul Károly Grósz declara cu același prilej : „Sînt de aceeași părere cu tovarășul Nicolae Ceaușescu că judecarea și calificarea politicii proprii revin popoarelor noastre".

Este de la sine înțeles că realizarea celor convenite presupune manifestarea unui spirit de maximă corectitudine și bună credință în abordarea tuturor problemelor, respectarea cu strictețe a principiului informării corecte a opiniei publice din țările noastre și a opiniei publice internaționale, evitarea oricăror manifestări care ar putea împiedica sau întîrzia traducerea în viață a hotărîrilor adoptate, în scopul întăririi prieteniei și colaborării româno-ungare.

În contrast cu cele convenite, în Ungaria se continuă manifestările și acțiunile răuvoitoare, antiromânești și antisocialiste, care nu sînt în nici un fel de natură să contribuie la crearea unui climat de încredere și respect reciproc, să servească întăririi colaborării și bunei vecinătăți. Dimpotrivă, atitudinile unor cercuri naționaliste, șovine, reacționare, ca și „declarațiile" tendențioase, denigratoare ale unor oficialități din R. P. Ungară creează serioase obstacole în calea dezvoltării normale a raporturilor dintre țările noastre, prejudiciind grav relațiile de bună vecinătate. Desigur, asemenea manifestări, care — repetăm — îmbracă în modul cel mai deschis caracterul practicilor ce amintesc de un trecut condamnat de istorie, de popoare, nu pot fi întîmpinate de opinia publică din țara noastră decît cu cea mai profundă indignare și totală respingere.

Unele cercuri și foruri oficiale ungare emit pretenția de a se ocupa de soarta cetățenilor români de naționalitate maghiară, încercînd, de fapt, să creeze diversiune și vrajbă, să abată atenția propriului popor de la gravele probleme economico-sociale cu care se confruntă în prezent această țară, stimulînd în rîndul propriilor cetățeni concepții și porniri din cele mai reacționare, cu un vădit caracter antiromânesc.

Trebuie spus, în primul rînd, că, sub acest pretext, se încearcă legitimizarea amestecului în treburile noastre interne — și dorim să subliniem, și aici, cu toată claritatea, că, în ce-i privește pe cetățenii țării noastre, de problemele lor se ocupă numai partidul și statul nostru, iar această preocupare — în fapte, nu în vorbe ! — este rezultatul politicii profund umaniste, revoluționare a Partidului Comunist Român, care și-a pus de mult, nu numai teoretic, dar și practic, ca obiectiv fundamental al edificării noii orînduiri asigurarea deplinei egalități în drepturi a tuturor oamenilor muncii, în spiritul principiilor socialismului, ale eticii și echității socialiste.

Asigurarea în fapt a deplinei egalități între toți cetățenii României socialiste este astăzi o realitate care nu poate fi contestată de nimeni, nici de propaganda cea mai ostilă. Este evident pentru orice om de bună credință că, drept rezultat al înfăptuirii consecvente a politicii juste a partidului nostru, de dezvoltare armonioasă a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, de ridicare economico-socială a tuturor zonelor și localităților, oamenii muncii — indiferent care le-au fost strămoșii, mai îndepărtați sau mai apropiați, indiferent de limba în care se exprimă — se bucură de aceleași drepturi și libertăți, beneficiază, în mod egal, fără nici o discriminare, de roadele dezvoltării economiei, științei, învățămîntului și culturii, de tot ceea ce s-a înfăptuit și se înfăptuiește în România socialistă.

De aceea, nu pot decît să stîrnească indignare încercările de denaturare și falsificare a politicii noastre, a realităților românești. Difuzarea fără responsabilitate a unor afirmații care contravin în mod flagrant realizărilor României socialiste, indiferent de cadrul în care se face — prin presă sau în foruri publice — va fi întotdeauna respinsă și condamnată cu toată fermitatea de poporul nostru, ca o încălcare a celor mai elementare norme ale bunei vecinătăți, ale relațiilor dintre state, în general.

Este prea bine cunoscut că dezvoltarea unor trainice și fructuoase legături între popoare depinde într-o măsură hotărîtoare de climatul politic, că buna vecinătate presupune în mod necesar stimă și respect reciproc. Pentru poporul nostru — și credem că și pentru poporul Ungariei — este un adevăr elementar că, atunci cînd doi vecini doresc să se viziteze, să aibă relații normale, să colaboreze, nu se ponegresc, nu-și aduc injurii. În acest sens sînt înțelese și practicate la noi relațiile de bună vecinătate : în spiritul atitudinii civilizate, al respectului reciproc. Cu atît mai mult se impune aceasta atunci cînd este vorba de relațiile între state și popoare vecine ! Numai într-o atmosferă sinceră, deschisă, de stimă și respect — așa cum s-au desfășurat, de altfel, convorbirile de la Arad dintre cei doi secretari generali — este posibilă realizarea unor înțelegeri care să ducă la întărirea prieteniei și colaborării, să așeze raporturile dintre țările noastre pe un făgaș fertil, cu o amplă deschidere spre viitor. Tocmai acesta este sensul celor convenite la Arad, spre a se acționa în continuare pentru dezvoltarea conlucrării și bunei vecinătăți, în folosul popoarelor român și ungar, al progresului lor economic și social, al ridicării bunăstării materiale și spirituale, al construcției socialiste în România și Ungaria.

Răstălmăcindu-se conținutul convorbirilor la nivel înalt de la Arad, în Ungaria se lasă impresia că ar fi fost convenite cu partea română înțelegeri care, în fond, nu sînt decît dorințe proprii, unilaterale, exprimate cu aroganță în mijloacele de informare în masă de unele persoane, inclusiv activiști cu funcții mai mult sau mai puțin importante pe linie de partid și de stat, chiar în documente oficiale.

Așa, de exemplu, secretarul cu probleme internaționale al C.C. al P.M.S.U. vorbește despre o așa-zisă înțelegere privind elaborarea unei „declarații comune în problema minorităților naționale". Ne vedem obligați să subliniem cu toată fermitatea că afirmațiile secretarului C.C. — care, de altfel, a participat la convorbirile de la Arad — nu corespund adevărului. Nu o asemenea declarație s-a convenit la Arad, ci o declarație generală privind principiile de relații dintre țările noastre și perspectivele dezvoltării lor, în care să-și găsească reflectare, în mod corespunzător, și problema naționalităților dintr-o țară sau alta.

De asemenea, la Arad s-a convenit ca, pe bază de reciprocitate, reprezentanți ai organelor locale de partid și de stat să efectueze vizite de schimb de experiență în legătură cu modul cum sînt gospodărite orașele și comunele, cum funcționează sistemul autoconducerii teritoriale, cum se realizează programele de construcții de locuințe, școli, spitale, atribuțiile edilitar-gospodărești, în vederea asigurării unor condiții de muncă și viață tot mai bune pentru toți locuitorii de la orașe și sate. Noi concepem aceste schimburi de experiență ca un mijloc de mai bună cunoaștere reciprocă, de informare corectă și obiectivă asupra realizărilor și preocupărilor popoarelor noastre în construcția socialistă, în eforturile pentru asigu-

(Continuare în pag. 8)

*) Articol apărut în ziarul „Scînteia" nr. 14345 din 2 octombrie 1988.

Pentru o conlucrare liberă, pe principii de deplină egalitate şi suveranitate, în vederea înfăptuirii securităţii europene

Intrate într-o nouă etapă, la 29 august, odată cu inaugurarea celei de-a 7-a runde de negocieri, lucrările Reuniunii general-europene de la Viena continuă să suscite, în mod legitim, interesul opiniei publice de pe continent, al presei şi celorlalte mijloace de informare în masă de pretutindeni. Pe bună dreptate, se poate spune că, în faţa acestor importante deliberări, începute încă în urmă cu aproape doi ani şi continuate, destul de lent, pe parcursul mai multor faze, se află, acum, dezideratul unei finalizări pozitive, printr-un document substanţial, echilibrat, care să confere un nou impuls procesului de edificare a securităţii şi de dezvoltare a cooperării europene, să prilejuiască o nouă afirmare a rolului şi răspunderilor deosebite ale Europei în făurirea unei lumi a păcii şi egalităţii, a progresului liber al tuturor popoarelor.

Promotoare activă a cauzei securităţii europene, a dezvoltării relaţiilor dintre statele continentului, în cele mai diverse domenii de interes reciproc, România a adus, după cum se ştie, o contribuţie majoră, de amplă semnificaţie, la normalizarea raporturilor intereuropene, la întrunirea condiţiilor pentru ţinerea Conferinţei pentru securitate şi cooperare în Europa, din deceniul precedent, la buna ei desfăşurare şi la convenirea Actului final, ca şi la întreaga activitate menită să asigure aplicarea efectivă, durabilă şi unitară a istoricelor lui prevederi. În acest spirit, ţara noastră a promovat, de la bun început, şi în cadrul Reuniunii general-europene de la Viena, o serie de propuneri, idei şi iniţiative de mare actualitate şi valoare, menite să impulsioneze procesul conlucrării multilaterale dintre cele 35 de state participante, să ducă la soluţionarea, prin eforturi conjugate, a unor probleme cu adevărat esenţiale pentru pacea şi securitatea popoarelor europene. Se disting, între acestea, propunerile privind participarea sporită şi intensificarea eforturilor tuturor statelor europene în vederea dezarmării nucleare, cele vizînd începerea neîntîrziată a negocierilor de dezarmare convenţională în Europa şi sugestiile referitoare la alte componente ale dezarmării, iniţiativele vizînd impulsionarea şi dezvoltarea neîngrădită a colaborării economice, tehnico-ştiinţifice, culturale şi în alte domenii, cele privind ocrotirea mediului înconjurător şi alte aspecte de mare actualitate. Totodată, ca o elocventă mărturie a interesului profund şi constant manifestat faţă de toate prevederile Actului final, faţă de direcţiile de acţiune preconizate de el, România a prezentat reuniunii o serie de propuneri de largă cuprindere privind asigurarea drepturilor fundamentale ale omului, în componentele lor de bază, propuneri pornind de la stringenţa şi acuitatea unor probleme, evidenţiind, în acelaşi timp, caracterul consecvent **umanist** al politicii ei interne şi externe.

De fapt, se poate spune, pe deplin îndreptăţit, că ansamblul propunerilor prezentate de România la Viena reprezintă o nouă şi reală contribuţie la cauza securităţii europene, o dovadă clară a consecvenţei cu care ţara noastră a urmărit şi urmăreşte promovarea unei conlucrări libere, egale, între toate statele continentului, creşterea rolului şi aportului acestuia la afirmarea unei politici noi pe plan mondial. Cu atît mai stranii, mai nefondate, opuse exigenţelor unei informări corecte, obiective, apar, într-un asemenea context, unele afirmaţii răuvoitoare, tendenţioase, potrivit cărora ideile şi propunerile cu conţinut „umanitar" ale ţării noastre, sugestiile vizînd asigurarea condiţiilor fundamentale de muncă şi viaţă pentru toţi

(Urmare din pag. 7)

rarea unui nivel cît mai ridicat de bunăstare şi civilizaţie. Or, în presa ungară şi — repetăm — în declaraţiile unor oficialităţi, acest schimb de experienţă este conceput în mod unilateral, ca o formă de a „controla" modul cum se înfăptuiesc în România planurile de modernizare şi sistematizare, de dezvoltare economico-socială a localităţilor, de creştere a nivelului de trai, material şi spiritual, al tuturor locuitorilor patriei noastre. Se înţelege că, într-o asemenea concepţie — exprimată de partea ungară — şi care este de natură să jignească demnitatea poporului nostru, nu poate în nici un fel să fie acceptat un astfel de schimb de delegaţii. România nu acceptă şi nu va accepta niciodată să dea socoteală, în faţa altora, pentru modul în care îşi organizează viaţa şi îşi asigură dezvoltarea liberă, suverană, independentă, pe calea socialismului.

În acţiunile lor antiromâneşti, cercurile reacţionare din Ungaria nu ezită să se ralieze celor mai înrăite forţe ale propagandei antisocialiste şi anticomuniste, ale căror „luări de poziţie" sînt găzduite cu generozitate în paginile presei ungare sau la posturile de radio şi televiziune. Pe bună dreptate semnala zilele acestea ziarul „Nodon Sinmun" din R.P.D. Coreeană că „în Ungaria are loc o abandonare a principiilor elementare şi obligaţiilor morale ale comunismului", „o politică de îndepărtare de la socialism", chiar „o abandonare a intransigenţei de clasă şi a poziţiei socialiste".

Într-adevăr, este greu de a prezenta o serie de acţiuni internaţionale legate de cele mai reacţionare cercuri ca reprezentînd o politică de înnoire în Ungaria. Dezvoltarea colaborării internaţionale presupune respectarea principiilor de relaţii dintre state, în lupta pentru dezarmare, progres şi pace, şi nu ralierea la acele forţe interesate în sporirea încordării, într-o politică de tensiune şi învrăjbire între naţiuni.

Unele oficialităţi din Ungaria merg pînă acolo încît consideră ca „obstacole" în calea încheierii reuniunii general-europene de la Viena propunerile româneşti privind asigurarea condiţiilor fundamentale de muncă şi viaţă pentru toţi cetăţenii — dreptul la muncă, la locuinţă, la retribuţii egale la muncă egală, ridicarea nivelului de cunoştinţe ştiinţifice şi culturale ale oamenilor, precum şi celelalte propuneri menite să asigure afirmarea liberă şi demnă a personalităţii umane. În acelaşi timp, însă, trebuie menţionat că Ungaria susţine la Viena o serie de propuneri care vin în contradicţie cu prevederile Actului final de la Helsinki, cu înseşi principiile colaborării egale dintre state, ale respectului independenţei şi suveranităţii naţionale, ale neamestecului în treburile interne ale altor state.

Se poate considera „orientare nouă" renunţarea la o serie de principii socialiste în relaţiile internaţionale şi ralierea la cele mai reacţionare forţe ? Orientarea nouă presupune tocmai respectarea principiilor socialiste de egalitate şi respect reciproc între state, de colaborare în lupta pentru pace, dezarmare şi, totodată, respingerea şi demascarea politicii anticomuniste, a cercurilor naţionaliste, şoviniste, a tuturor forţelor potrivnice progresului şi păcii.

Desigur, problema formelor construcţiei socialiste este o problemă internă a Ungariei şi nu dorim să ne amestecăm. Dar menţionăm toate acestea pentru că este timpul să se pună capăt tuturor acţiunilor antiromâneşti, de denigrare şi jignire a poporului nostru, de dezinformare a opiniei publice, să se acţioneze cu adevărat pentru dezvoltarea pe baze trainice, principiale a raporturilor de colaborare şi bună vecinătate dintre ţările şi popoarele noastre.

Este de neînţeles de ce în Ungaria se trece cu vederea una din problemele cele mai importante ale relaţiilor noastre — colaborarea economică şi tehnico-ştiinţifică — hotărîtoare pentru construcţia socialistă din cele două ţări. În ce o priveşte, România consideră că principala cale a conlucrării şi bunei vecinătăţi presupune, în primul rînd, dezvoltarea unei largi colaborări economice, tehnico-ştiinţifice şi în alte domenii — şi este hotărîtă să acţioneze cu toată fermitatea în această direcţie.

Partidele comuniste din România şi Ungaria au un trecut de luptă îndelungat şi cele două popoare se mîndresc pe bună dreptate cu aceste tradiţii. Tocmai de aceea, ele trebuie să acţioneze, în calitatea lor de partide de guvernămînt, pentru a asigura dezvoltarea relaţiilor de solidaritate şi colaborare.

Pornind de la răspunderea faţă de popoarele noastre, este necesar să se pună capăt cu desăvîrşire oricăror denigrări şi dezinformări, să se acţioneze cu toată consecvenţa în direcţia promovării unor relaţii bazate pe dorinţa sinceră de a conlucra şi colabora într-un spirit de deplină egalitate, de stimă şi respect reciproc.

Partidul Comunist Român, România socialistă sînt hotărîte să acţioneze cu toată fermitatea şi în viitor pentru dezvoltarea, pe multiple planuri, a colaborării româno-ungare, în folosul şi spre binele ambelor popoare, al construcţiei socialiste în cele două ţări, al cauzei generale a socialismului şi păcii.

cetățenii ar reprezenta, chipurile, „obstacole" în calea finalizării lucrărilor reuniunii ; și aceasta, în timp ce, contrar normelor și angajamentelor asumate, unele delegații au prezentat și susțin propuneri în vădită contradicție cu prevederile Actului final, cu exigențele respectării stricte a independenței și suveranității naționale, a neamestecului în treburile interne ale altor state.

Caracteristica propunerilor prezentate de România la Viena este deplina lor concordanță cu exigențele actuale și de perspectivă ale securității europene, cu cauza păcii, liniștii și progresului tuturor statelor continentului. În acest sens, în domeniul asigurării drepturilor fundamentale ale omului, țara noastră a prezentat o serie de idei și inițiative de stringentă actualitate vizînd componente dé bază ale situației de pe continent: **înscrierea în documentul final al reuniunii a angajamentului statelor participante de a asigura fiecărui cetățean un loc de muncă potrivit pregătirii sale, pentru a-și putea valorifica întreaga sa capacitate fizică și intelectuală, pentru a obține mijloacele materiale necesare unei vieți civilizate, în concordanță cu cerințele progresului social contemporan ; înscrierea, în același document final, a angajamentului statelor participante de a asigura condițiile necesare de învățătură și pregătire a tineretului pentru desfășurarea unei activități utile în societate, punerii depline în valoare a capacităților sale creatoare, de a asigura tineretului locuri de muncă și repartizare în activitățile economice și sociale corespunzătoare pregătirii sale ; elaborarea și trecerea la înfăptuirea, în fiecare țară, a unor programe care să asigure fiecărei familii, pînă în anul 2000, un minimum de condiții de locuit ; asumarea, de către statele participante, a angajamentului de a asigura femeilor locuri de muncă potrivit pregătirii și capacității lor, retribuție egală cu cea a bărbaților la muncă egală, drepturi care să permită participarea lor deplină și efectivă la viața politică și socială ; asumarea, de către statele participante, a angajamentului de a nu stimula emigrarea și de a renunța la racolarea de cadre de specialitate din alte țări, concomitent cu angajamentul de a conlucra pentru pregătirea de cadre în diferite domenii, potrivit necesităților de progres economic și social ale țărilor mai puțin dezvoltate ; înscrierea, printre prevederile documentului final referitoare la libertățile de gîndire, conștiință, convingere, a angajamentului statelor participante de a sprijini și încuraja activitatea de ridicare a nivelului de cunoștințe științifice și culturale al oamenilor, îndeosebi al tineretului, în spiritul umanismului, prieteniei, păcii și înțelegerii între popoare.** Este lesne de observat că acest ansamblu de propuneri — parte integrantă, organică, a concepției țării noastre asupra asigurării drepturilor fundamentale ale oamenilor, ale tuturor popoarelor, la viață, la existență liberă și demnă — răspunde unor probleme **sociale** grave, existente pe continent, iar preocuparea pentru rezolvarea lor corespunzătoare, de către statele participante, poate contribui, într-o măsură importantă, la progresul și bunăstarea popoarelor europene. Șomajul, de pildă, este o problemă stringentă, acută, în numeroase țări ale continentului. Iată de ce, preocuparea de a asigura, potrivit propunerii țării noastre, fiecărei persoane un loc de muncă, care să-i înlesnească mijloacele materiale necesare unei vieți demne, civilizate, se află în consensul cel mai deplin cu deziderate acute ale celor mai diverse categorii sociale, ca și ale unor largi pături ale opiniei publice europene. Tineretul din țările occidentale îngroașă, adesea, chiar de la ieșirea din școli sau facultăți, rîndurile șomerilor, ale celor fără un loc de muncă adecvat capacității și calificării dobîndite. Nu e firească, prin urmare, preocuparea de a se consacra, prin documentul final al reuniunii de la Viena, preocuparea tuturor statelor participante de a asigura tineretului condiții de muncă și viață sigure, stabile? În același spirit, de înalt și neabătut umanism, propunerile prezentate de România vizează soluționarea, în cadrul larg al securității europene, a altor probleme sociale grave, cu efecte dramatice, cum ar fi lipsa acută de locuințe din numeroase țări ale continentului, discriminările economice, sociale, politice și civile la care sînt supuse femeile, în diferite țări, în pofida ponderii lor în totalul populației lumii, combaterea „furtului" sistematic de inteligență și a racolării de specialiști, de către statele puternic industrializate, sprijinirea — inclusiv prin colaborarea participanților la reuniune în vederea pregătirii de cadre — a eforturilor de progres economico-social ale țărilor mai puțin dezvoltate.

Avansînd asemenea idei și propuneri, în consonanță deplină cu situația de pe continent, cu exigențele unor largi pături ale opiniei publice europene, România a pornit de la convingerea nestrămutată că asigurarea drepturilor fundamentale ale omului, punerea în valoare a întregii sale capacități creatoare reprezintă o cerință de bază a promovării unui trainic climat de pace și înțelegere internațională. Cum este și firesc, înfăptuirea acestor deziderate, de nedezmințită actualitate, reclamă asumarea unor angajamente și responsabilități sporite de către statele participante la procesul general-european, conlucrarea lor strînsă, reciproc avantajoasă. Totodată, conform „decalogului" de principii al Actului final, normelor democratice de relații interstatale, aceasta presupune îndatorirea statelor participante de a promova și respecta cu strictețe principiile independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, dreptul fiecărui stat de a-și soluționa propriile probleme în conformitate cu condițiile sale interne, cu legile țării, cu tradițiile și specificul său național. Căci, în primă și ultimă instanță, tocmai prin aplicarea neabătută și respectarea unui asemenea cod de conduită își găsesc expresie normele noi, democratice, ale raporturilor dintre statele europene, hotărîrea lor de a promova o nouă politică în Europa și în lume, conform aspirațiilor la pace, securitate și progres.

Fidelă politicii ei principiale, consecvente, valorilor umanismului, păcii, înțelegerii și conlucrării între popoare, România a propus, de asemenea, la reuniunea de la Viena, ca, printre prevederile documentului final referitoare la libertățile de gîndire, conștiință, convingere, să figureze și angajamentul statelor participante de a sprijini și încuraja activitatea de ridicare a nivelului de cunoștințe științifice și culturale al oamenilor, îndeosebi al tineretului. Conform concepției țării noastre, statele europene sînt chemate să asigure, într-o atare perspectivă, condițiile necesare pentru ca sindicatele, asociațiile științifice, casele de cultură și știință să desfășoare activități menite să contribuie la edificarea convingerilor științifice ale oamenilor, la educarea lor în spiritului respectării valorilor materiale și culturale ale celorlalte popoare, mai ales într-o epocă de noi și noi cuceriri pe planul cunoașterii umane.

În contextul unor asemenea preocupări, de educație și formare a conștiinței, unele delegații au ridicat, la Viena, și problema libertății religioase. Or, după cum se știe, în toate statele participante există reglementări specifice în acest domeniu. În România, statul a creat toate condițiile pentru ca biserica, cultele religioase să-și desfășoare activitatea neîngrădit, pe baza statutului lor, pentru ca atît convingerile, cît și practicile religioase să fie exercitate liber. Asemenea condiții sînt asigurate și garantate prin Constituție, prin alte legi corespunzătoare, prin sprijinul material pe care statul îl acordă desfășurării activităților celor 14 culte care funcționează în țara noastră. În forme adecvate, cultele religioase participă la activitatea social-economică a țării, reprezentanții lor fiind aleși în parlament sau în alte organisme sociale. Și, cum spuneam, reglementări similare, specifice, există în toate statele participante la reuniune. Avînd în vedere toate acestea, este limpede că unele din propunerile prezentate vizează o întoarcere în urmă, la timpuri revolute, încurajarea misticismului și obscurantismului, făcînd totală abstracție de afirmarea și dezvoltarea convingerilor științifice despre lume și viață, țintind la includerea, în documentul final, fie a unor reglementări existente în fiecare stat, fie a unora ce țin de competența exclusivă a fiecărui stat și a cultelor din țara respectivă. În mod legitim, țara noastră — iar această poziție a fost expusă cu claritate la Viena — consideră că problematica libertății de gîndire, conștiință și convingere nu poate fi limitată doar la libertatea de credință religioasă și apreciază că o serie de propuneri unilaterale în această privință, la care nu va adera niciodată, sînt menite, în fapt, să reînvie stări de lucruri perimate, în vădită contradicție cu stadiul atins de dezvoltarea societății, cu cuceririle revoluției tehnico-științifice.

În același context, se cuvine a fi reamintită poziția consecventă a țării noastre în favoarea creării unui autentic și real cadru de conlucrare internațională, bazat pe principii cu adevărat noi, democratice, de deplină egalitate și respect al prerogativelor suverane ale fiecărui stat. Aceasta, cum s-a subliniat nu o dată, înseamnă respingerea categorică a oricăror încercări de a se elabora, de către unele state, norme general-obligatorii, de a se impune, prin documente internaționale, modalități de acțiune în probleme ce țin de competența exclusivă și de suveranitatea fiecărui stat. În fiecare țară, legislația proprie este o parte inseparabilă a suveranității naționale, o emanație a voinței, aspirațiilor și intereselor naționale ; de aceea, nici un alt stat sau grup de state nu au căderea și temeiul legal de a-i prescrie norme de conduită, de organizare a vieții interne.

Aducînd o contribuție deosebită la întregul proces al securității europene, la strîngerea legăturilor dintre statele și popoarele continentului, România a pornit și pornește neabătut de la cerința obiectivă a unei conlucrări egale, suverane, bazată pe norme noi, democratice, pe respectarea diversității de orînduiri sociale, a dreptului fiecărui popor de a se dezvolta liber, independent, fără nici un fel de presiuni sau ingerințe din exterior. **„Trebuie să înțelegem** — sublinia președintele **Nicolae Ceaușescu — că securitatea europeană înseamnă a învăța să conlucrăm în mod liber, pe principiul egalității, și să realizăm realmente o nouă politică în Europa. Să facem ca Europa să devină un continent al păcii și colaborării, care să exercite o influență puternică în lume, să asigure triumful politicii noi, de egalitate între toate națiunile, al unei lumi a păcii și dreptății sociale".** În acest spirit, delegația țării noastre la reuniunea de la Viena va milita în continuare — potrivit mandatului încredințat — pentru finalizarea corespunzătoare a lucrărilor, pentru convenirea unui document final substanțial și echilibrat, unanim acceptabil, în care să-și găsească reflectarea preocupările și năzuințele fundamentale ale popoarelor continentului și care să constituie, prin prevederile sale, o etapă distinctă pe calea făuririi unei Europe unite, a păcii și colaborării, a progresului liber al tuturor națiunilor sale.

N. Pătrașcu

ȘAPTE ZILE

Gazdă a celei de-a 43-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., ce și-a început lucrările cu 17 zile în urmă, cît și a unor întîlniri ce i-au aparținut în exclusivitate — reuniunea „Grupului celor 77" sau a FMI—BIRD —, săptămîna la care ne referim se caracterizează prin multitudinea de luări de poziții, declarații în care se regăsesc constant preocupările oamenilor politici, ale diverselor organizații internaționale, ale popoarelor înseși pentru soluționarea problemelor majore ale lumii contemporane. Numeroasele opinii, prezentate în cadrul unui for sau altul, au scos, încă o dată, în evidență adevărul potrivit căruia fenomenele politice, economice, sociale, pedo-climatice de azi se află într-o strînsă interdependență, ce nu permite rezolvări izolate, formale sau conjuncturale. Este nevoie, din contră, de soluții globale, de fond și pe termen lung, care să scoată din criză economia mondială, să pună bazele unei noi ordini nu numai economice, ci și ecologice, precum și în domeniul folosirii energiei nucleare.

Zilele trecute, a avut loc la Zagreb un simpozion cu tema „Orașe sănătoase", la care au participat 125 de delegații din 25 de țări din Europa și ai unor reprezentanți ai Organizației Mondiale a Sănătății. Dînd expresie dictonului latin mens sana in corpore sano, *orașele, localitățile de pe diferite meridiane nu se pot dezvolta plenar decît într-o lume în care relațiile interstatale să fie așezate pe bazele trainice și sănătoase ale cooperării reciproc avantajoase, ale conlucrării pașnice.*

Deși s-a spart gheața în domeniul lichidării unor tipuri de rachete nucleare, ne aflăm încă mult prea la început. Existența, în continuare, a celor aproximativ 55 000 de focoase nucleare face ca dezarmarea, în primul rînd nucleară, să rămînă problema centrală a contemporaneității.

De asemenea, realitățile lumii de azi demonstrează că încercările țărilor bogate de a transfera celor sărace dificultățile lor economice interne au avut, în timp, efectul unui bumerang. După exportul de criză economică, pe care țările capitaliste industrializate l-au promovat constant în ultimii ani, ceea ce a făcut ca, pentru numeroase țări sărace, anii '80 să fie considerați un „deceniu pierdut" în sfera dezvoltării economice, țările bogate au trecut la noi practici — exportarea reziduurilor toxice, chimice sau radioactive în unele țări în curs de dezvoltare, mai ales din Africa. La sfîrșitul săptămînii trecute, miniștrii pentru problemele mediului înconjurător ai celor 12 țări membre ale Comunității economice (vest-) europene s-au întîlnit, în mod neoficial, în localitatea Delphi. În cadrul reuniunii au fost analizate mai multe probleme, printre care și necesitatea „exportării" deșeurilor chimice în caz de forță majoră (!). Or, la fel ca sistemul economic, cel ecologic este supus aceluiași principiu al vaselor comunicante.

Poluarea, efectul de seră, alte modificări ale climei, care au fost favorizate și de acțiunile nefaste ale unor societăți transnaționale, asupra mediului înconjurător, nu cunosc frontiere, ceea ce ne obligă să nu uităm nici o clipă că trăim pe o planetă indivizibilă, mai ales cînd este vorba de probleme globale.

Ștefan Cârjă

NAȚIUNILE UNITE

Dezbaterile de politică generală

Prima săptămînă a dezbaterilor de politică generală din cadrul sesiunii a 43-a a Adunării Generale a O.N.U. — dezbateri care permit șefilor de delegații să prezinte pozițiile guvernelor lor față de cele mai grave și urgente probleme din viața internațională — pune în lumină preocuparea față de cauza păcii, față de reglementarea exclusiv pașnică a conflictelor și diferendelor dintre state, față de adîncirea decalajelor economice și uriașele poveri financiare cu care se confruntă popoarele din țările în curs de dezvoltare.

Problemele actuale ale dezarmării, în primul rînd ale dezarmării nucleare, interzicerea experiențelor nucleare, lichidarea arsenalelor de arme chimice și demilitarizarea spațiului extraterestru s-au aflat în centrul atenției delegaților prezenți la sesiunea 43 a Adunării Generale. Bilanțul primei săptămîni de dezbateri generale — în cadrul cărora au luat cuvîntul reprezentanți din peste 60 de țări, inclusiv șefi de stat și de guvern — demonstrează că majoritatea statelor membre ale O.N.U., indiferent de orînduirea lor socială, se pronunță pentru îmbunătățirea climatului politic internațional, pentru progrese semnificative pe calea dezarmării. Vorbitorii au salutat ratificarea și, deci, intrarea în vigoare a acordului sovieto-american de lichidare a rachetelor nucleare cu rază medie și mai scurtă de acțiune, insistînd asupra necesității întreprinderii de noi pași, inițierii de noi măsuri de dezarmare, în primul rînd nucleară.

Vorbind în plenara Adunării Generale în prima zi a dezbaterilor generale, președintele S.U.A., Ronald Reagan, s-a referit, între altele, la progresele realizate în cadrul negocierilor americano-sovietice asupra dezarmării, apreciind că se întrevăd „nu numai perspectivele unei noi ere în relațiile dintre S.U.A. și U.R.S.S., dar și începutul unei noi etape de speranță pentru pacea mondială". Continuă să se înregistreze progrese la negocierile privind reducerea armelor strategice, a arătat Ronald Reagan, afirmînd că există posibilitatea ca, în termen de un an, să fie încheiat un acord cu U.R.S.S. Președintele S.U.A. a condamnat folosirea armelor chimice și a cerut tuturor națiunilor să participe la o conferință internațională consacrată examinării problemei respective și elaborării unor formule de verificare pentru respectarea nerecurgerii la acest tip de arme. În același timp, însă, șeful executivului american a reafirmat hotărîrea S.U.A. de a trece la realizarea controversatului program militar „Inițiativa de Apărare Strategică" (S.D.I.).

Șeful delegației sovietice, ministrul afacerilor externe, Eduard Șevardnadze, a subliniat, în cuvîntul său, că „sesiunea se desfășoară într-o perioadă neobișnuită, plină de evenimente deosebite, care pot să devină o normă de viață a omenirii, dacă se va reuși ca tendințele lor să fie dezvoltate. Este vorba — a apreciat demnitarul sovietic — de un nou calendar al păcii, creat prin eforturile statelor și popoarelor, prin eforturile Organizației Națiunilor Unite. Șevardnadze s-a referit în mod amănunțit — arată agenția „TASS" — la principalele sarcini pe care comunitatea mondială trebuie să le soluționeze. El a subliniat necesitatea activizării eforturilor pentru înlăturarea principalului pericol ce amenință omenirea — războiul nuclear, pentru preîntîmpinarea transformării Cosmosului într-o arenă de competiție militară, pentru reglementarea conflictelor regionale. Exprimîndu-și dezamăgirea că, în 1988, n-a putut fi încheiat acordul sovieto-american cu privire la reducerea la jumătate a arsenalelor strategice ofensive, un acord privind interzicerea amplasării de arme în Cosmos, că n-a fost încheiată convenția istorică vizînd interzicerea și lichidarea totală a armelor chimice, E. Șevardnadze a menționat că acordul cu privire la lichidarea rachetelor nucleare cu rază medie și mai scurtă de acțiune trebuie consolidat printr-o înțelegere referitoare la limitarea diseminării tehnologiilor rachetelor militare, un asemenea acord urmînd să fie elaborat numai sub egida O.N.U., care trebuie să devină, totodată, un participat real la rezolvarea problemei limitării armelor convenționale.

În timp ce pericolul de război se menține încă — a subliniat Qian Qichen, ministrul afacerilor externe al R.P. Chineze —, forțele păcii cresc permanent, iar popoarele din întreaga lume se pronunță tot mai viguros în favoarea păcii și împotriva războiului. Cauza fundamentală a violenței în lume — a spus el — nu este încă înlăturată, popoarele sînt confruntate, în continuare, cu sarcina opririi cursei înarmărilor și eforturile pe linia dezarmării. Ministrul chinez a apreciat că marile puteri, care dețin cele mai perfecționate arsenale, poartă o responsabilitate sporită în procesul de dezarmare și trebuie să reducă drastic propriile armamente. Dezarmarea privește interesele de securitate ale tuturor statelor — a spus Qian Qichen —, adăugînd că „țările mari sau mici, puternice sau slabe, toate au dreptul să participe cu drepturi egale la dezbaterea și reglementarea problemei dezarmării".

Reprezentantul Iugoslaviei, ministrul de externe Budimir Loncear, a exprimat părerea că, în pofida evoluțiilor pozitive pe arena mondială, „securitatea internațională este încă fragilă", și că este necesar ca, în paralel cu colaborarea dintre marile puteri — ca premisă inevitabilă —, la căutarea și realizarea unor soluții reale și trainice trebuie să participe toate părțile interesate. Asupra responsabilității specifice fiecărui stat în progresele pe calea dezarmării a insistat ministrul italian de externe, Giulio Andreotti, care a adresat un apel comunității statelor de a-și juca fiecare rolul său, „dacă se dorește, într-adevăr, ca acordurile bilaterale să se extindă treptat și să cuprindă toate categoriile de armamente existente pe Terra".

O temă centrală a dezbaterilor generale o constituie, și la actuala sesiune, stările de tensiune și conflict existente în diferite regiuni ale planetei noastre. Aproape toți vorbitorii s-au referit pe larg la periculozitatea crescîndă pe care o prezintă lipsa

unor progrese în reglementarea situației din Orientul Mijlociu, perpetuarea și chiar agravarea focarelor de tensiune din America Centrală, Asia de Sud-Est și Africa Australă. S-a degajat, mai pregnant ca în trecut, opțiunea majorității covîrșitoare a statelor membre ale O.N.U. în favoarea nerecurgerii la forță și la amenințarea cu forța, a principiului neamestecului în treburile interne ale altora și a reglementării pe cale politică, pașnică, prin tratative, a tuturor conflictelor și diferendelor, oricît de spinoase ar fi acestea. Primul ministru al Norvegiei, Gro Harlem Brundtland, a pus în lumină rolul constructiv remarcabil pe care O.N.U. l-a jucat în ultima perioadă, cu succes, în ce privește numeroase conflicte regionale.

Dosarul economic al planetei — care include numeroase probleme complexe, cum sînt fenomenele de criză din economia mondială, inechitățile din comerțul mondial, protecționismul în creștere, subdezvoltarea, decalajele economice, datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare, lipsa fondurilor pentru dezvoltare, sărăcia și foametea, exodul de inteligență din statele sărace spre cele bogate — face obiectul unei minuțioase analize în discursurile rostite în cadrul dezbaterilor generale ale sesiunii. Se subliniază, cu putere, faptul că aceste probleme de interes global trebuie să-și găsească soluții de fond, în cel mai scurt timp, prin dialog politic între statele industrializate și țările în curs de dezvoltare, în prezența voinței politice de a se ajunge la soluții corespunzătoare, viabile.

În timp ce, în discursul său, președintele Reagan nu a amintit, practic, nimic despre dificultățile crescînde ale țărilor în curs de dezvoltare, decît cel mult pentru a evidenția meritele economiei de piață, președintele Venezuelei, Jaime Lusinchi, și-a consacrat cea mai mare parte a intervenției sale problemei datoriei externe, subliniind că aceasta amenință nu numai drepturile fundamentale ale popoarelor lumii a treia, ci riscă să pună în joc însăși securitatea internațională. Apreciind că țările creditoare sînt, în esență, vinovate de această criză a datoriei, președintele Venezuelei a declarat că „logica capitalismului financiar internațional este lipsită de etică" și un asemenea sistem nu poate continua să funcționeze la infinit. El a afirmat că este timpul să fie găsite soluții concertate. Nu există altă cale de rezolvare a acestei probleme, a spus el, avertizînd că „bogații nu vor rămîne pentru totdeauna bogați, dacă bogăția lor se bazează pe ruina altor națiuni".

Majoritatea liderilor latino-americani și africani care au intervenit în prima zi a dezbaterilor din sesiunea Adunării Generale a O.N.U. — și anume miniștrii afacerilor externe ai Braziliei, Perului, Ghanei și Capului Verde — au pledat, și ei, îndelung, ca țările industrializate să ia în considerare soluții mai radicale și generoase la problema datoriei.

Discursurile rostite pînă în prezent — după cum, fără îndoială, și cele ce vor urma în cele două săptămîni care au mai rămas — acoperă, firește, o gamă tematică mai largă, incluzînd și necesitatea democratizării vieții internaționale, rezolvarea problemelor ecologice care afectează planeta, creșterea rolului O.N.U. și a eficienței sale în reglementarea variatelor probleme ale lumii contemporane. O primă concluzie care se degajă, și în dezbaterile din acest an, este aceea că cvasimajoritatea statelor dau expresie preocupării lor de a se implica mai mult în viața Națiunilor Unite, de a se găsi noi modalități de întărire a O.N.U. — forumul democratic care poate mobiliza voința și efortul tuturor, în beneficiul fiecăruia și al umanității în ansamblu, al păcii și înțelegerii între popoare.

Octavian Munteanu

Sesiunea Sovietului Suprem al U. R. S. S.

Mihail Gorbaciov a fost ales în funcția de președinte al Prezidiului Sovietului Suprem al U. R. S. S.

La 1 octombrie, la Moscova, s-a desfășurat sesiunea Sovietului Suprem al U.R.S.S.

Deputații forului legislativ suprem l-au ales în funcția de președinte al Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. pe Mihail Gorbaciov, secretar general al C.C. al P.C.U.S., care va cumula cele două funcții — transmite agenția „TASS".

În funcția de prim-vicepreședinte al Prezidiului Sovietului Suprem a fost ales Anatoli Lukianov.

Fostul președinte al Prezidiului Sovietului Suprem, Andrei Gromiko, și fostul prim-vicepreședinte al Prezidiului, Piotr Demicev, au fost eliberați din funcțiile ce le dețineau, în legătură cu ieșirea lor la pensie.

La propunerea președintelui Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., Nikolai Rijkov, Sovietul Suprem l-a numit pe N.V. Talîzin vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și reprezentant permanent al U.R.S.S. la C.A.E.R., eliberîndu-l din funcția de prim-vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și din cea de președinte al Biroului Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. pentru dezvoltare socială. De asemenea, A.P. Biriukova a fost numită vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și președinte al Biroului Consiliului de Miniștri pentru dezvoltare socială.

A.K. Antonov a fost eliberat din funcția de vicepreședinte al Consiliului de Miniștri și de reprezentant permanent al U.R.S.S. la C.A.E.R., în legătură cu ieșirea sa la pensie.

Președinte al Comitetului Securității de Stat al U.R.S.S. a fost numit V.A. Kriucikov, funcție deținută anterior de V.M. Cebrikov, membru al Biroului Politic, secretar al C.C. al P.C.U.S.

Luînd cuvîntul în cadrul sesiunii, Mihail Gorbaciov i-a încredințat pe deputați că va face tot ce este necesar pentru întărirea și creșterea autorității sovietelor. Vorbitorul a subliniat că procesul de înnoire a societății sovietice a intrat într-o perioadă nouă, cea a progresului și îmbunătățirii activității în toate domeniile.

Paralel cu soluționarea celor mai importante probleme de politică internă — a relevat Mihail Gorbaciov — va fi intensificată și activitatea organului suprem al puterii de stat în înfăptuirea politicii externe sovietice, care, în ultimii ani, a căpătat un caracter dinamic, ofensiv. Linia noastră în problemele internaționale este clară, ea urmărește înlăturarea pericolului unei catastrofe nucleare, normalizarea re-

Mihail Sergheevici Gorbaciov s-a născut la 2 martie 1931, în satul Privolnii, din ținutul Stavropol, într-o familie de țărani ruși.

La scurt timp după Marele Război pentru Apărarea Patriei, la vîrsta de 15 ani, a început să lucreze ca mecanizator la o stațiune de mașini și tractoare. Continuînd studiile, în anul 1955 a absolvit cursurile Facultății de științe juridice de la Universitatea „M. V. Lomonosov", din Moscova. În anul 1967 a absolvit și Institutul agronomic din Stavropol, specialitatea agronom-economist.

În activitatea sa politică, anul 1952 a constituit un moment hotărîtor prin intrarea în rîndurile membrilor P.C.U.S.

A continuat să activeze atît în cadrul P.C.U.S., cît și pe linie de Comsomol. După absolvirea universității, M. S. Gorbaciov lucrează în ținutul Stavropol ca prim-secretar al Comitetului orășenesc Stavropol al Uniunii Tineretului Comunist Leninist, adjunct al șefului Secției propagandă și agitație și apoi secretar doi și prim-secretar al Comitetului de ținut al Comsomolului.

În martie 1962, M. S. Gorbaciov a fost promovat organizator de partid al Direcției teritoriale de producție a colhozurilor și sovhozurilor din ținutul Stavropol. În același an, în decembrie, devine șef al secției pentru organele de partid a Comitetului de ținut al P.C.U.S. În septembrie 1966, este ales prim-secretar al Comitetului orășenesc de partid Stavropol.

Din august 1968, M. S. Gorbaciov activează ca secretar doi, iar în aprilie 1970 este ales prim-secretar al Comitetului de ținut Stavropol al P.C.U.S.

M. S. Gorbaciov este membru al C.C. al P.C.U.S. începînd din anul 1971. A fost delegat la Congresele XXII, XXIV, XXV, XXVI și XXVII ale partidului.

În anul 1978, a fost ales secretar al C.C. al P.C.U.S., în anul 1979 — membru supleant al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S. În octombrie 1980, a fost trecut din rîndul membrilor supleanți în rîndul membrilor Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S.

La plenara extraordinară a C.C. al P.C.U.S. din 11 martie 1985, M. S. Gorbaciov a fost ales secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice.

La sesiunea Sovietului Suprem al U.R.S.S., desfășurată la 1 octombrie a.c., M. S. Gorbaciov a fost ales în funcția de președinte al Prezidiului Sovietului Suprem al Uniunii Sovietice.

Pentru meritele sale față de partidul comunist și statul sovietic, M. S. Gorbaciov a fost distins de trei ori cu „Ordinul Lenin", cu ordinele „Revoluția din Octombrie", „Steagul Roșu al Muncii", cu alte înalte distincții.

lațiilor internaționale, stabilirea de relații egale în drepturi și reciproc-avantajoase între țările și popoarele lumii, o largă colaborare în cele mai diferite domenii, asigurarea dreptului fiecărui popor de a-și alege în mod liber propriul destin. Vom promova și în viitor neabătut această politică, a declarat Mihail Gorbaciov.

Anterior sesiunii Sovietului Suprem al U.R.S.S., a avut loc Plenara C.C. al P.C.U.S. După cum transmite agenția „TASS", în lumina hotărîrilor celei de-a XIX-a Conferințe Unionale a P.C.U.S., plenara a examinat propunerile Biroului Politic privind reorganizarea aparatului de partid și unele probleme de cadre. La plenară a luat cuvîntul secretarul general al C.C. al P.C.U.S., M.S. Gorbaciov.

A fost adoptată o hotărîre cu privire la formarea comisiilor Comitetului Central al P.C.U.S. și reorganizarea aparatului C.C. al P.C.U.S.

Hotărîrea plenarei însărcinează Biroul Politic al C.C. al P.C.U.S. să adopte măsurile practice pentru crearea noii structuri a aparatului C.C. al P.C.U.S. și a comitetelor de partid locale.

Plenara a dat curs cererii unor tovarăși de a fi eliberați din funcțiile ce le dețin, în legătură cu ieșirea lor la pensie. Au fost eliberați din funcția de membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S. — Andrei Gromîko și Mihail Solomențev. Piotr Demicev a fost eliberat din funcția de membru supleant al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., iar Vladimir Dolghih și Anatoli Dobrînin din funcția de secretari ai C.C. al P.C.U.S.

Plenara l-a ales pe Vladimir Medvedev membru al Biroului Politic. Viktor Cebrikov, membru al Biroului Politic, a fost ales și secretar al C.C. al P.C.U.S. Aleksandr Vlasov a fost ales membru supleant al Biroului Politic. Au mai fost aleși membri supleanți ai Biroului Politic Aleksandra Biriukova și Anatoli Lukianov, fiind eliberați din funcțiile de secretari ai C.C. al P.C.U.S.

Plenara — precizează „TASS" — l-a confirmat pe B.K. Pugo președinte al Comitetului controlului de partid de pe lîngă C.C. al P.C.U.S., funcție deținută anterior de M. Solomențev.

În Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.U.S. privind crearea comisiilor C.C. al P.C.U.S. și reorganizarea aparatului C.C. al P.C.U.S. se arată că plenara a considerat necesară crearea următoarelor comisii ale C.C. al P.C.U.S. : pentru problemele construcției de partid și politicii de cadre (președinte — G. Razumovski) ; comisia ideologică a C.C. al P.C.U.S. (președinte — V. Medvedev) ; pentru problemele politicii social-economice (președinte — N. Sliunkov) ; pentru problemele politicii agrare (președinte E. Ligaciov) ; pentru problemele politicii internaționale (președinte — A. Iakovlev) ; pentru problemele politicii juridice (președinte — V. Cebrikov).

S-a luat, totodată, decizia — se arată în Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.U.S. — ca Biroul Politic al C.C. al P.C.U.S. să fie însărcinat cu înfăptuirea de măsuri practice privind crearea unei noi structuri a aparatului C.C. al P.C.U.S. și a comitetelor de partid locale luînd în considerare schimbările privind funcțiile organelor de partid în condițiile adîncirii restructurării și înfăptuirii reformei sistemului politic al țării. În Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.U.S. se arată, de asemenea, că, în cadrul adunărilor de dări de seamă și alegeri în curs de desfășurare, comitetele centrale ale partidelor comuniste din republicile unionale, comitetele de partid din ținuturi, comitetele regionale de partid vor trebui să acorde o deosebită atenție problemelor selecției cadrelor pentru aparatul de partid, promovării în această muncă a unor tovarăși cu înalte calități politice și profesionale.

V. Medvedev, membru al Biroului Politic, secretar al C.C. al P.C.U.S., s-a întîlnit la centrul de presă al Ministerului afacerilor externe al U.R.S.S. cu ziariștii pentru a prezenta rezultatele plenarei, pe care a caracterizat-o drept „un pas important în înfăptuirea hotărîrilor adoptate la cea de-a 19-a Conferință Unională a partidului".

V. Medvedev, care va conduce comisia ideologică a Comitetului Central, creată prin hotărîrea Plenarei, a relevat, potrivit agenției „TASS", că, în pofida unor aprecieri, în sensul că activitatea politică ar fi slăbit după conferință, „C.C. al P.C.U.S. a desfășurat și desfășoară o activitate intensă pentru înfăptuirea hotărîrilor Conferinței în legătură cu reforma sistemului politic al țării, cu perfecționarea structurii aparatului de partid și de stat". În procesul acestei activități, C.C. al P.C.U.S. a ajuns la concluzia că, în legătură cu modificarea funcțiilor organelor de partid și de stat, există necesitatea perfecționării — poate chiar în primul rînd — a activității Comitetului Central însuși, a Biroului Politic, a secretarilor și aparatului C.C. al P.C.U.S. Firește, acest lucru a necesitat anumite schimbări în repartizarea forțelor în conducere. Majoritatea acestor probleme țin de competența Comitetului Central și tocmai acest lucru a determinat convocarea plenarei, a spus V. Medvedev.

Plenara constituie un pas legic și indispensabil în activitatea partidului nostru, în activitatea Comitetului Central, un pas necesar în înfăptuirea hotărîrilor Conferinței Unionale a partidului — a relevat V. Medvedev. El a adăugat că plenara s-a desfășurat într-o atmosferă de deplină unanimitate.

LONDRA

Conferințele anuale ale partidelor

De la jumătatea lui septembrie, partidele politice britanice au intrat în tradiționala lună a conferințelor anuale, întruniri la care se dezbate strategia fiecărei grupări politice și realitatea de moment a țării. În ce privește unele aspecte, conferințele din acest an pot dobîndi o importanță deosebită, mai ales în perspectivă.

Conferințele anuale ale partidelor politice britanice sînt, în anii precum 1988 (deci, înainte de jumătatea unui mandat parlamentar, cînd încep să se agite spiritele și să se pregătească platformele pentru următoarea chemare la urne), evenimente oarecum de rutină, ce nu atrag atenția decît prin eventuale programe de perspectivă sau prin abordări oarecum mai critice față de o situație economico-socială nu îndeajuns de favorabilă. Și, totuși, anul 1988 scapă acestei „rutine" din mai multe motive : în primul rînd, opoziția, în ansamblu, cunoaște ample frămîntări ; în al doilea rînd, apariția unui nou partid, din fuziunea altor două, nu poate decît să atragă atenția ; în sfîrșit, toate grupările politice, chiar și partidul de guvernămînt, confortabil instalat la conducere, de nouă ani, se gîndesc, în mod foarte serios, la următorul deceniu, cînd situații concrete, diferite de cele de acum, vor reclama programe, abordări și strategii ce trebuie gîndite și elaborate de pe acum.

Această preocupare a oamenilor politici este remarcată și în rîndul alegătorilor, cel puțin sub două aspecte majore. Pe de o parte, situația economică, în ciuda unor reușite ale guvernului, este încă departe de cea preconizată și anunțată printr-o abilă propagandă ; șomajul se menține foarte ridicat (iar cifra reală, potrivit afirmațiilor sindicatelor și ale opoziției pare să fie cu mult mai mare decît ceea ce susține guvernul), inflația pare să nu fie pe deplin stăpînită, un record al deficitului comercial a fost urmat de succesive ridicări ale ratei dobînzilor, care împiedică investiții pe măsura dorințelor ș.a. ; toate acestea stîrnesc nemulțumiri persistente. Pe de altă parte, începe să se constate o anumită nemulțumire în rîndul alegătorilor, în general ; practic, nici unul dintre partide nu a reușit să stîrnească, în acest moment, adeziuni depline. Ziarul „The Guardian" se făcea, de curînd, ecoul unor astfel de constatări, precizînd că mulți alegători sînt, în acest moment, nehotărîți pentru cine să voteze : de pildă, nu există un sprijin major în ce privește cîteva din aspectele fundamentale ale politicii Partidului Conservator ; aproximativ 70 la sută dintre alegători consideră că este de preferat să plătești impozite mai mari, dar să existe servicii mai bune (deci, oarecum contrar opiniilor guvernului) ; aproximativ 54 la sută dintre alegători sînt de părere că Marea Britanie ar trebui să ceară Statelor Unite să-și mute rachetele nucleare din Marea Britanie ; principalul partid din opoziție, laburiștii, nu dispune încă de sprijin suficient pentru a putea constitui un guvern ș.a.

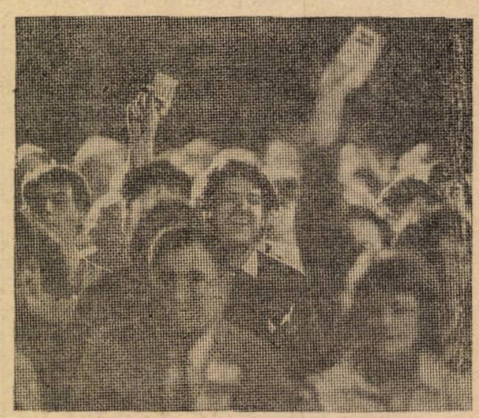

Sprijinitori ai liberalilor, de acord cu fuziunea. Dar divergențele rămîn...

Firește, liderii politici se străduie să răspundă acestei stări de spirit a electoratului, mai cu seamă prin conceperea, elaborarea și prezentarea unor idei sau direcții de acțiune noi. Or, toate acestea trebuind dezbătute și eventual aprobate de conferințele anuale, ele capătă un plus de interes în această toamnă. Fenomenul se remarcă inclusiv în cazul partidului de guvernămînt.

Conservatorii se vor întruni, ca de obicei, ultimii, dar, de pe acum, se știe că liderul Margaret Thatcher plănuiește un discurs important, în intenția de a defini o nouă direcție pentru partid : aceea prin care să se impulsioneze o „responsabilitate socială individuală". Ideea aceasta — și ea de sorginte conservatoare, continuînd politica guvernului de a reduce, treptat, rolul sau intervenția statului în problemele economice și sociale — ar avea menirea de a sprijini îndeplinirea reformelor dorite de premier, în acest al treilea mandat (în domeniile educației, îngrijirii medicale, locuințelor, conducerii locale și refacerii centrelor orașelor) și este văzută de liderul conservator drept un pilon major pentru modificarea atitudinilor electoratului. În acest context, se amintește că

dna Margaret Thatcher a preluat puterea cu dorința de a transforma nu numai structurile economico-sociale, dar și pe cele vizînd mentalitățile. Deși transformările în această direcție s-au dovedit și mai dificile, faptul că se insistă pe un program, ce își are rădăcinile în urmă cu un deceniu, este, în concepția unor strategi ai partidului, de natură să contribuie la legătura între generațiile diverse de politicieni conservatori.

De o cu totul altă factură sînt frămîntările din **Partidul Laburist**, care vor fi readuse în prim-plan la conferința din acest an. Sub conducerea lui Neil Kinnock, se are în vedere modificarea politicii partidului, în sensul adaptării la realitățile în schimbare ale țării, și, în acest sens, a fost elaborat un document care cuprinde direcțiile noi. Dar, pe de o parte, nu toți politicienii laburiști agreează schimbarea, și, în consecință, dezbaterile vor fi aspre ; pe de altă parte, însăși conducerea a fost contestată. Conferința anuală a laburiștilor, care se desfășoară în această săptămînă la Blackpool (și asupra căreia vom reveni), a început prin alegeri pentru conducere — Neil Kinnock a fost reconfirmat cu aproape 90 la sută din voturi, iar Roy Hattersley, cu două treimi din voturi. Dar contestarea în sine a conducerii poate reverbera negativ în rîndul sprijinitorilor.

În aceste condiții, cu atît mai mult au atras atenția conferințele anuale ale celorlalte două partide ale opoziției, desfășurate deja. Primii care s-au întîlnit (la Torquai) au fost social-democrații. După fuziunea lor cu liberalii, un grup relativ-redus de sprijinitori ai lui David Owen a insistat să se mențină ca entitate politică separată — **Partidul Social-Democrat**, cu trei deputați în Camera Comunelor. Fiind cel mai mic partid, sprijinit, potrivit sondajelor de opinie, de între 3 și 5 la sută din alegători, P.S.D. și-a fixat ca prioritate să demonstreze că rămîne un partid credibil și diferit, și că poate, astfel, supraviețui. Pentru aceasta, liderul David Owen a insistat, la Torquai, pe cîteva direcții posibile. Owen a susținut că este posibilă o cooperare cu Partidul Laburist (din care social-democrații s-au desprins), dacă acesta va accepta menținerea forței nucleare de descurajare în Marea Britanie ; de asemenea, P.S.D. lasă „deschisă" posibilitatea de colaborare cu alte forțe politice. În schimb, nici una din acestea — și, indeosebi, laburiștii — nu răspunde pozitiv. În plan economic, Owen și partidul său se pronunță pentru o combinare de metode în care rolul statului să se alăture inițiativei particulare. În sfîrșit, se insistă din nou pe reforma sistemului electoral și introducerea reprezentării proporționale — dar și acesta este un punct care nu va deveni realitate în viitorul imediat.

Majoritatea social-democraților au alcătuit, la începutul anului, un nou partid cu liberalii — **Partidul Liberal și Social-Democrat** — care, în luna iulie, l-a ales drept prim lider pe Paddy Ashdown. Controversele au continuat în acest partid, atît în ce privește denumirea, cît și, mai ales, asupra multor puncte din program. Mulți s-au întrebat, încă de la început, care a fost sensul acestei fuziuni. Un răspuns pertinent pare a fi oferit, de curînd, președintele acestui partid, Jan Wrigglesworth, care susținea că „obiectivul nostru este de a înlocui Partidul Laburist ca principală forță a opoziției". Partidul Laburist poate fi redus la sub o sută de mandate în Parlament — era de părere Wrigglesworth, dacă P.L.S.D. reușește să-i atragă pe toți acei sprijinitori ai conservatorilor care sînt nemulțumiți de guvern.

Prima conferință a noului partid, la Blackpool, a răspuns doar parțial nedumeririlor. S-a hotărît ca partidul să fie cunoscut, în mod curent, sub denumirea „democrații" ; dar unii deputați (din cei 19) au declarat că vor continua să-și spună „liberal-democrați", deoarece, altfel, i-ar demoraliza pe sprijinitorii lor care au fost, decenii la rînd, liberali. Deși deputatul David Alton l-a invitat la conferință pe John Cartwright, președintele P.S.D., iar acesta a făcut un apel la cooperarea „partidelor de centru", nici Paddy Ashdown, nici partidul său nu au sprijinit ideea. „Democrații" au arătat că sînt preocupați de mediul înconjurător și de situația economică. Principalul discurs, cel al liderului, intitulat sugestiv „Marșul spre putere", s-a concentrat asupra criticii realizărilor guvernului Thatcher, denunțînd politica economică a acestuia. Ashdown a susținut că, în domeniul mediului înconjurător, Marea Britanie are proastă reputație în Europa occidentală și a afirmat că „abordarea verde" se va afla în miezul politicii P.L.S.D. (Va deveni acest partid un echivalent al „verzilor" din alte țări occidentale ?). Observatorii prezenți la Blackpool au remarcat, de îndată, că, prin concentrarea atacurilor asupra conservatorilor — și nu a laburiștilor —, Ashdown tinteste să se afirme drept principal lider al opoziției. Dar, pe de o parte, această primă conferință nu poate, în mod firesc, transforma, peste noapte, o realitate de decenii, iar „democrații" nu dispun de sprijinul popular pe care încă îl au laburiștii ; pe de altă parte, partidul va trebui, mai întîi, să soluționeze divizările și controversele (de pildă, Ashdown a evitat să spună ceva despre subiectul foarte delicat al apărării).

Stelian Țurlea

În această săptămînă...

Premiul Nobel pentru pace

Pentru 1988, Comitetul însărcinat să acorde această înaltă distincție a hotărît ca laureate să fie forțele O.N.U. de menținere a păcii.

Decernarea Premiului Nobel pentru pace „căștilor albastre" este o recunoaștere adusă celor care slujesc Organizația mondială, o sursă de satisfacție și mîndrie pentru O.N.U. — a declarat Javier Perez de Cuellar, secretar general al O.N.U. Luînd această hotărîre, Comitetul Nobel pentru pace recunoaște că eforturile pentru instaurarea păcii constituie o sarcină universală, implicînd toate popoarele lumii — a spus el.

Luînd cuvîntul la o conferință de presă, desfășurată la sediul O.N.U., Marrack Goulding, adjunct al secretarului general al O.N.U. pentru probleme politice speciale, a spus : membrii „căștilor albastre" au în dotare arme ușoare, întrucît ei nu pot să mizeze pe folosirea forței, iar observatorii O.N.U. sînt, în general, lipsiți de arme. Armele lor sînt convingerea și justețea morală conținute în hotărîrile corespunzătoare ale Consiliului de Securitate al O.N.U. Baza operațiunilor desfășurate de ele o constituie colaborarea tuturor părților implicate în conflict. Numai în acest caz operațiunile pot fi încununate de succes, a relevat adjunctul secretarului general al O.N.U.

În prezent, aproximativ 10 000 de militari ai O.N.U. participă la șapte operațiuni de menținere a păcii în diferite regiuni ale globului. În plus, mai acționează încă alte șapte misiuni de observatori ai O.N.U. Se extinde numărul țărilor care participă la forțele O.N.U. de menținere a păcii. În prezent, în rîndul acestor forțe se află cetățeni din 35 de state.

Răspunzînd la o întrebare referitoare la participarea marilor puteri la operațiunile O.N.U. pentru menținerea păcii, Goulding a declarat că, de regulă, reprezentanții celor cinci țări membre permanente ale Consiliului de Securitate nu sînt implicați în asemenea acțiuni ale comunității internaționale. Potrivit afirmațiilor sale, ele nu ar putea fi, în toate cazurile, nepărtinitoare, în situații complexe, și să slujească numai țelurilor O.N.U. Însă, ca întotdeauna, există și excepții. Astfel, reprezentanți ai S.U.A., U.R.S.S. și Franței au fost implicați în operațiuni ale O.N.U. în Orientul Mijlociu, iar ai Marii Britanii în Cipru.

Vorbind despre perspectivele activității forțelor internaționale ale O.N.U. de menținere a păcii, Goulding a anunțat că, în viitorul apropiat, vor fi necesari aproximativ 8 500 de militari care, sub stindardul albastru al comunității internaționale, să participe la aplicarea planului O.N.U. privind independența Namibiei. De asemenea, un număr important de reprezentanți militari ai O.N.U. vor asigura îndeplinirea planului privind reglementarea conflictului din Sahara occidentală.

Apel

Directorul executiv a UNICEF, James Grant, a adresat țărilor industrializate și instituțiilor creditoare apelul urgent de a reacționa mai concret în ce privește criza datoriilor în Africa.

Grant a declarat la o conferință de presă la New York (unde a avut loc o analiză a modului în care se desfășoară aplicarea Programului de acțiune al O.N.U. pentru redresarea economică și dezvoltarea Africii) că statele debitoare plătesc pentru dobînzi sume atît de mari, încît rămîn bani puțini pentru medicamente, pentru construirea a noi instalații de apă și pentru profesori. Țările africane, a spus el, primesc mult mai puțin ajutor financiar decît s-a anticipat.

Grant a cerut statelor occidentale industrializate să treacă de la angajamente abstracte de asistență pentru aceste țări, la soluționarea efectivă a problemei datoriilor. Există încă o mare discrepanță între declarațiile publice și faptul că, zilnic, mor aproximativ 1 000 de copii, deoarece nu s-a reușit să se realizeze o redresare economică a continentului.

Potrivit statisticilor demografice ale O.N.U., în Africa trăiesc 557 milioane de oameni, iar în secolul următor va fi depășită cifra de un miliard.

BEIJING

Plenara C.C. al P.C. Chinez

Între 26 și 30 septembrie, s-au desfășurat, în capitala R.P. Chineze, lucrările plenarei C.C. al P.C. Chinez, în cadrul căreia secretarul general al Comitetului Central al partidului, Zhào Ziyang, a prezentat un raport al Biroului Politic. În acest document — potrivit agenției „China Nouă" — au fost abordate trei probleme importante : îmbunătățirea situației economice, obiectiv major al construcției socialiste în următorii doi ani, promovarea reformei în mod planificat, sub conducere unificată și întărirea rolului conducător al partidului. Participanții, — toți cei 162 membri și 103 membri supleanți ai C.C. al P.C. Chinez — au examinat și aprobat raportul Biroului Politic.

În comunicatul publicat la încheierea plenarei — difuzat de agenția „China Nouă" — se arată că, în vederea îmbunătățirii cadrului economic, principalul efort trebuie să vizeze reducerea generală a cererii publice și a inflației și — prin modificarea ordinii economice — să se pună capăt confuziei care există în activitățile economice, în special în sfera circulației. Ambele aspecte ale acestui obiectiv impun măsuri hotărîte și energice, relevă documentul.

Comunicatul subliniază că, pentru realizarea acestui obiectiv, este necesar, prin efort coordonat, să se îmbunătățească aprovizionarea cu produse agricole și secundare, cu produse ale industriei ușoare și textile, cu energie și materii prime. „Perfecționarea cadrului economic și modificarea ordinii economice reprezintă probleme majore, care reclamă o atenție pe termen lung, iar următorii doi ani vor fi perioada cea mai importantă pentru obținerea de rezultate bune. Anul viitor, reforma prețurilor se va desfășura într-un ritm mai lent și vor trebui depuse eforturi pentru ca, în 1989, ritmurile de creștere a prețurilor mărfurilor să fie mai lente decît în acest an. Întreaga activitate pe care o vom desfășura anul viitor va trebui să slujească acestui obiectiv", se arată în comunicat.

Plenara a confirmat aprecierea asupra actualei situații politice și economice a țării făcută de Biroul Politic al C.C. al P.C.C. și a aprobat principiile călăuzitoare, direcțiile politice și măsurile stabilite de Biroul Politic privind îmbunătățirea situației economice. Astfel, s-a apreciat că situația economică generală din China este în prezent bună, dar că, de asemenea, există o serie de dificultăți și probleme, dintre care cea mai importantă o reprezintă creșterile serioase de prețuri. Comunicatul relevă că perfecționarea cadrului economic și modificarea ordinii economice trebuie să se desfășoare cu grijă pentru a se crea condițiile necesare în vederea raționalizării structurii prețurilor și a se asigura o creștere susținută a economiei.

„Eficiența economică va fi sporită printr-un mecanism creat cu scopul de a se garanta că, pe baza macrocontrolului statului, întreprinderile funcționează independent și poartă singure răspunderea pentru beneficiile și pierderile înregistrate. Trebuie adoptate de urgență măsuri importante de reformă menite să controleze inflația", se afirmă în comunicat.

Plenara a relevat că rolul conducător al partidului trebuie întărit pentru a se asigura înfăptuirea obiectivului propus — și anume perfecționarea cadrului economic, îmbunătățirea ordinii economice și aprofundarea reformelor. „În prezent, trebuie să se pună accentul pe rolul partidului de nucleu al conducerii și pe disciplina de partid ; interesele parțiale trebuie subordonate intereselor generale, trebuie întărită capacitatea organizațiilor de partid și trebuie valorificat din plin rolul exemplar al membrilor de partid", se afirmă în comunicat.

Plenara s-a pronunțat, de asemenea, pentru întărirea controlului democratic și folosirea pe scară largă a legislației, a disciplinei administrative și măsurilor educaționale împotriva corupției și pentru menținerea onestității partidului și departamentelor guvernamentale.

Plenara a relevat că obiectivul fundamental al socialismului îl constituie dezvoltarea forțelor de producție sociale ; cele patru principii cardinale — rolul conducător al partidului comunist, calea socialistă, dictatura democrației poporului și marxism-leninismul, gîndirea Mao Zedong — reprezintă fundamentul republicii populare, în timp ce reforma și deschiderea spre lumea exterioară reprezintă direcțiile și orientările generale ale țării, se afirmă în comunicat.

În documentul citat se relevă că, acum, este momentul să se sintetizeze experiența căpătată în deceniul trecut, să se depășească dificultățile și să se continue marșul triumfător înainte.

Plenara a adresat întregului partid și întregii națiuni apelul de a se uni și mai strîns și de a-și unifica modul de gîndire. Eforturile întregii națiuni în direcția unei acțiuni concertate, munca intensă, economiile și dorința de a înfăptui obiectivele trasate de plenară vor permite obținerea de noi succese în procesul de modernizare socialistă, se arată în document.

Plenara a aprobat, în principiu, „Programul preliminar de reformă a prețurilor și salariilor" și a propus Consiliului de Stat ca, în următorii aproximativ cinci ani, să organizeze eforturile în vederea înfăptuirii treptate a programului, să se conformeze necesității de a se controla riguros creșterile de prețuri și să țină seama de posibilitățile din diverse domenii.

Plenara a aprobat, de asemenea, în principiu, „Circulara C.C. al P.C.C. referitoare la îmbunătățirea și întărirea muncii politice și ideologice în întreprinderi".

I.O.

AMERICA CENTRALĂ

Consens pentru o nouă reuniune la nivel înalt

Într-un moment în care procesul de pace în America Centrală se află în impas — prin absența, în ultima vreme, a unor progrese pe calea respectării „acordului de la Esquipolas" — o serie de contacte diplomatice urmăresc deblocarea situației și reactivarea eforturilor negociatoare în zonă. În cadrul unui turneu în regiune, președintele guatemalez Vinicio Cerezo a reușit să obțină acordul celorlalte state față de organizarea unei noi reuniuni centro-americane la nivel înalt.

„Peste tot am întîlnit o stare de spirit favorabilă", a declarat Vinicio Cerezo după recentul său turneu, care a inclus Costa Rica, Nicaragua, Salvador și Honduras. Determinat de căutarea unui consens față de o nouă reuniune regională la nivel înalt, turneul și-a atins scopul: deja, la 30 septembrie, o primă întîlnire pregătitoare a miniștrilor de externe din țările amintite a avut loc la New York, cu prilejul participării acestora la actuala sesiune a Adunării Generale a ONU. Dialogul la nivel înalt se va desfășura, așa cum s-a stabilit, la San Salvador, în a doua jumătate a lunii noiembrie.

Problema unei noi reuniuni la nivelul șefilor de stat se punea cu acuitate în ultima vreme, o serie de obstacole împiedicînd, însă, realizarea sa în momentul sperat inițial: la un an de la semnarea acordului regional de pace (7 august 1987). De precizat că viitoarea întîlnire va fi a patra ce se realizează, la acest nivel, în regiune. Debutînd în ianuarie 1987, în Guatemala, dialogul șefilor de stat a înregistrat, cîteva luni mai tîrziu, momentul decisiv al semnării așa-numitului „acord de la Esquipolas" (aceeași localitate guatemaleză care a găzduit și prima întîlnire); a urmat, apoi, reuniunea din ianuarie a.c., din Costa Rica, fiecare asemenea întrunire constituind un impuls important dat eforturilor de pace din regiune. În mod firesc, se pun reale speranțe în continuarea acestui dialog, care s-a dovedit un eficient mijloc de deblocare a situației conflictuale din zonă, prin cunoașterea și armonizarea punctelor de vedere, cu urmări favorabile asupra climatului regional.

În prezent, un nou asemenea dialog apare, pe de o parte, necesar, iar, pe de altă parte, încurajat de o anumită „atmosferă de destindere" ce se constată în regiune. Necesitatea decurge, în primul rînd, din stagnarea ce se înregistrează în transpunerea concretă în viață a acordului de pace. Astfel, negocierile dintre guvern și forțele insurgente din Salvador și Guatemala rămîn, în continuare, suspendate; în acest timp, în Salvador, confruntările militare fac, zilnic, noi victime. Se remarcă, de asemenea, o menținere în expectativă a dialogului dintre guvernul sandinist și forțele „contras", după cum se constată o nouă înăsprire a raporturilor dintre Nicaragua și Honduras, cauzată de vechea problemă a prezenței grupurilor contrarevoluționare nicaraguane pe teritoriul hondurasian, folosit ca bază de atac împotriva Nicaraguei. Existența acestor grupuri, finanțate

de SUA, ridică, de asemenea, numeroase alte probleme: sprijinirea forțelor „contras" reprezintă una din expresiile cele mai acute și substanțiale ale politicii ostile a Washingtonului față de Nicaragua; acțiunile lor impun acestei țări menținerea sa permanentă într-o stare de război, care a dus deja la pierderi pe care Managua le apreciază la 12 miliarde de dolari; ele creează, de asemenea, fricțiuni constante între Nicaragua și Honduras și, uneori, între Nicaragua și Costa Rica (recent, Managua a protestat împotriva existenței, la San Jose, a unui spital pentru forțele „contras", ceea ce, s-a arătat, încalcă prevederile acordului de pace, care stipulează că nici o țară nu va acorda sprijin grupurilor neregulate ce acționează împotriva altei țări din regiune). Necesitatea dialogului decurge, în sfîrșit, din însăși voința statelor din zonă de a se ajunge la o pace fermă și durabilă, voință confirmată de acordul semnat anul trecut și de toate declarațiile, în acest sens, ale liderilor politici, care văd în revenirea calmului o condiție indispensabilă dezvoltării și progresului popoarelor din regiune.

În ce privește „atmosfera de destindere" remarcată în zonă — care ar putea favoriza trecerea la noi pași concreți în direcția depășirii impasului actual —, aceasta apare acreditată de o serie de evenimente recente, ca și de unele declarații conciliante ale uneia sau alteia din părți. A cincea rundă de negocieri a avut, de pildă, loc între guvernul sandinist și liderii „contras", după ce discuțiile fuseseră suspendate la 9 iunie a.c. Actuala rundă, fără a marca progrese în dezbateri, a consemnat, totuși, voința părților de a continua dialogul, element important, în baza căruia guvernul sandinist a anunțat o nouă prelungire unilaterală a încetării focului, pînă la 31 octombrie. În ce privește grupurile „contras", apreciază observatorii, acestea au evitat orice alte înțelegeri, în așteptarea votării, în Camera Reprezentanților a S.U.A., a noi fonduri economice și, în perspectivă, militare (votul a avut loc la 30 septembrie). Continuarea finanțării nu poate, însă, estompa realitatea derutei militare tot mai evidente a elementelor „contras", ca și a pierderii lor de credit, inclusiv în rîndul cercurilor politice conservatoare americane, care le-au sprijinit, dar care se văd, treptat, nevoite să accepte inconsistența acestei „pîrghii" de acțiune antinicaraguane. Controversele stîrnite la Washington de problema finanțării rebelilor nicaraguani s-au complicat, zilele trecute, cu scandalul stîrnit de dezvăluirile congresmanului democrat Jim Wright, președintele Camerei Deputaților. Acesta a declarat, într-o conferință de presă, că deține informații sigure, potrivit cărora C.I.A. încurajează și finanțează opoziția de dreapta din Nicaragua, în scopul ca aceasta să organizeze mișcări de protest, față de care autoritățile sandiniste să fie obligate a lua măsuri. Purtătorul de cuvînt al Casei Albe, Marlin Fitzwater, nu a dezmințit aceste informații, dar l-a acuzat pe Jim Wright de „indiscreție". (Revelațiile acestuia au confirmat temeinicia acuzațiilor nicaraguane din iulie trecut, potrivit cărora C.I.A. a stimulat cercurile de opoziție pentru a provoca incidentele de stradă din localitatea Nandaime. Ulterior, a fost decisă expulzarea ambasadorului american la Managua și a altor șase diplomați, acuzați de a fi implicați în aceste evenimente). „Prin provocările amintite s-a încercat destabilizarea guvernului din Nicaragua și minarea ascunsă a procesului de pace în America Centrală, pe care, în mod public, afirmăm că îl sprijinim", a afirmat Jim Wright, comparînd actuala activitate a C.I.A. cu cea desfășurată, în 1970, în Chile, premergător loviturii de stat militare.

Pe plan regional, observatorii identifică, între alți factori acreditînd o favorabilă atmosferă de destindere, disponibilitatea guvernului de la Managua de a retrage plîngerea sa împotriva Hondurasului, înaintată Curții de Justiție de la Haga, în legătură cu sprijinul acordat grupurilor „contras", îngăduiți pe teritoriul național. Hondurasul, la rîndul său, a recunoscut, pentru prima dată în mod oficial, existența, în țară, a circa 11 000 de membri ai acestor grupuri. Pentru evitarea stărilor de încordare, Managua insistă, sub acest aspect, asupra propunerii de a fi acceptată instalarea, la frontiera comună, a unei Comisii internaționale de supraveghere. În sfîrșit, alte elemente ce favorizează organizarea unui nou dialog la nivel înalt sînt aprobarea, în majoritatea statelor din regiune, a constituirii Parlamentului centro-american, ca și reuniunile periodice, care au loc la nivel de vicepreședinți, pe teme ale întăririi cooperării economice din zonă.

Recentele demersuri de impulsionare a procesului regional de pace au pus în evidență — ca o altă caracteristică a ultimelor evenimente — tendințele de reintegrare a „Grupului de la Contadora" și a „Grupului de sprijin" în acest proces, după o perioadă de trecere a celor două echipe negociatoare într-un carecare con de umbră. Pe aceeași linie se înscrie și reactivarea Comisiei internaționale de verificare și control al îndeplinirii acordului de pace. Treptat, se revine, deci, la colaborarea statelor din zonă cu acele țări ale Americii Latine angajate în deblocarea crizei centro-americane, ca și cu alte țări sau organisme interesate (din comisia amintită fac parte membrii celor două grupuri negociatoare, secretarii generali ai O.N.U. și O.S.A., ca și reprezentanții statelor din America Centrală). De altfel, la New York, a avut loc, săptămîna trecută, o reuniune a tuturor acestor entități componente ale procesului regional de pace, care a pus în evidență, din nou, necesitatea intensificării eforturilor politico-diplomatice în acest sens. „În America Latină există un sentiment de frustrare față de faptul că alte conflicte regionale au avansat în ce privește rezolvarea lor, în timp ce, în legătură cu criza centro-americană, se înregistrează o stagnare a procesului negocierilor. Este, de aceea, necesară o reactivare a demersurilor noastre", declara, la O.N.U., ministrul mexican de externe, Bernardo Sepulveda, pledînd în mod semnificativ în favoarea pașilor concreți ce se impun, în prezent, cu acuitate.

Anca Voican

În această săptămînă...

Opțiuni australiene

Australia vrea să fie un partener și nu un jandarm în Pacificul de Sud, a declarat ministrul australian al afacerilor externe, Gareth Evans, în cadrul unei conferințe de presă, la întoarcerea din prima sa călătorie în Pacificul de Sud. Australia — a arătat șeful diplomației australiene — duce o politică de „angajare constructivă" față de această regiune. Direcțiile acestei politici, a arătat Evans, sînt promovarea de relații bilaterale cu statele din Pacific, cooperarea regională, dezvoltarea socială și economică și schimbul de opinii asupra problemelor de securitate. Ea implică, de asemenea, — a declarat ministrul — „respectarea deplină a suveranității tuturor statelor din Pacific în privința politicii lor interne și a dreptului lor de a stabili relații diplomatice cu alte țări".

Această poziție, a spus Evans, este mai logică decît politicile din trecut, care confereau Australiei rolul unei puteri exterioare sau al „unui gardian al intereselor occidentale care să împiedice orice acces în regiune al U.R.S.S. sau al altor țări considerate, potențial, ostile".

Australia trebuie, în primul rînd, să-și exercite influența în regiune cu mult tact, avînd conștiința faptului că nu poate obține întotdeauna ceea ce vrea, a adăugat el. Insulele Fiji, conduse de un guvern militar, venit la putere după două lovituri de stat, au constituit testul cel mai decisiv în acest sens, a indicat Evans.

La sfîrșitul lui octombrie, noul ministru australian al afacerilor externe va efectua un turneu în Indonezia, Taiwan și Malayezia, după care va vizita Asia de Nord, Statele Unite și Europa.

Turneul european al președintelui Hosni Mubarak

Președintele egiptean, Hosni Mubarak, s-a întors la Cairo după ce a efectuat un turneu de o săptămînă în mai multe țări europene. Șeful de stat egiptean a vizitat Iugoslavia, unde s-a întîlnit cu omologul său, Raif Dizdarevici, cu care a abordat problema organizării unei conferințe internaționale privind Orientul Mijlociu. A doua țară vizitată a fost Marea Britanie, unde a avut convorbiri cu premierul britanic Margaret Thatcher, ministrul de externe Geoffrey Howe și liderul laburist Neil Kinnock, cărora le-a expus o serie de probleme, în primul rînd problema palestiniană ; cu prilejul vizitei, s-a întîlnit și cu regele Hussein al Iordaniei.

În cadrul convorbirilor purtate în Franța cu președintele François Mitterand, cu premierul francez, Michel Rocard, și cu ministrul economiei, Pierre Beregovoy, au fost abordate probleme regionale și economice.

În R.F.G., președintele egiptean a avut o întrevedere de trei ore cu cancelarul vest-german, Helmut Kohl.

În cadrul unei conferințe de presă, înainte de a reveni în Egipt, președintele Mubarak — arată agenția „EFE" — a făcut declarații cu privire la problema palestiniană, exprimîndu-și, între altele, opinia că formarea unui stat palestinian și a unui guvern provizoriu „trebuie să aibă loc după alegerile prezidențiale din S.U.A., pentru ca aceste hotărîri să nu fi folosite în scopuri electorale".

PARIS

În așteptarea celui de-al „treilea" tur de scrutin

Cu un nou record „istoric" de absenteism — 52,91 la sută — s-a încheiat și al doilea tur de scrutin al alegerilor cantonale. Pe plan regional, așadar, raportul de forțe a rămas practic neschimbat, deși procentele indică o redresare a stîngii, după înfrîngerile din 1982 și 1985. La actualul scrutin a fost reînnoită jumătate din numărul locurilor din Consiliile generale, adevărate parlamente departamentale.

Circa 19 milioane de francezi au fost chemați, duminică, să voteze pentru a șasea oară în ultimele cinci luni. La 6 noiembrie vor vota a șaptea oară, în cadrul referendumului asupra statutului Noii Caledonii. În martie anul viitor, vor avea loc alegeri municipale, apoi se vor organiza alegeri pentru Parlamentul vest-european etc. Acest du-te-vino la urne are puternice justificări politice, numai că, pentru cantonale, mulți francezi, care lucrează în diferite părți ale țării, au trebuit să se deplaseze spre circumscripțiile electorale sau cantoanele de baștină. Lucru pe care nu l-au făcut anul acesta, așa cum nu l-au făcut nici în anii precedenți. De această dată, însă, cota absenteismului a fost extrem de ridicată, fapt care pune în lumină incapacitatea partidelor de a mobiliza baza lor electorală. 52,91 la sută din alegători nu s-au prezentat la urne — cea mai mare proporție din ultimii 43 de ani —, ceea ce a produs, în rîndul responsabililor politici, o vie dezamăgire. Ei au fost, totuși, reconfortați de două semnificații-cheie ale acestor alegeri. Este vorba, pe de o parte, de întărirea poziției Partidului Comunist: 13 la sută din voturi la primul tur de scrutin, 9,7 la sută la al doilea, după retragerea, în numeroase cantoane, a candidaților comuniști, în favoarea celor socialiști mai bine situați (1985: 12,6). Și, pe de altă parte, de ceea ce se poate, cu temei, denumi „prăbușirea" Frontului Național, care a întrunit 5,3 la sută din sufragii la primul tur și 0,43 la al doilea, față de aproape 10 la sută la alegerile legislative și peste 14 la sută la alegerile prezidențiale din primăvară. Liderul Frontului Național, Jean-Marie le Pen, axat pe o propagandă xenofobă, rasistă, antisocială, a încercat să impună partidelor de centru-dreapta acorduri electorale locale în scopul desistării reciproce. La eșecul stratagemei, Le Pen a cerut alegătorilor să nu participe la cel de-al doilea tur de scrutin.

Se impune, totodată, constatarea că echilibrul politic stînga-dreapta nu s-a modificat prea mult (cu observația că s-a pronunțat, practic, doar un sfert din întregul electorat). Așadar, dreapta și-a adjudecat 48,2 procente (1985:49). Partidul neogaullist — Adunarea pentru Republică (R.P.R), liberalii din Uniunea pentru Democrația Franceză (U.D.F.) și alte grupări de dreapta controlează, în continuare, două treimi din Consiliile generale.

Partidul Socialist a obținut 37,4 la sută (1985 : 26) — un spor procentual care reconfirmă tendința manifestată începînd cu anul 1981 de cel mai mare partid al țării; împreună cu aliații — radicalii de stînga — și alte grupări de stînga, socialiștii și-au adjudecat 41 la sută din voturi. Din aceeași fișă tehnică a alegerilor reiese că, împreună cu comuniștii, stînga deține 50,9 procente, ceea ce i-ar fi permis o victorie clară, dacă sistemul de vot era altul (proporțional, de pildă) și nu cel majoritar în vigoare, actualmente, în Franța. Vorbind despre absenteismul masiv, dar și despre acest procentaj — 50,9 —, care nu-i permite stîngii să controleze majoritatea conducerilor departamentelor, ci numai... o treime, ministrul de interne, Pierre Joxe, care a anunțat rezultatele, a susținut punctul de vedere favorabil schimbării sistemului de vot. Partidul Socialist a cîștigat mai mult de 80 de locuri de consilieri generali — și, în consecință, majoritatea — în departamentul Gironde, ca și în cel din Martinica (Antilele Franceze); cu excepția acestor două departamente, în celelalte sistemul majoritar de vot a dezavantajat stînga, ea rămînînd majoritară în 30 la sută din departamente, obținînd 870 locuri de consilieri generali (+86).

Reînnoindu-și platforma, partidele de centru-dreapta, care au pierdut la celelalte alegeri organizate în acest an atît majoritatea parlamentară, cît și șansele de a ocupa Elysée-ul și de a forma un nou guvern, au avut o primă inițiativă politică — contestarea oportunității organizării referendumului național în problema neocaledoniană, lucru la care, desigur, cabinetul condus de premierul Michel Rocard nu pare dispus să renunțe.

Un al „treilea" tur de scrutin va avea loc la 7 octombrie, odată cu alegerea președinților Consiliilor generale. Pînă în

La apelul Confederației Generale a Muncii în Franța a fost organizată o „Zi națională de acțiune". La Paris, s-au desfășurat o demonstrație și un miting în favoarea respectării drepturilor fundamentale ale oamenilor muncii. Demonstrații și mitinguri similare au avut loc în peste 120 de orașe și departamente ale țării

În această săptămînă...

„Dosarul Taba", din nou în atenție

După recentul verdict al Comisiei internaționale de arbitraj, care a dat cîștig de cauză părții egiptene în contenciosul asupra suveranității enclavei Taba, Israelul și Egiptul urmează să negocieze configurația viitoarei frontiere în regiunea respectivă. Imediat după anunțarea, la Geneva, a amintitei decizii, Ben Aharon, șeful cabinetului premierului israelian, a declarat că „nu vor exista probleme în ceea ce privește acceptarea ei". Comisia de arbitraj, care și-a început deliberările în urmă cu un an, după eșecul negocierilor bilaterale pentru o „soluție de compromis", a acceptat probele aduse de Egipt, dar nu a fost autorizată să stabilească punctele prin care va trece frontiera.

Referindu-se la hotărîrea comisiei, primul ministru israelian, Yitzhak Shamir, a precizat că respectarea deciziei arbitrajului va întări „pacea israeliano-egipteană", „dar Israelul trebuie să țină seama de interesele lui, așa cum face și Egiptul". La rîndul său, ministrul de stat egiptean pentru afacerile externe, Boutros Ghali, și-a exprimat dorința ca reglementarea contenciosului Taba „să fie începutul unei noi ere în relațiile egipteano-israeliene". De asemenea, Boutros Ghali a apreciat că relațiile bilaterale ar putea „recupera, acum, ocaziile pierdute, astfel încît să domnească pacea și să fie confirmate drepturile poporului palestinian".

Cele două guverne au la dispoziție 21 de zile pentru a aproba sau respinge decizia comisiei de arbitraj, deși această hotărîre este „finală și obligatorie", în conformitate cu prevederile acordului de acceptare a creării comisiei. Israelul și Egiptul — se precizează — urmează să negocieze linia de demarcație pornind de la borna 91 a frontierei istorice din deșertul Sinai pînă la țărmul Golfului Akaba.

Taba este situată în sudul Peninsulei Sinai, în Golful Akaba (la Marea Roșie). Teritoriul — cu o suprafață triunghiulară de aproximativ un kilometru pătrat — a fost ocupat de Israel, odată cu întregul Sinai, în urma conflictului din 1967. În aprilie 1982, după acordul de la Camp David, a avut loc retragerea trupelor israeliene din Sinai. Enclava Taba nu a fost însă retrocedată Egiptului, rămînînd, pînă în prezent, sub ocupație israeliană. Forțele israeliene au mutat granița cu 600 de metri mai în sud de vechea frontieră dinaintea ocupației. Între cele două linii, israelienii au construit un complex turistic.

acel moment — opinează comentatorii — nu se pot determina, definitiv, consecințele scrutinului de duminică. Observație interesantă și subtilă, întrucît noii președinți devin adevărați „șefi" ai departamentelor, în virtutea legii descentralizării (adoptată de socialiști în anul 1981), care le conferă împuterniciri deosebite pe plan local. După data de 7 octombrie va fi posibilă stabilirea peisajului politic definitiv, mai ales că se vor ivi, în anumite situații, posibilități pentru alianțe care vor conduce la determinarea „culorii politice" a președintelui Consiliului general al unui departament. Cum aceste rezultate vor fi făcute cunoscute după apariția revistei noastre, prezentăm raportul de forțe existent la ora la care scriem : deci, dreapta asigura președinția a 71 de Consilii generale, dintre care 43 de către Uniunea pentru Democrația Franceză (U.D.F.), 23 de către Adunarea pentru Republică (R.P.R.) și 5 — „diverși de dreapta"; stînga asigura președinția în 30 de departamente, dintre care 23 de către Partidul Socialist, patru de către Mișcarea Radicalilor de Stînga (M.R.G.), doi de către Partidul Comunist și unul desemnat de „diverși de stînga".

În așteptarea verdictului celui de-al treilea tur de scrutin, observatorii scenei politice franceze decantează semnificațiile alegerilor cantonale, deoarece ele marchează revenirea la o viață politică mai intensă, după vacanța de vară, și coincid cu debutul programului noului guvern. Avansul stîngii la aceste alegeri — mai mult în plan teoretic, decît practic — a fost însoțit, la 27 septembrie, de o Zi națională de acțiuni a oamenilor muncii, prilej care a mobilizat, în orașele și departamentele Franței, zeci de mii de oameni în apărarea drepturilor lor la viață și muncă. „Ziua", organizată între primele două tururi de scrutin, a apărut ca un semnal că „dreptul la vot" a fost exercitat din abundență, în ultimele luni, că este timpul să „intre în drepturi" preocupările firești pentru asigurarea unui loc de muncă fiecărui francez (în țară există circa 2,7 milioane de șomeri), programe de formare a tineretului, ajutoare sociale destinate „noilor săraci", asanarea și modernizarea economiei. Un semnal timpuriu că, în această toamnă, oamenii muncii francezi așteaptă de la guvernul socialist îndeplinirea făgăduințelor sale programatice și electorale.

Doina Topor

MADRID

Un acord controversat

După aproape trei ani de dificile negocieri, Spania și Statele Unite au ajuns la un acord privind reînnoirea, pe o perioadă de opt ani, a tratatului bilateral de apărare, ce datează din 1953, de pe vremea lui Franco.

Deocamdată, textul acordului, ce poartă denumirea de „Convenție de cooperare în domeniul apărării", și nu tratat, ca pînă acum, n-a fost dat publicității. Reuniți la New York, George Shultz și Francisco Fernández Ordoñez, șefii diplomațiilor americană și, respectiv, spaniolă, au discutat, în noaptea de 28 septembrie, timp de 20 de minute, punctele cele mai delicate, urmînd ca negociatorii să redacteze, apoi, textul definitiv.

La Washington și Madrid, s-a anunțat că noul acord lasă la latitudinea guvernului spaniol autorizarea introducerii de arme nucleare pe teritoriul său și, în același timp, Spania se angajează — pe baza principiului, valabil între țările NATO, de a nu pune întrebări în legătură cu tipurile de arme ce se află pe vasele de război — să nu inspecteze navele militare americane care intră în porturile spaniole. Din textul actual al convenției — arată agenția „EFE" — au fost eliminate prevederile referitoare la cooperarea industrială în domeniul apărării, precum și la cea științifică, culturală și tehnică, ce urmează a fi cuprinse în alte acorduri.

Surse oficiale americane au informat că noul acord reglementează prezența trupelor SUA pe teritoriul Spaniei (actualmente circa 10 000 de militari) și permite folosirea, în continuare, a bazelor navale Rota (Cádiz), situată lîngă strîmtoarea Gibraltar, și Morón (Sevilla), precum și a bazei aeriene Zaragoza (Aragón).

Charles Redman, purtătorul de cuvînt al Departamentului de Stat, declarînd că SUA sînt satisfăcute de acest acord, a menționat că, în cadrul convorbirilor dintre George Shultz și Fernández Ordoñez, n-a fost abordată problema avioanelor de vînătoare F-16 (72 de aparate), ce urmează a fi transferate de la baza Torrejón, din apropiere de Madrid, la baza italiană Comiso, din Sicilia. Totodată, el a apreciat că problema armelor nucleare — ultimul obstacol între cele două țări — a fost rezolvată favorabil pentru ambele părți.

Reacțiile forțelor politice spaniole sînt divizate în ce privește noul acord. Alianța Populară (partid conservator) l-a calificat drept „pozitiv și satisfăcător pentru Spania, securitatea occidentală și SUA". În schimb, Centrul Democratic și Social (centrist) apreciază că există „o contradicție gravă" între termenii acestui acord privind armele nucleare și politica de securitate spaniolă, care interzice stocarea sau introducerea armelor nucleare pe teritoriul spaniol. De asemenea, secretarul general al Partidului Comunist din Spania, Julio Anguita, a criticat, cu asprime, prevederea potrivit căreia Statele Unite nu vor confirma sau dezminți prezența armelor nucleare la bazele spaniole : „Dacă un guvern renunță la controlul navelor străine, renunță — a atras atenția Julio Anguita — la propria suveranitate".

De altfel, potrivit unui sondaj de opinie publicat la 2 octombrie de ziarul madrilen „El País", 54 la sută din spanioli consideră că noul acord nu respectă termenii referendumului din martie 1986, privind menținerea Spaniei în NATO, în cadrul căruia unul din puncte garanta nenuclearizarea teritoriului spaniol. Avînd în vedere că Spania a acceptat să nu inspecteze navele de război americane, majoritatea spaniolilor (64 la sută) nu crede că acordul va garanta împiedicarea intrării armelor nucleare pe teritoriul țării. De asemenea, doi din trei spanioli — concret, 68 la sută — consideră că Spania s-a aflat în situația de a ceda mai mult decît Statele Unite pentru a încheia această convenție bilaterală. Reîntors de la New York, Fernández Ordoñez a admis că negociatorii spanioli au făcut concesii, „așa cum se fac în toate negocierile". În schimb, — comenta „EFE" — șeful diplomației spaniole „a eludat orice referire concretă la aspecte ca inspectarea vaselor americane ce intră în porturile spaniole, pe motiv că «nu vom dezbate aici, în cinci minute, toate prevederile convenției»".

Noul acord va fi probabil semnat la începutul lunii noiembrie, la Madrid, de către șefii celor două delegații care l-au negociat, ceea ce implică — sînt de părere observatorii — o vizită a lui George Shultz în capitala Spaniei. Odată semnată, „Convenția de cooperare în domeniul apărării" va trebui aprobată, mai întîi, de Consiliul de Miniștri și Consiliul de Stat, urmînd, apoi, să fie ratificată de Cortes-uri (parlamentul spaniol).

Rodica Dumitrescu

Problema acestui mini-teritoriu în litigiu are, însă, un istoric mai vechi. Spre sfîrșitul veacului al XIX-lea, Poarta Otomană, aflată într-o situație militară critică, a acceptat ca granița egipteană orientală să se întindă între zona Taba și capătul sudic al Golfului Akaba. Pentru a fi protejată trecerea caravanelor și a pelerinilor spre Mecca, la frontiera egipteano-turcă, și mai ales în zona Taba, au fost ridicate posturi de observație. În 1899, profitînd de situația din Egipt, creată ca urmare a stabilirii dominației engleze, care a condus la tulburări și ciocniri armate cu populația revoltată, Înalta Poartă a construit numeroase posturi militare în interiorul frontierelor egiptene, în încercarea de a obține din nou influență asupra Egiptului, unul din avanposturile otomane fiind înființat chiar la Taba. Încercările autorităților egiptene de a crea o comisie mixtă turco-egipteană, care să rezolve acest diferend de graniță, au fost sortite eșecului. De abia în februarie 1906, sub presiunea Marii Britanii, Înalta Poartă a acceptat înființarea unei comisii mixte otomano-egiptene, care să stabilească definitiv frontiera dintre cele două țări. La început, Înalta Poartă a cerut ca zona Taba să fie împărțită în două : partea orientală să rămînă în stăpînire otomană, iar cea occidentală să fie preluată de Egipt, soluție pe care autoritățile de la Cairo nu au acceptat-o. În luna mai a aceluiași an, la o nouă intervenție a Marii Britanii, Înalta Poartă a renunțat la pretențiile emise anterior și a recunoscut Taba ca teritoriu egiptean. Convenția definitivă, conținînd opt articole, a fost semnată la 1 octombrie 1906 (în arabă, turcă și engleză). În timpul mandatului britanic asupra Palestinei, stabilit la sfîrșitul primului război mondial, zona Taba a rămas, în mod normal, sub suveranitate egipteană, și această situație a continuat și după crearea statului Israel.

REPORTAJ PE GLOB

R. D. GERMANĂ

Berlin – tradiție și modernitate

Mihaela Brumă

O călătorie de documentare într-un oraș poate începe, invariabil, din orice punct, pentru că, de oriunde ai porni, poți întîlni, la tot pasul, lucruri interesante care țin de tradiție sau de prefacerile înnoitoare.

Vizita în Berlin am început-o într-o zi neobișnuit de fierbinte pentru aceste locuri, unde vara nu se înregistrează temperaturi ridicate. Punctul de pornire ? Ușor de ghicit : Alexanderplatz (Alex, cum îi spun berlinezii). Poate că în nici un anotimp nu poți simți ritmurile orașului ca în timpul verii, îmi spune însoțitorul meu. Aveam să mă conving de acest adevăr privind Alexanderplatz luminat de razele soarelui cald, care pătrund pretutindeni, în orice colțișor, punîndu-i în relief detaliile : piața, care adună și dezleagă firul șerpuitor a numeroase străzi și străduțe, pulsează ritmul trepidant al valurilor de siluete umane, ce se îndreaptă în toate direcțiile, un perpetuu du-te-vino. Și, poate, nu în-

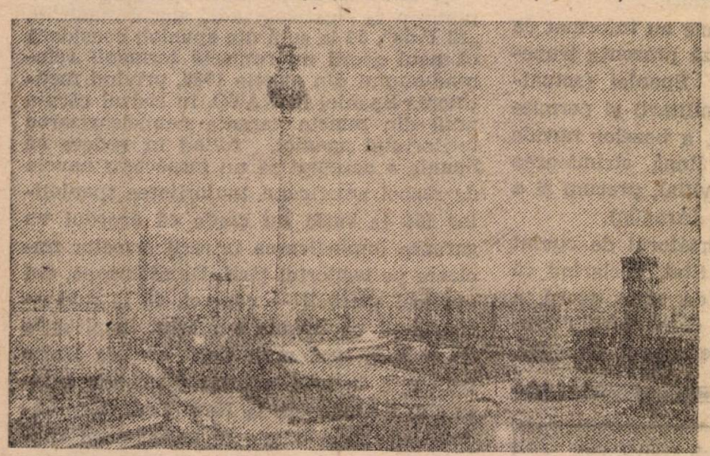

Alexanderplatz — nucleu al uriașului efort de reconstrucție a capitalei R. D. Germane

tîmplător mi-am început călătoria prin Berlin din acest loc devenit nucleu al uriașului efort de reconstrucție și restaurare a marii metropole a R.D. Germane, pentru a-i pune în relief frumusețea și a-i conferi acea căldură de gazdă primitoare pentru miile de turiști care îl vizitează. Dar Alex înseamnă pentru berlinezi un loc preferat de întîlnire, un nod important de comunicație, iar, pentru vizitatori, un punct de atracție. Turnul de televiziune, „ceasul universal" (Weltzeituhr), magazinul „Centrum" – au devenit tot atîtea embleme ale orașului. Îmi privesc, cu totul întîmplător, ceasul de la mînă : este aproape ora 12. Grupuri-grupuri, oamenii se îndreaptă către o construcție metalică, sprijinită de un corp cilindric... Cer lămuriri : este vorba de așa-numitul Weltzeituhr, înalt de 10 metri, ce reprezintă un model al sistemului solar, iar, pe corpul cilindric, se află marcată ora pe diferite meridiane și, mai jos, mai multe ceasuri indică ora Berlinului. Cu un gest reflex, am căutat București, ora 13, și, deodată, uitîndu-mă la ceilalți privitori, am realizat că era justificată forfota împrejurul acestui ceasornic universal.

Reconstrucția fostului iarmaroc din Alexanderplatz a început în urmă cu peste două decenii. Rînd pe rînd, vechile clădiri au fost restaurate și, alături de ele, au fost „implantate" altele noi. Mi se vorbește foarte mult despre faptul că, în ultimii ani, imaginea Berlinului de altădată – în care contrastul dintre vechi și nou era neplăcut vederii, îndeosebi în centrul orașului, unde clădirilor rămase după război nu li se redase aspectul pe care îl respiră în prezent – este cu totul alta.

Privind împrejur, îmi dau seama că edilii berlinezi sînt preocupați, pe de o parte, de renovarea și modernizarea locuințelor existente, precum și de reconstruirea vechilor cartiere de locuit. Pe de altă parte, preocuparea pentru crearea unui mediu citadin plăcut prin înălțarea unor clădiri moderne, care alcătuiesc o armonie a culorilor și funcționalului. Într-un cuvînt, Berlinul trăiește ora înnoirilor.

În Alexanderplatz, Spittelmarkt sau cartierul Nikolai, cît cuprinzi cu ochii – clădiri zvelte, noi ; fîntîna – element specific arhitecturii berlineze – face parte integrantă din peisaj.

Din piața Alex ne îndreptăm spre Unter den Linden, trecînd pe unul din cele mai frumoase poduri ale capitalei – Marx-Engels, construit în 1824, după un proiect realizat de Karl Friedrich Schinkel, arhitectul care își leagă numele de realizarea celor mai frumoase edificii ale Berlinului. Opt statui executate din marmură de Carara, de către discipoli ai clasicilor sculpturii germane, străjuiesc acest pod, reprezentînd personaje din mitologia greacă. Unter den Linden („Sub tei", în traducere) este alcătuită dintr-o seamă de monumente arhitectonice. Ea reprezintă una din străzile cele mai importante ale Berlinului. Mă opresc în fața impresionantului monument al clasicismului german – „Neue Wache" (Noua Gardă), construită după planurile arhitectului Schinkel la

„Ceasul universal" (Weltzeituhr) — punct de atracție pentru vizitatori

începutul secolului XIX, astăzi Memorialul victimelor fascismului și militarismului. În interior – „Flacăra Veșnică", un cub imens de cristal, care arde la monumentul funerar al soldatului necunoscut.

Clădirea principală a Universității Humboldt este dominată, la intrare, de cele două statui impozante ale fraților Wilhelm și Alexander von Humboldt, fondatorii învățămîntului superior german. Statuile au fost de curînd renovate, întreaga clădire a Universității a traversat un amplu proces de restaurare, care continuă și în prezent.

La Berlin se vorbește mult despre dezvoltarea economică a orașului, deși există preocupări susținute pentru progres în toate domeniile de activitate. Dar, așa cum subliniau gazdele mele, economiei i se dedică principala atenție, deoarece, fără o creștere economică puternică, nu pot fi asigurate nici cerințele mereu mai mari ale oamenilor, nici cele legate de dezvoltarea tot mai accentuată în plan spiritual.

Deși, în acest frumos oraș de pe rîul Spree, tradițiile industriale sînt vechi și bogate, anii socialismului au fost decisivi în dezvoltarea sa ca centru industrial modern, ritmurile noi ale Berlinului simțindu-se, de la an la an, mereu mai pline, mai intense.

În primul rînd, aceste ritmuri sînt date de puternicele platforme industriale. Ele sînt concentrate îndeosebi în estul, nord-estul și sud-estul orașului – în cartierele Weissensee, Lichtenberg și Treptow –, iar unitățile pe care le înglobează, între care cele mai semnificative reprezintă industria electronică și electrotehnică, construcțiile de mașini și vehicule, industria chimică, industria ușoară și alimentară, au un rol de certă importanță în ansamblul economiei naționale.

Aniversarea zilei naționale a R.D. Germane este un bun prilej pentru a pune în evidență relațiile strînse existente între România și țara socialistă prietenă, între partidele și popoarele noastre. Forța motrice a dezvoltării fructuoase a relațiilor bilaterale în toate domeniile o reprezintă conlucrarea dintre P.C.R. și P.S.U.G., rolul determinant revenind întîlnirilor frecvente și înțelegerilor convenite între tovarășii Nicolae Ceaușescu și Erich Honecker. Acestea au dat, de fiecare dată, noi și puternice impulsuri colaborării prietenești pe toate planurile, spre binele ambelor popoare, în interesul socialismului și păcii. Este, de altfel, convingerea comună că, acționînd în spiritul înțelegerilor stabilite cu prilejul convorbirilor la nivel înalt de la București și Berlin, raporturile reciproce de colaborare se vor extinde și aprofunda în continuare, în interesul reciproc, al cauzei socialismului, păcii și progresului.

Cealaltă față a Californiei (II)

LE MONDE diplomatique
PARIS

Locuința, tot mai scumpă...

În ce privește cumpărarea unui apartament aproape de locul de muncă, cei cu venituri bune de-abia dispun de mijloacele necesare. Ce să mai spunem de săraci!

Problema nu are șanse să dispară! În Bay Area (San Francisco, Silicon Valley), prețul mediu de cumpărare a unei case individuale (240 000 dolari) a crescut cu 29,8 la sută numai anul trecut. La San Francisco, numai 15 la sută din familii dispun astăzi de mijloacele de a dobîndi o proprietate; la Los Angeles, rata crește cu 20 la sută. Casele nevîndute vor trebui închiriate. Cu chirii care, în afara rarelor orașe unde ele sînt strict reglementate, cresc în medie de două ori mai repede decît costul vieții. Cei mai puțin norocoși dintre ei sînt constrînși treptat să plece: San Francisco și Palo Alto sînt prea scumpe, Berkeley și San Jose devin, în prezent, scumpe, iar Oakland și Fremont vor fi, în curînd, și ele la fel de scumpe.

„Creșterea considerabilă a costurilor locuințelor a transformat pe mulți americani în oameni fără adăpost". Devenită banală, remarca primarului din Boston s-ar aplica la majoritatea orașelor din California. La Los Angeles, circa 40 000 de persoane dorm pe trotuare, în cinematografe pornografice (singurele care funcționează fără întrerupere) sau în mașini. Și, contrar a ceea ce a declarat vicepreședintele Bush, ei nu sînt toți — departe de aceasta — bolnavi mintali. Aproape 20 la sută dintre ei sînt salariați, dar nu cîștigă îndeajuns pentru a plăti o locuință și pentru a achita chiria pe două luni înainte, cum o cer majoritatea proprietarilor. În privința celorlalți, fără referința patronului și fără un salariu bun...

În primul rînd, Administrația Reagan a depus „eforturi" considerabile pentru a elimina orice program federal de construcții ieftine. Din vremea lui Carter, 20 000 din aceste locuințe — un număr deja extrem de insuficient — erau finanțate, în fiecare an, de Washington. Astăzi, totalul a rămas, totuși, de 5 000 — și numai pentru că Congresul a refuzat eliminarea pur și simplu a programului, eliminare cerută de Casa Albă. Pentru Ronald Reagan, obiectivul afirmat era de a transfera statelor responsabilitatea pentru majoritatea politicilor sociale. Dar, din cauză că acest „nou federalism" nu este însoțit de resursele necesare, proiectul va semăna în curînd cu o „abandonare federală" și nimic altceva.

În California, problema este cu atît mai serioasă cu cît, din 1978, odată cu scăderea impozitelor funciare, votată printr-un referendum din inițiativa populară, statul și ansamblul comunităților locale cunosc mari dificultăți fiscale. În ceea ce privește locuințele, dacă în California sînt subvenționate mai multe construcții cu prețuri moderate, cifrele sînt severe: 91 milioane de dolari pentru 1 900 000 beneficiari. În două treimi din orașele americane, listele de așteptare sînt închise pentru candidații la locuințe prin finanțare publică.

La Los Angeles, turiștii vizitează mai adesea Hollywood-ul decît „Skid Row", care se întinde din Broadway pînă la Central Avenue. Acolo este refugiul celor fără de adăpost. Cu miile, mai ales tineri, despărțiți de familiile lor, în majoritate negri sau hispanici, ei dorm pe unde apucă, cu spaima de a nu fi atacați, uneori în chiar timpul zilei, pentru a se putea apăra noaptea. Un sfert dintre ei sînt înarmați cu un revolver sau cuțit, o treime este formată din bolnavi mintali, aproximativ jumătate cîștigă sub 1 000 dolari pe an, mai mult de două treimi au avut probleme de sănătate în anul ce a trecut. Mulți sînt alcoolici sau drogați, dar 40 la sută nu intră nici într-o categorie, nici în alta.

Șase milioane de persoane lipsite de asigurări sociale și medicale

Problema celor cu salarii mediocre nu înseamnă numai că ei nu-și permit să locuiască acolo unde muncesc, ci și că nu dispun aproape deloc de protecție socială. Problema principală: sănătatea. Potrivit ziarului „Washington Post", „33 700 000 americani sînt lipsiți de asigurări medicale care să le permită să plătească cheltuielile pentru o fractură a brațului, pentru o apendicită sau o naștere". Printre ei, 6 milioane de californieni. Mai mult încă, trebuie să vorbim de cei activi; jumătate din adulții neasigurați muncesc. Aceasta este problema lor: nu cîștigă destul pentru a se lipsi de asigurare, dar cîștigă prea mult pentru a putea beneficia de „Medicaid", programul public de asistență medicală pentru nevoiași. Șansa va veni odată cu vîrsta: după 65 de ani, va interveni asigurarea federală automată „Medicare". Pînă atunci, tinerii sub 35 de ani constituie trei-pătrimi din acești americani care trăiesc fără asigurarea medicală.

Politica socială a Administrației Reagan n-a făcut decît să agraveze problema. Transferul cheltuielilor pentru sănătate de la nivel federal la cel al statelor este însoțit de îngustarea „criteriilor de eligibilitate". În California, districtelor li s-au redus resursele pe care le primeau din partea statului pentru acoperirea asigurărilor medicale destinate „săracilor care lucrează" la 70 la sută, apoi la 50 la sută față de nivelul anterior, din 1978. David Kears, director medical al districtului Alameda, nu ezită să recunoască că „serviciul de îngrijire pentru nevoiași se află într-o stare de haos". Districtul Alameda nu este pierdut undeva în deșert: aici se găsește Universitatea Berkeley.

Să nu mai socotim spitalele publice care se închid sau își reduc personalul din lipsă de credite. Totuși, în districtul Contra Costa (la foarte mică distanță de San Francisco) bolnavii așteaptă pe culoare pentru a putea intra în alte săli de așteptare. Zeci de mii de femei însărcinate nu sînt admise la centrele de îngrijire prenatală: ele nu dispun de asigurare individuală, iar obstreticienii au calculat că rambursările publice nu acoperă cheltuielile. Același lucru se petrece la Los Angeles: potrivit mărturiei unei infirmiere, „mulți pacienți devin inoperabili așteptînd serviciile noastre chirurgicale. Aici, persoane, pe care un medic particular le-ar opera în aceeași zi, pot aștepta trei și patru săptămîni. Sîntem atît de aglomerați, încît nașterile trebuie uneori să se facă pe culoare. Înregistrăm cu regularitate victime ale atacurilor de cord, care așteaptă 36 pînă la 48 de ore în sala de urgență, din lipsă de paturi". Legea californiană proclamă, totuși: „calitatea îngrijirii publice oferită nevoiașilor trebuie să fie la fel cu aceea de care beneficiază cei cu venituri într-un serviciu particular".

Victimele? Întotdeauna aceleași, acești săraci care, „pentru că trăiesc în locuințe mediocre, prevăzute cu o rețea sanitară învechită și cu un sistem de încălzire în stare proastă, sînt mult mai expuși bolilor".

Dacă legea prevede egalitatea tratamentului medical între „nevoiași" și „ne-nevoiași", ar trebui ca tribunalele să intervină pentru a o respecta. Or, ca și celelalte probleme, accesul la justiție se plătește. Subvenționat la scară federală, ajutorul judiciar către nevoiași a fost și el victima reducerilor bugetare. Incapabilă să determine Congresul să elimine programul, Administrația Reagan a reușit, totuși, să-l mențină la nivel inferior celui din 1980. Astăzi, doar ceva mai puțin de 20 la sută din nevoile legale ale săracilor sînt satisfăcute; în conflictele lor cu proprietarii, locatarii se găsesc adesea fără apărare.

Cum se fabrică delincvenții

Cele mai sărace comitate sînt măcinate de droguri; crack-ul, variantă a cocainei, este pe cale de a deveni un cancer social. California deține locul patru în țară în ce privește rata crimei și nu mai știe cum să-și finanțeze construcția de închisori. Anul trecut, la Oakland au avut loc 180 de incendii criminale ca rezultat al răfuielilor dintre diversele bande. La Los Angeles, există 600 de bande care, cu arma în mînă, își împart traficul de droguri. Aceste bande numără 70 000 de membri. O vizită în aceste orașe te clarifică destul de repede asupra fenomenului. La Oakland, la cîteva sute de metri de cartierele prospere, de mulțimea prăvălioarelor unde poți cumpăra aproape tot ce dorești, se conturează un fel de „no man's land": lipsa oricărui comerț în afară de drogul crack, case dărăpănate, geamuri sparte pe care s-au lipit ziare sau cartoane pentru a rezista vîntului. La Los Angeles, unele cartiere aproape exclusiv ale negrilor sau ale hispanicilor sînt printre cele mai sărace din țară, cu venituri pe locuitor care nu depășesc o treime din media statului respectiv.

Vorbind la Los Angeles, Jesse Jackson degeaba și-a implorat ascultătorii să nu se lase antrenați în acest ciclu sărăcie — delincvență — închisoare; el a fost nevoit să constate: „Aici, drogurile și armele sînt mai ușor de obținut decît locurile de muncă".

În democrația reprezentativă americană, săracii sînt cei care au cea mai mare nevoie de apărare și sînt cei mai puțin reprezentați. Oare politica americană, așa cum se spune, nu ar ține seama de ideologii și de clase? Dacă într-adevăr așa stau lucrurile, electorii se pare că nu sînt la curent. În 1984, R. Reagan a obținut 75 la sută din voturi din partea a 10 la sută din rîndurile celor mai bogați și numai 32 la sută din partea a 10 la sută dintre cei mai săraci. Din nefericire pentru aceștia din urmă, ei au participat la vot în număr foarte mic. Diferența ratei de participare în funcție de venituri este considerabilă și nu o regăsim în nici o altă țară democratică. Potrivit unui studiu realizat în Minnesota, ale cărui rezultate s-ar putea aplica la fel de bine Californiei, 76 la sută din bogați votează. Săracii — numai în proporție de 36 la sută. Sentiment de neputință, lipsă de educație sau de informare, sistem de înscriere pe listele electorale care impune individului sarcina să știe unde, cînd și cum să se în-

scrie ; totul are drept scop să îndepărteze pe cei mai neavuți de la birourile de vot.

„Statul a abandonat poporul"

În iunie a.c., chiar în cadrul electoratului democrat, alegerile primare s-au confruntat cu un fenomen bine cunoscut : Jesse Jackson s-a situat la egalitate cu Michael Dukakis în rîndul celor cu venituri mai mici de 12 500 dolari pe lună și la persoanele în vîrstă de mai puțin de 45 de ani. Dar, la cei mai bogați și la cei mai în vîrstă, el a fost înfrînt. Rezultatul : Dukakis a cîștigat competiția cu 2 contra 1, într-un scrutin în care jumătatea votanților aveau peste 50 de ani și în care două treimi din electorii potențiali au rămas acasă. În luna noiembrie, ca și la fiecare alegere generală, șansele victoriei democraților vor depinde mult de capacitatea lor de a elimina apatia celor excluși din societatea abundenței. Republicanii știu aceasta. Ei știu de asemenea că, dacă reușesc din nou să-și lipsească adversarii de o victorie în California, ei vor fi cîștigat — o dată în plus — alegerile.

Așa cum menționează analistul Lennie Siegel, slaba participare electorală a săracilor este încă și mai evidentă atunci cînd consultarea are un caracter local : alegeri comunale, referendum etc. Zvîrliți de la o locuință la alta și de la un loc de muncă la altul, săracii uită, adesea, să se înscrie pe listele din districtul lor. Ei se simt oricum puțin integrați în comunitatea lor locală. Într-o țară în care multe hotărîri, încasări și prestații sînt descentralizate, o asemenea abținere nu este lipsită de consecințe. Respingerile referendumurilor municipale menite să reglementeze chiriile ar fi mai puțin numeroase dacă locatarii ar vota la fel de masiv ca proprietarii.

„Statul a abandonat poporul ! Patru pînă la cinci milioane de oameni fără adăpost, unii care trăiesc în vagoane, alții în parcuri. Statul a abandonat poporul ! Dat fiind că mulți nu pot plăti serviciile unui avocat, ei sînt abandonați de lege. Statul a abandonat poporul ! R. Reagan nu poate să continue să vorbească despre drepturile omului numai cînd se află în U.R.S.S. ! Statul a abandonat poporul !" În felul său, Jesse Jackson a încercat, prin aceste cuvinte să risipească ceea ce Mervin Field, un fel de George Gallup al Californiei, a calificat drept „zid al cinismului". El a cerut, pentru a rezolva problema deficitului, ca „bogații — și nu săracii — să plătească cheltuielile sărbătorii care a fost pentru ei reaganismul". J. Jackson era așteptat. Este puțin probabil că el va fi urmat în întregime. „Zidul" este încă solid. Întrebat de „New York Times", un metalurgist din Pennsylvania explică : „În sistemul liberei întreprinderi, nu este cîtuși de puțin loc pentru cei mici".

Serge Halimi
profesor la departamentul pentru științe politice al Universității Berkeley

Omenirea la prezentul continuu

Privilegiul paradoxului și paradoxul privilegiului...

Chiar dacă nu este omnipotent, paradoxul rămîne în istorie omniprezent. Fluxuri viguroase de paradoxuri traversează timpurile, conturînd un edificiu flexibil și cu o obscură coerență. Delicios în literatură, oportun în oratorie, incomod în economie, paradoxul rezistă în viața cea de toate zilele, sub forme cel mai adesea voalate. Aceasta nu îl scutește să apară, la un moment dat, în evidență, cu o percutanță gratuită, dar memorabilă, ca orice lucru care nu folosește neapărat la ceva. Cum spuneam, istoria este plină de paradoxuri, fapt care nu a influențat-o cîtuși de puțin, ceea ce a asigurat paradoxului dreptul la existență.

Fiind asaltată simultan, profund și într-o cadență fără precedent de „probleme vitale", epoca modernă, ținînd cont și de gradul ei de percepție mai acut ca oricînd, este normal să fie depozitara unui pachet de paradoxuri incomparabil mai voluminos ca alte epoci. Plouă torențial cu paradoxuri, trăim o adevărată inundație de paradoxuri, fapt care atestă ambivalențele, contradicțiile, contrastele și, pînă la urmă, durerile facerilor precipitate ale timpului nostru.

Azi, ca și în urmă cu cinci veacuri, omenirea este preocupată, legitim și tenace, de propria ei stare de sănătate. Această concentrare pe un subiect esențial este adjudecată de colectivitate în numele indivizilor componenți, dar — cu temeiuri firești — și de fiecare individ în parte. „Moartea albă", SIDA sau hecatombele provocate de accidentele rutiere sînt cunoscute de toată lumea, alarma e generală și justificată, omenirea este unanimă în refuzul de a se lăsa decimată, dar pericolul continuă. Statisticile atestă nu numai continuitatea acestuia, dar și acerba sa proliferare. Paradoxul nu este primul în domeniu, dar timpul va decide adevărata sa inducție. Ciuma bubonică din 1346–1352 a subminat feudalismul, variola i-a ajutat pe spanioli mai mult decît praful de pușcă în cucerirea Lumii Noi, epidemia de sifilis din Europa veacului al XVI-lea a stimulat puritanismul Reformei etc. etc. Să mai adăugăm că așa-numita „gripă spaniolă", izbucnită după primul cataclism mondial, a produs 20 000 000 de morți, ceea ce, în cel mai bun caz, a rotunjit, catastrofal, bugetul de pierderi al catastrofei de abia încheiate...

Epoca noastră este, printre altele, epoca descoperirii Terrei subterane. Aurul, fierul sau diamantele se caută, de veacuri, în catacombele generoase ale planetei, dar, de abia acum, dezvoltarea galopantă este pusă într-o relație științifică, de inexorabil randament, cu rezervele de materii prime ale unui continent sau altul. În condiții de uriașă bogăție, pare paradoxală nu numai sărăcia lucie a unui continent, dar, cu atît mai mult, perspectiva sa de degradare și mai accentuată. „Le Courier d'UNESCO" notează :

„Criza care a cuprins Africa devine din ce în ce mai amenințătoare, fapt recunoscut de toți. Cauza constă nu în insuficiența resurselor umane sau naturale. Căci, Africa dispune de un uriaș potențial uman (46 la sută din locuitorii continentului sînt sub 15 ani), iar ca suprafață (30,3 milioane kmp) urmează după Asia, 800 milioane de hectare de teren sînt bune pentru agricultură (totuși, în 1985, erau cultivate doar 170 milioane de hectare). Africa deține 96 la sută din toate rezervele de diamante, 90 la sută din cele de crom, 85 la sută de platină, 50 la sută de cobalt, 55 la sută de mangan, 40 la sută de bauxită, 13 la sută de aramă, 50 la sută de fosfați și aproape tot atita aur, 30 la sută de toriu, uraniu ; aici sînt concentrate, de asemenea, mari rezerve de nichel, plumb și fier.

Continentul dispune de uriașe resurse energetice nefolosite. În prezent, numai în zece țări africane se extrage petrol ; deși 20–27 la sută din rezervele mondiale de resurse hidroenergetice sînt în Africa, este folosită doar o parte neînsemnată a lor. De aceea stîrnește mirare faptul că acest continent, atît de bogat în resurse naturale, înregistrează o stagnare economică, dacă nu chiar un declin".

Nu este vorba numai de un paradox african. Numeroase țări din Asia sau America Latină dețin privilegii asemănătoare. Abisul care desparte Nordul de Sud este un paradox cu vechi state de serviciu. El se extinde din sfera relațiilor economice în sfera, mai largă, a relațiilor ecologice. Poluarea, pe care bogații lumii și-au permis-o cu o indolență triumfătoare zeci de ani în numele ritmurilor înalte de dezvoltare, este considerată azi, de aceiași bogați, în circumstanțele în care și săracii sînt grăbiți să se dezvolte, drept o frondă la adresa mult doritului echilibru ecologic.

În nici un domeniu însă, ipocrizia nu atinge forța nocivă și caracterul unei sinucideri planetare de o maximă abilitate, ca în acela al înarmărilor. Niciodată în istoria omenirii nu a existat o mai dramatică și mai coerentă legătură între un privilegiu irațional și un paradox de aceeași talie. Tehnica de vîrf din sectorul armelor nucleare nu face mai improbabil un conflict dotat cu asemenea arme, ci dimpotrivă. Sistemul generează, cum foarte bine se știe, contrasistemul, asigurîndu-se, în felul acesta, germenii unei escalade neistovite. Referindu-se la „marile puteri" angrenate într-un risc privind, deopotrivă, și pe cei mici și pe cei mijlocii, „Le Monde diplomatique" relevă : „Ei se epuizează într-o cursă neîncetată pentru a depăși o paritate adusă zi de zi la un nivel tot mai înalt. Ei speră permanent că o descoperire tehnologică le va asigura un avantaj decisiv. Vine, însă, un moment în care trebuie să considere că mijloacele de care dispun nu le permit să facă, totuși, orice. Poveri economice prea mari anunță ora unei «revizuiri sfîșietoare». Prestigioase personalități americane remarcă faptul că încetinirea ratei productivității, deficitele bugetare cronice și creșterea enormă a datoriei externe au subminat puterea S.U.A., în așa măsură încît le obligă să-și restringă cheltuielile în diverse domenii : «războiul stelelor», modernizarea sistemelor de arme existente, construcția de avioane și port-avioane cu propulsie nucleară etc". Aceeași revistă remarcă bilanțul sindromului modern al înarmării, privilegiu care, în fond, desconsideră omenirea luată global sau per capita : „La Washington, Institutul «World Priorities» a calculat, totuși, că, din 1945, au pierit, în conflicte 17 milioane de oameni. Victime înscrise în statistici oficiale diluate sînt răspîndite, de patru decenii, pe meleaguri exotice.

Pentru „cei mari", ca și pentru „cei mai mici", asemenea poveri sînt insuportabile.

O asemenea situație, total inoportună, incriminată unanim, fie și în numele logicii, pare stabilă și de durată. Pașii realizați pentru eliminarea pericolului înarmărilor sînt incomparabil mai mărunți, decît aceia în direcția menținerii ei. Paradox.

Radu Budeanu

Sistemul racheto-spațial universal

Flotila cosmică orbitală și de transport sovietică s-a îmbogățit prin crearea unui sistem racheto-spațial universal, compus din noua rachetă purtătoare „Energhia" și o navă cosmică orbitală cu utilizări multiple. Acest sistem urmează să fie lansat, în curînd, de pe cosmodromul Baikonur, într-un zbor de testare complexă, fără echipaj la bord.

Realizarea unui sistem racheto-cosmic universal, pe baza rachetei purtătoare „Energhia", capabil să asigure o eficiență ridicată în funcționarea trenurilor spațiale, reprezintă o etapă calitativ nouă în dezvoltarea tehnicii cosmice. În legătură cu preparativele pentru testare și particularitățile acestui sistem, cunoscutul specialist în domeniul construcției de aparate spațiale, prof. Konstantin Feoktistov, pilot cosmonaut al Uniunii Sovietice, a declarat la o recentă conferință de presă la București : „Sînt la curent cu această activitate și pot să vă împărtășesc părerea mea. Partea centrală a rachetei purtătoare este un modul de combustibil, format dintr-un amestec de oxigen și hidrogen. Acesta este un sistem de propulsare eficient. Deasupra modulului menționat se află patru blocuri cu combustibil lichid (oxigen și kerosen), precum și nava orbitală propriu-zisă. Particularitățile esențiale ale acestui sistem constau în aceea că racheta purtătoare poate fi folosită, fie împreună cu nava de transport, ce se plasează pe orbita circumterestră, fie fără aceasta. Racheta poate ridica pe orbită o greutate de 100 tone".

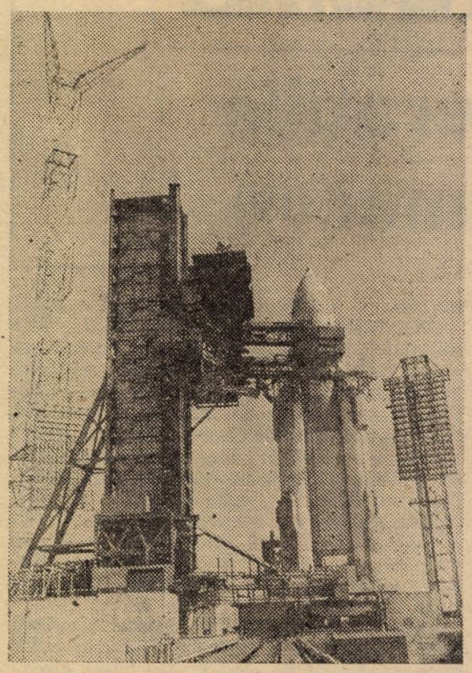

Racheta purtătoare „Energhia" — în poziție de start, pe cosmodromul Baikonur. După ce a fost testată în zboruri experimentale, racheta urmează să fie supusă, acum, unor verificări complexe, împreună cu o navă orbitală, fără echipaj. Racheta este destinată plasării pe orbite circumterestre a navelor cu utilizări multiple, precum și a unor aparate cosmice de mare gabarit, folosite pentru cercetări în serviciul științei și economiei

Prin apropiata lansare a noului ansamblu racheto-spațial universal se urmărește verificarea complexă, în zbor, a construcției și aparaturii de bord a navei fără echipaj, plasarea respectivului mijloc de transport pe orbită în decursul aceluiași zbor și asigurarea revenirii pe Pămînt a navei, precizează agenția de presă sovietică „TASS", menționînd că se urmărește, totodată, verificarea, în continuare, a performanțelor rachetei purtătoare, precum și a mijloacelor de dirijare a zborului de la sol. De remarcat că racheta purtătoare „Energhia" a fost testată și separat în zboruri experimentale, începute la 15 mai 1987. Aceasta este o rachetă universală cu două trepte, dispuse în secțiune transversală, încărcătura utilă fiind plasată lateral. Faptul că cea de-a doua treaptă a rachetei nu este legată de compartimentul ce conține încărcătura utilă permite folosirea acestui mijloc atît pentru plasarea pe orbită a componentelor ce revin pe Terra (nave cosmice, de pildă), cît și a celor ce nu mai sînt aduse pe Pămînt. Experiența de pînă acum atestă că fluxul încărcăturilor transportate de pe Pămînt pe orbită depășește cu mult pe cel al transporturilor de revenire. În mare măsură, aceasta se datorează ponderii ridicate a combustibilului în totalul masei de start, care trebuie să asigure parcurgerea, în timpul stabilit, a distanței Pămînt-Orbită, precum și efectuarea diferitelor manevre pentru joncțiunea aparatelor spațiale, pentru evoluția și activitatea lor în spațiu.

Rezultatele testărilor noului sistem racheto-cosmic universal sînt așteptate cu legitim interes de specialiștii din domeniul construcției de aparate spațiale, precum și de cercetători și cosmonauți.

Mihai Coruț

Zborul lui „Discovery"

Lansată la 29 septembrie, cu o oră și 33 minute întîrziere, datorită condițiilor meteorologice, naveta spațială „Discovery" a revenit, la 3 octombrie, la baza aeriană Edwards, din California. Se încheia, astfel, a 26-a misiune a navetelor spațiale și prima din noua serie, de după catastrofa „Challenger", care a impus nu mai puțin de 450 modificări în concepția vehiculului reutilizabil (evident, cu consecința, firească, a sporirii prețului fiecărei navete la peste 2 miliarde dolari). Deși „Discovery" avea o misiune bogată — lansarea unui satelit artificial și un număr de experiențe științifice (descrise în numărul 40 al revistei noastre) — misiune îndeplinită punct cu punct, principala sa îndatorire, cum preciza copilotul Richard Covey încă înaintea lansării, era de a testa modificările aduse navetei. O conferință de presă ținută în spațiu, la 2 octombrie, de cei cinci astronauți, a avut drept temă principală chiar aceste modificări. Astronauții s-au plîns de cîteva defecțiuni minore și, îndeosebi, de greutatea și inconfortul noului costum, pentru salvarea în cazuri de urgență (prevăzut cu rezervor de oxigen, parașută, rații de alimente, aparat de radio pentru comunicații ș.a.), pe care au fost obligați să-l îmbrace înaintea reveni-

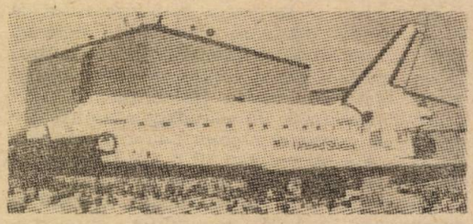

„Discovery", înainte de a-i fi montate rachetele propulsoare și marele rezervor cu combustibil

rii pe Pămînt. Nici una din defecțiuni nu a afectat, însă, zborul navetei, care, din prima pînă în ultima clipă, a stat sub semnul îngrijorării produse de tragicul accident din ianuarie 1986. În Cosmos fiind, cei cinci au ținut un moment de reculegere în memoria celor pieriți atunci, iar comandantul Frederik Hauck declara : „Spiritul vostru și visele voastre trăiesc în inima noastră".

Satelitul lansat va permite comunicări mai ample și mai sigure între N.A.S.A. și viitoarele zboruri. Experiențele efectuate — ale căror rezultate vor fi analizate de specialiști — vor contribui la descoperiri diverse în diferite domenii. Responsabilii de la N.A.S.A. se arată, cu o anumită reținere, optimiști. Se prevăd cîte alte nouă lansări în fiecare din următorii doi ani. Dar acest grafic ar putea fi schimbat, din lipsă de... rachete cu combustibil solid („boostere"), care ajută la desprinderea navetei de sol. În mai a.c., o serie de explozii au distrus o uzină din Nevada, care producea 50 la sută din percloratul de amoniu fabricat în Statele Unite ; iar acesta constituie 70 la sută din combustibilul solid utilizat de rachete.

S. Ț.

PANORAMIC

Reverberaţiile Hiroshimei (IV)

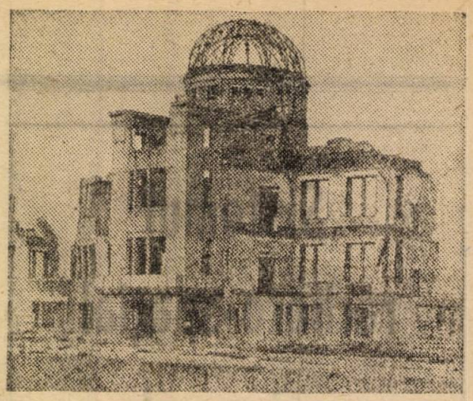

Domul bombei atomice — singurele ruine păstrate ca un memento al distrugerilor provocate de bombardamentul atomic

„Surîsul" Hiroshimei

Hiroshima Heiwa Memorial Park — Parcul memorial al păcii Hiroshima, sau Heiwa Park, Parcul păcii, cum i se spune de obicei — este „inima" oraşului şi se află chiar în centrul lui.

Nu este un parc obişnuit. El se află în zona deasupra căreia a explodat bomba atomică şi constituie locul de pelerinaj pentru toţi cei ce aduc un pios omagiu celor ce au fost sacrificaţi într-unul din momentele de tristă amintire din istoria omenirii. Este una din dimensiunile morale de care luăm cunoştinţă înainte de a vedea cu ochii relicvele şi de a simţi proporţiile suferinţelor şi dezastrului primului bombardament atomic.

Cea mai potrivită cale de acces spre Parcul păcii, spre această inimă a oraşului, mi se pare a fi Heiwaodori, de la Hijiyama la Heiwa Park. Pentru că Heiwaodori, bulevardul lat de 100 de metri, unic după cîte ştiu în Japonia, este nu numai artera centrală a Hiroshimei, ci şi expresia emoţionantă a solidarităţii întregii ţări cu acest oraş atît de greu încercat — el este străjuit, pe ambele laturi, de spaţii verzi, arbori şi arbuşti trimişi de localităţi din toate regiunile Japoniei.

Ajuns la braţul Motoyasu, vei păşi pe Heiwa Ohashi, Podul păcii. Te frapează, aici, liniile zvelte şi elegante ale balustradei pe care o simţi ca o operă de artă chiar înainte de a afla că ea a fost gîndită de Isamo Noguchi, unul dintre artiştii japonezi cei mai cunoscuţi. Simţi, aici, dorinţa fostului ucenic al marelui nostru Constantin Brâncuşi de a integra fluviul cît mai firesc în peisajul citadin.

De la Heiwa Ohashi pînă la Shin Heiwa Ohashi, Noul pod al păcii, peste Honkawa, pe partea dreaptă, se întinde Heiwa Park. Aceasta este latura de sud a parcului, care se desprinde de bulevard printr-o împletitură de alei şi spaţii florale de cele mai diferite culori şi forme geometrice. În partea centrală se află Muzeul memorial al păcii Hiroshima. Construcţia este inspirată din arhitectura tradiţională japoneză, stilul **azekura**, al caselor pe piloni de lemn, amintind de locuinţele lacustre. În locul lemnului, materialul de construcţie este betonul, oţelul, aluminiul şi sticla. În muzeu sînt expuse numeroase obiecte, documente, fotografii, ce stau mărturie zguduitoarei tragedii a bombardamentului atomic.

Lîngă muzeu, spre Heiwa Ohashi, se află Sala memorială a păcii, unde se organizează numeroase expoziţii privind dezastrul atomic, situaţia Hiroshimei la sfîrşitul celui de-al doilea război mondial, lupta pentru oprirea cursei înarmărilor nucleare, pentru abolirea acestor arme, pentru dezarmarea generală, pentru eliminarea războiului din viaţa omenirii. Tot aici îşi desfăşoară activitatea un institut pentru studierea problemelor păcii şi culturii. În faţa acestui edificiu poate fi văzut şi un frumos Ceas floral al păcii.

În stînga muzeului se află o altă instituţie memorială a păcii — Auditoriul public, unde, între altele, pot fi văzute filme care completează exponatele din muzeu sau de la Sala memorială a păcii.

MONUMENTE MEMORIALE. În faţa muzeului, în partea dreaptă a acestuia, se ridică primul monument pe care vizitatorul îl întîlneşte la intrarea în parc — Statuia mamei cu copii înfruntînd furtuna. Este surprinsă îndîrjirea mamei în încercarea de a-şi salva odraslele de urgia atomică. Aplecîndu-se asupra lui şi strîngîndu-l puternic la piept, cu mîna dreaptă, mama apără, cu propriul ei trup, fiinţa firavă a celui mai mic dintre copii, în timp ce, pe celălalt, îl ţine cu mîna stîngă, de care micuţul se prinde cu disperare.

Între statuie şi muzeu poate fi admirată o frumoasă arteziană, dedicată celor care au suferit de sete, cu un bazin circular, avînd un jet central, în trepte, pînă la înălţimea edificiului muzeului, şi două jeturi laterale mai mici. Mai ales seara, privirea este încîntată de jocul de lumini şi culori.

Intrînd în parc, printre stîlpii din mijloc ai muzeului, în faţa ochilor se deschide o alee largă, care înaintează pînă la Cenotaful memorial şi monumentul Flăcării memoriale. Cenotaful se află în centrul parcului şi este principalul monument ridicat în memoria celor care au pierit în bombardamentul atomic. Aici au loc în fiecare an, la 6 august, ceremoniile în memoria victimelor bombardamentului, prin care locuitorii oraşului martir îşi reafirmă hotărîrea de a acţiona, neabătut, pentru promovarea cauzei păcii. Construcţia din granit cenuşiu aminteşte de înfăţişarea locuinţelor antice ale japonezilor, cu acoperişul curb, pînă la pămînt, aşa cum se văd în figurinele de lut ars — **haniwa** — din secolele V—VI e.n., găsite în cursul săpăturilor arheologice.

În partea de mijloc a monumentului se află o criptă, unde se păstrează listele cu numele victimelor identificate — cărora li se adaugă, anual, numele celor ce îşi pierd viaţa din cauza îndelungatelor suferinţe provocate de explozia atomică. Pe criptă se poate citi emoţionantul angajament : „Fie ca voi toţi să dormiţi în pace, pentru că noi nu vom repeta răul".

Monumentul a fost construit în 1952 şi reconstruit în 1985, sporindu-se capacitatea de depozitare a listelor cu numele victimelor bombardamentului, pînă la 128, ceea ce constituie un indiciu grăitor privind consecinţele de durată ale holocaustului atomic.

În spatele Cenotafului se află un mic bazin de apă şi monumentul Flăcării memoriale, o construcţie de beton simbolizînd două mîini care formează cupa flăcării. Între mîinile de beton se află o altă inscripţie emoţionantă : „Această flacără arde pentru cei ce au murit şi va fi stinsă numai în clipa în care va fi distrus tot armamentul atomic pe întreaga suprafaţă a Pămîntului".

Între aceste două monumente şi muzeu, de o parte şi de alta a aleii centrale, se întinde o peluză frumoasă, pe care aproape tot timpul se află copii şi porumbei.

Dacă priveşti prin arcul Cenotafului, vezi Flacăra memorială proiectîndu-se pe fundalul ruinelor Domului atomic. Pe această axă se aliniază Flacăra memorială, Cenotaful, muzeul, fîntîna arteziană, Statuia mamei cu copii înfruntînd furtuna şi Domul atomic. Este axa centrală a parcului, de o parte şi de alta a căreia se află numeroase monumente.

Între monumentele de pe partea dreaptă a axei centrale, după Sala memorială a păcii, amintim pe cel dedicat poetului Sankichi Toge — un paralelipiped de granit pe care este gravată poezia „Redă omenescul". („Redă-mi-l pe tata, redă-mi-o pe mama / Redă-mi-l pe bunicul, pe bunica / Redă-mi fiii şi fiicele, / Redă-mi propria-mi fiinţă / Redă specia umană / Atîta timp cît există această viaţă / Redă pacea / Care nu se va termina niciodată").

„MAMĂ, TATĂ, VĂ ROG NU PLÎNGEŢI !" Continuînd drumul pe malul braţului Motoyasu, spre Domul atomic, se ajunge la un pod şi la edificiul Fundaţiei păcii. Puţin mai departe, se află cunoscutul Monument memorial pentru pace al copiilor, dedicat copiilor victime ale bombardamentului atomic. Pe o rachetă stilizată, sprijinită pe trei piloni, se află trei statui ale unei fetiţe, una în vîrf şi două pe lateral. Statuia din vîrf are braţele deschise în sus, pentru a susţine un schelet metalic amintind de o pasăre — forma stilizată a tradiţionalilor cocori de hîrtie. Una din statuile laterale o înfăţişează cu mîinile ridicate spre cer, iar cealaltă — încercînd să lanseze o pasăre de hîrtie.

Statuile o reprezintă pe micuţa Sadako Sasaki, care, la 10 ani de la bombardamentul atomic, s-a îmbolnăvit subit de leucemie, provocată de radiaţii. În speranţa însănătoşirii, Sadako a recurs la credinţa populară japoneză, potrivit căreia un bolnav de moarte scapă dacă face o mie de cocori de hîrtie — şi a început să-i confecţioneze, dar a ajuns doar pînă la 644. Ultimele ei cuvinte au fost : „Mamă, tată, vă rog nu plîngeţi !"

Moartea fetiţei, la 25 octombrie 1955, a impresionat puternic opinia publică japoneză — un copil, care, la data bombardamentului atomic, avea numai doi ani, îşi pierdea viaţa din cauza acestuia, după zece ani de la consumarea tragediei. Răspunzînd la apelul colegilor ei din Hiroshima, elevi şi eleve din toată Japonia au strîns fondurile pentru ridicarea monumentului. Astăzi, acest monument este un loc de pelerinaj pentru copiii din Japonia şi din alte ţări ale lumii, care vin aici pentru a se reculege şi a depune flori în memoria victimelor tragediei atomice. Din Japonia şi din întreaga lume, ghirlande de cocori albi de hîrtie sînt depuse la monument sau sînt trimise de copii unor oameni politici, savanţi, şefi de stat şi de guvern, dîndu-se astfel expresie dorinţei şi speranţei lor într-o lume a păcii, liberă de ameninţarea armelor nucleare.

DIMENSIUNI SPIRITUALE. Vizitînd Parcul păcii, înţelegi că principala dimen-

siune spirituală pe care locuitorii Hiroshimei au dorit s-o confere orașului — nu numai reconstruirea lui într-o formă modernă, capabilă să răspundă cerințelor vieții citadine a viitorului — rezidă în aceea că reconstrucția urbană implică, în mod vital, apărarea păcii lumii. Încă în ianuarie 1946, la Hiroshima a luat ființă un birou pentru reconstrucția orașului și, începînd cu luna următoare, s-a trecut la examinarea propunerilor. Opiniile exprimate, atunci, au fost foarte diferite, dar, pînă la urmă, toți membrii comisiei au căzut de acord că Hiroshima reconstruită trebuie să fie un oraș al păcii și al culturii. Între cei care au avansat propuneri, pictorul Toshiro Fukui preconiza construirea unei metropole turistice, cu canale noi, faleze și bulevarde largi de-a lungul brațelor fluviului Ota. Tomi Kora, adjunctul primarului orașului Kure, aflat la aproximativ 30 kilometri sud-est de Hiroshima, a propus „să se păstreze intactă întinderea vastă a zonei calcinate, ca un cimitir memorial pentru apărarea păcii mondiale".

Opinia care a avut cîștig de cauză a fost aceea, pe atunci, a tînărului Kenzo Tange, devenit, între timp, unul dintre cei mai cunoscuți arhitecți japonezi. El a prezentat un proiect preconizînd construirea Bulevardului și a Parcului păcii care să servească drept nucleu al viitorului oraș renăscut, precum și păstrarea ruinelor Domului atomic. De asemenea, a proiectat și executat Cenotaful și Muzeul păcii. „Unii au vrut să îndepărteze tot ce le reamintea bomba", declara, nu demult, Kenzo Tange, într-un interviu. „În cele patru decenii care au trecut de atunci, complexul central al domului, parcului și bulevardului a devenit, cu adevărat, inima orașului, în jurul căreia el a crescut. Sînt convins că acest complex a jucat un rol spiritual foarte important în reconstrucția Hiroshimei într-un oraș cu un milion de oameni", a spus Kenzo Tange.

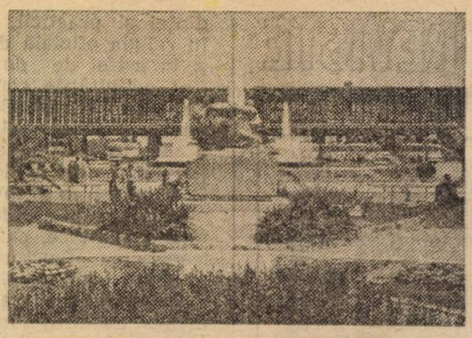

Muzeul memorial al păcii; în fața lui — arteziana și statuia mamei cu copii în furtună

Parcul păcii a fost construit pe un fost teren de paradă militară, abia după adoptarea, de către Dieta Japoniei, în anul 1949, a legii pentru reconstrucția orașului memorial al păcii. Rolul de nucleu al noii Hiroshime și de centru spiritual al orașului păcii este exercitat de parc și aceasta — într-un mod specific japonez — greu de sesizat și de înțeles de către europeni. Cititorul are cunoștință de acel **sumairu**, zîmbet japonez care lasă, de cele mai multe ori, perplex pe străinul ce-l întîlnește pentru prima dată. Japonezii sînt renumiți pentru amabilitatea și politețea lor, pentru strădania fără egal de a te face să te simți cît mai bine în țara lor. Pentru aceasta, zîmbetul este mijlocul cel mai eficient. Dacă lucrurile nu merg bine, dacă trebuie să ți se aducă la cunoștință ceva neplăcut, cu cît situația este mai dificilă, cu atît mai radios și mai expresiv va fi zîmbetul interlocutorului nipon. Cauți ceva și nu găsești — cu un zîmbet ești informat cînd și cum trebuie să procedezi pentru a intra în posesia obiectului respectiv, sau pentru a rezolva problema dorită.

Trăind în Japonia, constați că, de regulă, oamenii acestei țări nu-și exprimă fățiș regretul, dezamăgirea, stînjeneala, supărarea, dorința de răzbunare, ura, ci indirect, printr-un limbaj foarte ceremonios, însoțit de un zîmbet imperturbabil, radios, de neînțeles pentru străin. Acest comportament specific japonez este pus →

Incertitudinea previzională...

Arta militară fiind, în mod obligatoriu, cea mai strîns legată de realitate își schimbă, precipitat și profund, conținutul și forma în funcție de numeroși vectori: politici, economici, tehnologici, financiari, psihologici etc. Marina a apărut după infanterie, iar armata aerului după toate celelalte. Cronologia aceasta nu indică altceva decît intrarea în scenă a unor tehnici noi, utilizate imediat de militari în scopuri militare. Dacă zeppelinul ar fi fost inventat în timpul lui Alexandru Macedon, este limpede că armata aerului ar fi schimbat soarta istoriei mai drastic și cu un aplomb strategic mai pregnant decît au făcut-o cercetași călări.

În zilele noastre, impactul tehnicii asupra vieții fiind mai percutant ca niciodată, și structurile clasice ale armatei — fixate strîns în priza prefacerilor de tot felul — își asumă o mare parte din înnoiri, reașezări și redistribuiri. Fapt ambalat în alibiuri în regulă și legitimat de strategi atît pe cîmpul de luptă, cît și în simulatoare. În consecință, „optimizarea" se aplică în armată exact ca în industriile de vîrf sau în sistemele bancare. Nu poți mînui o armată puternic electronizată cu mijloace oneste dar perimate. Bravura personală și entuziasmul nu s-au devalorizat, dar nu mai sînt suficiente în măsura de altă dată. Referindu-se la noile competențe și la noile exigențe, la noile constrîngeri și la noile abordări, revista franceză „Défense Nationale" notează în legătură cu cea mai veche, mai tradiționalistă și mai concurată armată:

„Armata de uscat a evoluat, în mod ireversibil, spre o armată mai redusă ca volum, dar blindată, aeromobilă, echipată cu noi generații de sisteme de arme de mare densitate electronică și cu rachete. Această mutație cantitativă și calitativă, care-i este impusă de conceptul de descurajare și de evoluția amenințării, necesită o creștere importantă a investițiilor, o nouă repartiție a creditelor de funcționare și o atenție, cu totul deosebită, acordată soluțiilor alternative. Șefii militari contemporani sînt, deci, confruntați cu sarcina delicată de a controla această veritabilă revoluție tehnologică, asigurîndu-se, cu prioritate, ca fiecare măsură luată să ducă la o mai mare eficacitate operațională, dar și să contribuie la o utilizare optimă a resurselor puse la dispoziția lor. Această preocupare nu este nouă, și calitățile de organizator, ca și geniul tactic sau bravura personală, au fost întodeauna semnul distinctiv al marilor conducători militari; dar ea devine preponderentă. De fapt, este din ce în ce mai greu de dominat extrema complexitate a unei armate moderne, caracterizată printr-o organizare, echipamente în sensul cel mai larg, infrastructuri, sisteme de arme, stocuri de carburanți și muniții, în sfîrșit, personal civil și militar, a cărui calitate depinde de opțiunile pe planul formării, al recrutării și al instruirii".

Așadar, o armată modernă devine, din zi în zi, mai complexă, și mai greu de manipulat. Dar, pînă la atingerea momentului cînd acest mecanism infernal este chemat să funcționeze, există problema realizării ca atare a acestui mecanism. E vorba de alegerea proiectelor celor mai eficiente și finalizarea lor materială. Aici intervine știința de a alege dintr-un noian de alternative pe cea mai bună și, în paralel, pe cea mai ieftină. „Défense Nationale" face lumină și în acest domeniu:

„Atunci cînd trebuie definit mai precis obiectivul urmărit sub forma unei machete reprezentînd o organizare de «război», o organizare de «pace» și modalitățile de trecere de la una la cealaltă, opțiunile necesare între diversele soluții care pot exista trebuie să se bazeze pe studii de cost/eficiență.

Aplicațiile informatice dezvoltate în acest scop au, deci, drept obiectiv, crearea a trei modele: evaluarea capacităților militare, evaluarea costurilor, definirea celor mai bune raporturi cost/eficiență. Prima problemă este delicată; soluția ei, bazată în prezent pe metode comparative, ar trebui îmbunătățită pe termen scurt prin folosirea «jocurilor de război». Aceste «jocuri de război» sînt concepute pentru a permite efectuarea unor simulări în cadrul diferitelor scenarii strategico-economice. Cunoașterea și controlarea costurilor presupune o cercetare mai sistematică a ansamblului cheltuielilor produse de existența și folosirea materialelor. Așanumitele studii de «cost global» participă la aceasta. Lansate în Statele Unite în anii '60, ele trebuiau să furnizeze factorului de decizie informația de ansamblu asupra costului unui proiect, includ cheltuielile de cercetare și studiu, de fabricare, apoi de funcționare, precum și toate cele stabilite în domenii conexe. Prezentînd o foarte mare dificultate de aplicare, această metodă rămîne de actualitate; de fapt, chiar dacă evaluarea previzională este plină de incertitudine, ea poate, totuși, servi de referință pentru operațiuni ulterioare de reducere a costului".

Ne-am liniștit. Incertitudinea previzională este un factor luat în studiu, deci scuzabil. În felul acesta, greșelile comise pe parcurs, fondurile risipite și absența succesului devin repere instructive, un fel de cronică neagră a gafelor inventariate retrospectiv pentru un uz de perspectivă. Se spune că numai cine nu muncește nu greșește, ceea ce este parțial acceptabil. În schimb, în acest domeniu, greșeala nu numai că este incomparabil mai scumpă decît în alte sectoare de activitate, dar și repararea ei poate costa omenirea incomparabil mai mult...

Radu Budeanu

Ascensiunea și declinul marilor puteri

(II)

de Paul Kennedy

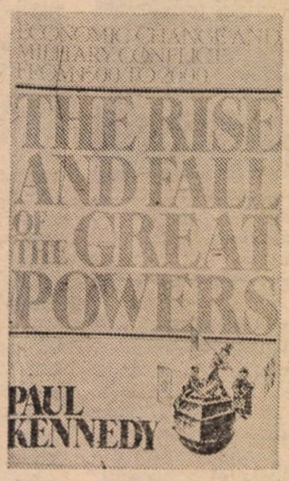

[Înainte de a prezenta pe larg secțiunea finală a cărții (cele două sute de pagini dedicate Strategiei *și economiei azi și mîine, cum e intitulată) și care poate interesa pe oricine e preocupat de scena politică actuală, o descriere a întregului volum se impune. Pentru aceasta, credem, cel mai nimerit, «autoportretul» lucrării cuprins în* Introducere, *realizat chiar de autor* [1]*.]*

Istoria ascensiunii și, ulterior, a căderii principalelor țări din sistemul marilor puteri de la intrarea (în scenă) a Europei apusene în secolul al XVI-lea — respectiv țări ca Spania, Olanda, Franța, Imperiul Britanic și, în prezent, Statele Unite — indică o foarte semnificativă corelare *pe termen mai lung* între capacitățile productive și cele de a colecta beneficii, pe de o parte, și puterea militară, pe de altă parte.

Istoria „ascensiunii și căderii marilor puteri", care este prezentată în aceste capitole, poate fi rezumată aici. Primul capitol stabilește scena pentru ceea ce urmează, examinînd lumea în jurul anilor 1500 și analizînd puterea și slăbiciunile fiecăruia dintre „centrele de putere" ale timpului — *[dinastia]* Ming din China *[1368—1644]*; Imperiul Otoman și ramura lui laterală din India, Imperiul Mogul *[1526—1858, care controla cea mai mare parte a peninsulei]*; *[cnezatul]* Moscovei *[creat la mijlocul secolului XIV și în jurul căruia, în a doua jumătate a secolului al XV-lea, s-a format statul unitar rus; P. Kennedy folosește termenul Muscovy — despre care surse sovietice mai vechi arătau că este denumirea imprecisă, folosită în literatura istorică pentru statul centralizat rus din secolele XV—XVII]; [dinastia]* Tokugawa din Japonia, *[familie nobiliară japoneză; membrii ei au fost șoguni, comandanți militari, care au instituit o dictatură militară și au promovat, între 1603 și 1868, o politică de menținere a rînduielilor feudale și de izolare a Japoniei]* și grupul de state din Europa vest-centrală. La începutul secolului al XVI-lea, a devenit evident că, tocmai ultima regiune era destinată să se ridice deasupra celorlalte. Fiindcă, oricît de impunătoare și organizate apăreau unele dintre aceste imperii orientale în comparație cu Europa, ele sufereau toate consecințele unei autorități centrale care punea accentul pe uniformitatea credinței și practicii, nu numai în religia oficială de stat, dar și în astfel de domenii cum sînt activitățile comerciale și dezvoltarea armelor. Lipsa unei asemenea autorități supreme în Europa și rivalitățile între diferitele regate și state-cetăți au stimulat o permanentă căutare de îmbunătățiri militare, care s-au întrepătruns fructuos cu noile progrese tehnologice și comerciale, care erau, de asemenea, ridicate în forță, în această competiție, de către mediul ambiant întreprinzător. Avînd mai puține obstacole de schimbat, societățile europene au intrat într-o permanentă spirală ascensională de creștere economică și întărire a eficacității lor militare, care, cu timpul, le-a propulsat înaintea tuturor celorlalte regiuni ale globului.

În timp ce această dinamică a schimbării tehnologice și competitivității militare împingea Europa înainte pe o cale pluralistă, rămîneau încă suficiente posibilități ca unul dintre statele pretendente să acumuleze suficiente resurse pentru a le depăși pe celelalte și, apoi, să domine continentul. Pentru aproximativ 150 de ani, după 1500, un bloc dinastic-religios sub conducerea habsburgilor spanioli și austrieci părea că amenință să realizeze tocmai aceasta, iar eforturile celorlalte principale state europene de a ține în șah această „pretenție habsburgică pentru stăpînire" ocupă întreg capitolul 2. Așa cum, de altfel, se arată de-a lungul acestei cărți, puterea și slăbiciunea fiecăreia dintre puterile principale sînt analizate *interdependent* și în lumina schimbărilor mai largi, economice și tehnologice, afectînd societatea occidentală ca un întreg, pentru ca, astfel, cititorul să poată înțelege mai bine rezultatul numeroaselor războaie din această perioadă. Principala temă a acestui capitol este că, în pofida marilor resurse deținute de monarhii habsburgici, ei s-au supraextins constant în cursul repetatelor conflicte și au devenit, din punct de vedere militar, prea grei pentru baza lor economică tot mai slăbită. Dacă alte mari puteri europene au suferit imens, în aceste prelungite războaie, ele au reușit, deși la limită, să mențină echilibrul între resursele materiale și puterea lor militară mai bine decît dușmanii lor habsburgici.

Luptele marilor puteri, care au avut loc între 1660 și 1850, sînt descrise în capitolul 3, și nu pot fi cu ușurință rezumate ca o competiție între un bloc mare și numeroșii săi rivali. În această complicată perioadă, unele foste mari puteri, ca Spania și Olanda, au căzut în rangul doi și s-au ridicat, constant, cinci state principale (Franța, Marea Britanie, Rusia, Austria și Prusia), care au ajuns să domine diplomația și purtarea războiului în Europa secolului al XVIII-lea și să se angajeze într-o serie de îndelungate coaliții războinice marcate de alianțe care se schimbau rapid. Aceasta a fost o epocă în care Franța, mai întîi sub Ludovic al XIV-lea *[1638—1715, rege: 1643—1715]* și, mai tîrziu, sub Napoleon, ajunsese aproape să controleze Europa mai mult decît oricînd înainte sau de atunci încolo; dar încercările ei au fost întotdeauna oprite, cel puțin în ultimă instanță, de către o combinație de alte mari puteri. Cum costul armatelor permanente și flotelor naționale deveniseră îngrozitor de mare la începutul secolului al XVIII-lea, o țară care putea crea un sistem avansat de bancă și credit (cum a făcut-o Marea Britanie) se bucura de numeroase avantaje asupra rivalilor săi mai înapoiați din punct de vedere financiar. Dar factorul poziției geografice era, de asemenea, de mare importanță în hotărîrea soartei puterilor în frecventele schimbări și dispute — ceea ce ajută să se explice de ce cele două țări de pe „flancuri", Rusia și Marea Britanie, au devenit mult mai importante către (anul) 1815. Ambele și-au menținut capacitatea de a interveni în luptele din Europa vest-centrală, în timp ce, din punct de vedere geografic, erau la adăpost de acestea; și ambele s-au extins în lumea *extra*-europeană în cursul secolului XVIII, în timp ce echilibrul de putere continental s-a menținut. În cele din urmă, în ultimele decenii ale secolului, revoluția industrială era în desfășurare în Marea Britanie, ceea ce a dat acestei țări o sporită capacitate atît de a coloniza peste mări, cît și de

1) Textul prezentării și al notelor este cules cu litere cursive între paranteze drepte. Întreruperile în text sînt marcate prin puncte de suspensie (...)

→

de cercetători în legătură cu o serie de tradiții nipone. În virtutea unei astfel de tradiții, exprimarea deschisă a stărilor emoționale și a sentimentelor este un semn de mare slăbiciune și, uneori, constituie o încălcare gravă a etichetei. Pentru a evita consecințele nesănătoase ale unei asemenea refulări, s-a recurs instinctiv la zîmbet, care constituie un fel de supapă de siguranță, o manifestare indirectă, discretă, a stărilor sufletești reprimate.

Propunerea lui Tomi Kora, adjunctul primarului din Kure, de a fi păstrată intactă, pentru eternitate, zona distrusă de bomba atomică lansată asupra Hiroshimei era contrară acestei concepții nipone, întrucît prezenta, prea direct și brutal, tragedia îndurată de oraș, iar cea a pictorului Toshiro Fukui ar fi șters cu desăvîrșire urmele vizibile ale cataclismului atomic. În schimb, proiectul lui Kenzo Tange corespunde felului de a fi al japonezului, de a sugera, indirect, proporțiile ravagiilor și tragediei de la 6 august 1945. Construirea orașului modern, trasarea bulevardelor și străzilor largi, mărginite de spații florale, de arbori și arbuști, inclusiv amenajarea unui parc cu o suprafață așa de mare, n-ar fi fost posibile dacă vatra orașului n-ar fi fost transformată într-un pustiu de cenușă radioactivă, al nimănui. Aspectul modern al Hiroshimei sugerează, prin el însuși, cataclismul atomic ce și-a pus amprenta asupra destinului orașului. Este interesant de amintit că Kenzo Tange și sprijinitorii proiectului său au trebuit să insiste mult pentru a obține conservarea Domului atomic care, pentru unii locuitori, „strică" aspectul estetic al orașului.

În imaginea de ansamblu a orașului modern, Parcul păcii apare ca un „surîs" al Hiroshimei, menit să-i arate, discret, vizitatorului cît de puternic a fost marcat de dezastrul atomic.

Paul Diaconu

(Va urma)

a frustra pretenţia napoleonică a stăpînirii continentului european.

Prin contrast, un întreg secol, după 1815, a fost caracterizat printr-o remarcabilă absenţă a unor îndelungate coaliţii de război. Exista un echilibru strategic sprijinit de toate puterile principale ale concertului european *[alianţa nominală dintre Marea Britanie, Rusia, Prusia, Austria şi Franţa, după înfrîngerea lui Napoleon I]*, astfel că, de unul singur, nici unul *[dintre aceste state]* nu era nici în stare şi nici dornic să pretindă dominaţia. Principala grijă guvernamentală în aceste decenii, de după 1815, se referea la instabilitatea internă şi (în cazul Rusiei şi Statelor Unite) la expansiunea, în continuare, de-a latul masei lor terestre continentale. Această scenă internaţională, relativ stabilă, a permis Imperiului Britanic să se înalţe spre zenitul lui, ca o putere globală pe plan naval, colonial şi comercial şi, de asemenea, s-a întrepătruns favorabil cu monopolul său virtual al producţiei industriale, întemeiat pe forţa aburului. Totuşi, în a doua jumătate a secolului XIX, industrializarea s-a răspîndit spre alte regiuni şi a marcat începutul spre basculare echilibrului puterii internaţionale, departe de vechile state principale, spre acele ţări care dispuneau atît de resurse, cît şi de organizare în vederea exploatării noilor mijloace de producţie şi tehnologii. Deja puţinele conflicte majore ale epocii — războiul Crimeii *[1853—1856]* într-o anumită măsură, cît, mai ales, războiul civil american *[1861—1865]* şi războiul franco-prusian *[1870—1871]* — au provocat înfrîngerea acelor societăţi care eşuaseră să-şi modernizeze sistemele militare şi cărora le lipsea o largă bază de infrastructură industrială, ca suport al vastelor lor armate şi armamentelor mult prea costisitoare şi complicate, care transformau natura războiului.

Pe măsură ce se apropia secolul XX, cursul schimbării tehnologice şi ritmul inegal de creştere au făcut sistemul internaţional mult mai instabil şi complex decît în cei cincizeci de ani anteriori. Aceasta a devenit evident în frenetica busculadă de după 1880 între marile puteri, pentru a-şi adăuga teritorii coloniale în Africa, Asia şi Pacific, în parte pentru cîştig, în parte de teama de a fi eclipsate. Aceasta şi-a găsit expresia în creşterea numărului de curse ale înarmărilor, atît terestre cît şi navale, şi în crearea de alianţe militare stabile, chiar în timp de pace, pe măsură ce guvernele căutau parteneri pentru un posibil viitor război. Totuşi, în spatele frecventelor dispute coloniale şi crize internaţionale ale perioadei dinaintea lui 1914, evoluţia puterii economice indica, deceniu după deceniu, schimbări fundamentale în echilibrele globale — desigur, spre a eclipsa ceea ce fusese, pentru mai bine de trei veacuri şi, în mod esenţial, un sistem mondial *eurocentric*. În pofida tuturor eforturilor, marile puteri europene tradiţionale, ca Franţa şi Austro-Ungaria, şi una recent unificată, ca Italia, ieşeau din cursă. Dimpotrivă, enormele state de dimensiuni continentale, ca Statele Unite şi Rusia, se îndreptau spre primul loc, şi aceasta în pofida deficienţelor statului ţarist. Printre ţările Europei occidentale, numai Germania, avea „muşchi" să-şi forţeze drumul în liga selectă a viitoarelor puteri mondiale. Japonia, pe de altă parte, intenţiona să obţină poziţia dominantă în Asia orientală, dar nu mai departe. Atunci, în mod inevitabil, toate aceste schimbări puneau considerabile şi, în ultimă instanţă, de nedepăşit probleme pentru un Imperiu Britanic, care îşi dădea seama că este mult mai greu să-şi apere interesele globale, decît cu o jumătate de secol în urmă.

Deşi evoluţiile majore în cei cincizeci de ani de după 1900 pot fi apreciate perioada de afirmare a unei lumi bipolare, cu permanente crize pentru puterile „mijlocii", această metamorfoză a întregului sistem *[internaţional]* nu a fost, în nici un caz, lină. Dimpotrivă, însîngeratele bătălii de masă ale primului război mondial, acordînd un „premiu" organizării industriale şi eficienţei naţionale, au dat Germaniei imperiale *[la începutul conflagraţiei]* unele avantaje asupra Rusiei ţariste, care se moderniza rapid, dar era încă înapoiată. În cîteva luni, victoria Germaniei pe frontul răsăritean s-a aflat în faţa înfrîngerii în Apus, în timp ce aliaţii se prăbuşeau, similar, pe teatrele de război în Italia, Balcani şi Orientul Apropiat. Din cauza tîrziei alăturări a ajutorului militar şi, mai ales, economic american, alianţa occidentală a avut în cele din urmă resursele pentru a prevala asupra coaliţiei rivale. Dar a fost o luptă epuizantă pentru toţi beligeranţii iniţiali. Austro-Ungaria s-a prăbuşit, Rusia era în revoluţie, Germania înfrîntă ; Franţa, Italia şi chiar Marea Britani au suferit din greu pentru victoria lor. Singurele excepţii au fost Japonia, care şi-a extins şi mai mult poziţiile în Pacific, şi, desigur, Statele Unite care, în 1918, erau, indiscutabil, cea mai puternică ţară din lume.

Schimbarea bruscă de după 1919, prin retragerea americană din angajamentele de peste hotare şi, paralel, izolaţionismul rus, sub regimul bolşevic, au lăsat un sistem internaţional care era mai puţin corelat cu realităţile economice fundamentale, decît, poate, oricînd în cele cinci secole la care se referă această carte. Marea Britanie şi Franţa, deşi slăbite, se aflau încă în centrul scenei diplomatice, dar, în anii '30, poziţia lor era ameninţată de statele militarizate revizioniste Italia, Japonia şi Germania, ultima ridicînd pretenţii la hegemonia europeană, mai mult chiar decît în 1914. În planul doi, Statele Unite rămîneau, totuşi, de departe, cea mai puternică ţară industrială din lume, şi Rusia sub Stalin se transforma rapid într-o superputere industrială. În consecinţă, dilema pentru puterile „mijlocii" *revizioniste* era aceea că trebuiau să se extindă repede dacă nu voiau să fie umbrite de cei doi giganţi continentali. Dilema, în ce priveşte statu quo-ul pentru celelalte puteri mijlocii, era că, luptînd împotriva ameninţării germane şi japoneze, ele vor fi, mai curînd, slăbite. Al doilea război mondial, cu toate urcuşurile şi coborîşurile lui, a confirmat, în esenţă, aceste temeri de declin. În pofida victoriilor spectaculoase iniţiale, ţările Axei nu au putut, pînă la urmă, să depăşească dezechilibrul resurselor lor productive, care era cu mult mai mare decît cel din războiul din 1914—1918. Ceea ce ele au reuşit a fost eclipsarea Franţei şi slăbirea ireversibilă a Marii Britanii, înainte ca ele să fi fost copleşite de forte superioare. Cu 1943, lumea bipolară, previzibilă cu decenii înainte, a devenit, în sfîrşit, realitate, şi echilibrul militar a fost, încă o dată, ajuns din urmă de distribuţia globală a resurselor economice.

Ultimele două capitole ale acestei cărţi examinează anii în care o lume bipolară părea, desigur, să existe economic, militar şi ideologic, fiind reflectată, la nivel politic, de numeroasele crize ale „războiului rece". Poziţiile Statelor Unite şi U.R.S.S., ca puteri într-o categorie a lor proprie, urmau să fie întărite de apariţia armelor nucleare şi sistemelor de lansare a acestora la mare distanţă, ceea ce sugera că peisajul strategic, ca şi cel diplomatic, era complet diferit de cel din 1900, ca să nu mai vorbim de cel din 1800.

Şi, totuşi, procesul ascensiunii şi căderii marilor puteri — cu ritmuri de creştere diferenţiate şi schimbări tehnologice conducînd la modificări în echilibrele economice globale, care, la rîndul lor, presau, gradual, asupra echilibrelor politice şi militare — nu a încetat. Din punct de vedere militar, Statele Unite şi U.R.S.S. s-au aflat în frunte, în timp ce anii '60 au cedat locul anilor '70 şi '80. Desigur, fiindcă ambele interpretau problemele internaţionale în termeni bipolari, rivalitatea dintre ele ducîndu-le într-o mereu escaladată cursă a înarmărilor, cu care nici o altă putere nu se simţea în stare să ţină pasul. În aceleaşi puţine decenii, echilibrele productive globale s-au modificat, totuşi, mai rapid decît oricînd înainte. Partea lumii a treia din totalul producţiei industriale şi Produsul Naţional Brut a ajuns la cel mai scăzut nivel în deceniul de după 1945, dar a început, de atunci, să crească. Europa s-a refăcut de pe urma rănilor războiului, iar Comunitatea Economică Europeană *[Piaţa comună]* a devenit cea mai mare unitate comercială din lume. Republica Populară Chineză face salturi înainte într-un ritm impresionant. Creşterea economică a Japoniei a fost atît de fenomenală, încît, după unele estimaţii, a depăşit, recent, Uniunea Sovietică în ceea ce priveşte Produsul Naţional Brut. Prin contrast, atît ritmul de creştere american, cît şi cel sovietic au devenit mai leneşe, şi partea lor din producţia şi avuţia globale a scăzut, dramatic, din anii '60. Lăsînd la o parte toate ţările mai mici, este clar că există, de acum înainte, o lume *multipolară*, dacă luăm în considerare numai indicii economici. Avînd în vedere preocuparea acestei cărţi privind interacţiunea dintre strategie şi economie, apare potrivit să ofer un capitol final (chiar necesar speculativ), pentru a explora actuala separare dintre echilibrele militare şi echilibrele productive ale marilor puteri şi să concentrez atenţia asupra problemelor şi posibilităţilor cu care se confruntă, azi, cele cinci mari „centre de putere" politico-economice — China, Japonia, Comunitatea Economică Europeană, Uniunea Sovietică şi Statele Unite însele —, în timp ce se încleştează *[în luptă]* cu lecţia veche de secole de a echilibra resursele naţionale cu ţelurile internaţionale. Istoria ascensiunii şi descreşterii marilor puteri nu a ajuns, în nici un caz, la punctul final.

(va urma)

Prezentare în limba română, note şi comentarii Eugen Preda

1000+1

Scrisoare

Reprezentantul permanent al R. P. Chineze la O.N.U., Li Luye, a adresat o scrisoare secretarului general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, în care solicită, în mod oficial, ca țara sa să devină membră a Comitetului special al O.N.U. pentru operațiuni de menținere a păcii. Li Luye a relevat că aceste operațiuni au un rol pozitiv în diminuarea conflictelor regionale și în promovarea soluționării pe cale pașnică a disputelor. China dorește să devină membră a acestui comitet pentru a contribui, alături de celelalte state membre, la sporirea eficienței operațiunilor O.N.U. de menținere a păcii, se menționează în scrisoare.

Cifre

Într-un recent document al Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (F.A.O.) se precizează că America Latină și zona Caraibilor dețin 20 la sută din terenurile cultivabile ale planetei, iar rezervele forestiere reprezintă 24 la sută din pădurile Terrei, regimul pluviometric fiind dublu față de media mondială, ceea ce oferă condiții climaterice favorabile producțiilor ridicate. De asemenea, țările de pe continent, cu excepția Boliviei și Paraguayului, au ieșire la mare și posibilități tehnico-materiale de pescuit oceanic. Cu toate acestea, datorită practicilor inechitabile promovate de țările capitaliste industrializate, în țările latino-americane a fost înregistrată o creștere economică foarte mică în anii '80.

Convorbiri

Locțiitorul șefului delegației U.R.S.S. la cea de-a 43-a sesiune a Adunării Generale a O.N.U., V. Petrovski, a avut o întrevedere cu Shimon Peres, ministrul afacerilor externe al Israelului, în cadrul căreia partea sovietică a exprimat îngrijorarea profundă față de acțiunile autorităților israeliene în teritoriile arabe ocupate, care complică perspectivele reglementării situației din regiune. În legătură cu problema normalizării relațiilor bilaterale, abordată, potrivit agenției „TASS", de partea israeliană, s-a arătat că acest aspect își poate găsi rezolvarea odată cu începerea lucrărilor conferinței internaționale asupra Orientului Mijlociu.

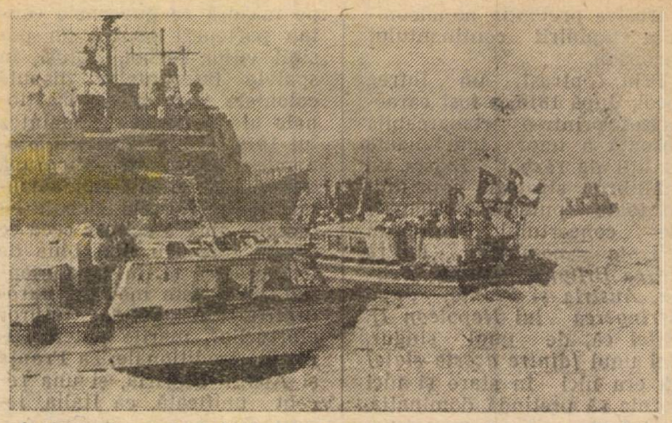

Acțiune de protest față de prezența în portul japonez Yokosuka (prefectura Kanagawa) a două nave militare americane care ar putea avea la bord rachete nucleare

Măsură

Guvernul nicaraguan a anunțat prelungirea cu încă o lună, pînă la 31 octombrie, a încetării unilaterale a focului în conflictul cu forțele antisandiniste. Un comunicat oficial precizează că această măsură nu va afecta, însă, planurile de mobilizare pentru apărarea militară a țării.

Piramidă

Marea piramidă egipteană a lui Keops va fi deschisă pentru vizitare la mijlocul acestei luni, ca urmare a terminării reparațiilor, a curățirii și degajării coridoarelor și instalării sistemelor de aerisire. Pentru prima dată va fi deschisă intrarea principală. În interior va fi permisă vizitarea a 15 morminte-cripte, care au fost supuse, de asemenea, lucrărilor de restaurare.

Dincolo de „cazul Ben Johnson"...

„O zi amară pentru sport", „am asistat la distrugerea unui mit" — aveau să declare mulți dintre sportivii participanți la cea de-a XXIV-a ediție a Jocurilor Olimpice de vară, încheiate la 2 octombrie. Se refereau, astfel, la „cazul Ben Johnson", atlet canadian, descalificat datorită încălcării prevederilor antidoping. Nu a fost singurul — alți nouă sportivi, între care și medaliați cu aur, s-au aflat în aceeași situație —, dar cazul său a reținut cel mai mult atenția, stîrnind un adevărat scandal, întrucît era vorba de descalificarea uneia dintre „cele mai strălucite stele ale sportului mondial", cum era considerat. În atletism, spun specialiștii, „fiecare sutime de secundă reprezintă un întreg univers". Iar Ben Johnson reușise să obțină un nou record mondial la suta de metri plat — 9,79 secunde —, cu patru sutimi sub vechiul record.

„Dopingul este un mare scandal care afectează lumea sportului, a declarat principele Albert de Monaco, membru al Comitetului Olimpic Internațional. Faptul că e vorba de un campion olimpic atît de important reține mult atenția, întrucît întreaga imagine despre atletul de valoare se poate prăbuși. Există destule interese comerciale și de prestigiu legate de victoria olimpică, astfel încît, pornind de la aceasta, excesele sînt previzibile, dar, bineînțeles, descalificabile din toate punctele de vedere". „A fost un șoc pentru noi toți, din care nu ne revenim, a spus multiplul campion și recordman, Edwin Moses. A trecut vremea scuzelor, a ignoranței. Acum trebuie să luptăm toți împotriva dopingului, care dăunează profund lumii sportive. Îmi pare foarte rău pentru Ben, căci, practic, și-a distrus viața". „Este un exemplu negativ pentru întregul tineret al lumii, care trebuie să creadă sincer în performanțele umane", a apreciat Silvio de Magalhaes (Brazilia, membru al Comitetului Olimpic Internațional). Medaliile trebuie cîștigate printr-o concurență cinstită și nu prin mărirea randamentului cu ajutorul medicamentelor — au subliniat alte oficialități prezente la Olimpiadă, relevînd impactul profund al „cazului Johnson": falsitatea unuia din cele mai frumoase recorduri sportive.

Comisia medicală a Comitetului Olimpic Internațional a arătat, într-un comunicat oficial, că Ben Johnson a utilizat un medicament denumit „Stanozolol", un steroid anabolizant, reprezentînd un hormon androgen ale cărui efecte sînt apropiate celor produse de testosteron. S-a urmărit, pe această cale, mărirea masei musculare și elasticizarea tendoanelor, în vederea sporirii randamentului fizic în concurs, motiv care a dus la descalificarea atletului. Medalia de aur i-a fost, în consecință, retrasă și recordul anulat; Federația internațională de atletism i-a interzis, de asemenea, participarea pe doi ani la alte competiții. Ministrul canadian al tineretului și sportului, Jean Charest, a anunțat că atletul Ben Johnson va fi suspendat în Canada pe viață. „De ce ai făcut-o, Ben?", se întreba unul din comentatorii sportivi din Toronto, subliniind indignarea și criticile aspre stîrnite în lumea sportivă de gestul său.

Comitetul Olimpic Internațional, a arătat o oficialitate a acestuia, avertizase clar că va fi inflexibil în ceea ce privește dopingul. Steroizii folosiți de Ben Johnson — s-a arătat — au un ciclu specific: sînt evidenți în momentul utilizării, urmează, apoi, o perioadă cînd nu pot fi detectați, pentru a reapare din nou la analiză de laborator. Deși antrenorul, managerul și medicul lui Ben Johnson au arătat că totul li se pare foarte straniu, întrucît acesta nu se dopa, firma americană „Hewlett — Packard", care a realizat aparatura antidoping de la laboratorul de analize de la Seul, a respins orice posibilitate de a se fi strecurat vreo greșeală. Este imposibil să se comită erori în lanțul care leagă tehnologia (aparatura), metodologia și strictele măsuri de securitate existente în cadrul laboratorului, a declarat Malcom Mcmillan, șeful departamentului comunicații al firmei. Aparatura, a precizat el, care a costat aproximativ două milioane de dolari, a fost concepută astfel încît să se asigure cu certitudine că nici un sportiv verificat pe această cale, în primul rînd medaliații cu aur, nu au luat medicamente interzise în timpul Jocurilor sau anterior acestora. Sensibilitatea aparaturii face ca șansele de depistare a celor care au încălcat regulamentele să fie, astăzi, mult mai mari ca în trecut. Sînt supuși acestor teste primii patru clasați la fiecare probă și cîte un al cincilea, ales prin tragerea la sorți.

Manevre

Reprezentanți ai partidelor politice și ai opiniei publice vest-germane au protestat împotriva desfășurării de manevre militare pe teritoriul țării. Arătînd că, în cursul manevrelor „Autumn Forge-88", recent încheiate, s-au produs numeroase accidente soldate cu moartea a 8 persoane și rănirea altor 250, Walter Kolbov, vicepreședintele Comisiei pentru problemele apărării a Bundestagului, a opinat că, prin caracterul lor, asemenea demonstrații de forță contravin schimbărilor care au avut loc în ultimul timp în lume. Într-o scrisoare adresată primului ministru al landului Bavaria, doi deputați în Dieta acestui land arată că, în timpul recentelor manevre, populația a fost, practic, terorizată și au fost produse daune considerabile culturilor agricole. La cîteva zeci de milioane de mărci sînt evaluate și daunele provocate de tancuri agriculturii din nordul landului Hessa, se arată într-o scrisoare similară adresată ministrului apărării de un grup de deputați din Bundestag. În numeroase declarații și rezoluții publicate în aceste zile în presă, militanții pentru pace din R.F. Germania arată că manevrele militare contribuie la destabilizarea situației internaționale, în cursul lor irosindu-se uriașe resurse materiale și aducîndu-se daune ireparabile mediului înconjurător.

Întrunire

Consiliul Național Palestinian (C.N.P.) se va întruni, la 14 octombrie, în Algeria, pentru a discuta problema creării unui stat palestinian independent, a declarat, la New York, unul ziar din Emiratele Arabe Unite, Faruk Kaddoumi, șeful Departamentului Politic al O.E.P. El a afirmat că acțiunile internaționale ale O.E.P. urmăresc obținerea sprijinului față de recunoașterea identității naționale palestiniene în teritoriile ocupate de Israel și încetarea cît mai grabnică a acestei ocupații. C.N.P. va examina opțiunile politice ale O.E.P., a arătat el, afirmînd că lupta poporului palestinian reprezintă baza unui stat independent. În altă ordine de idei, șeful Departamentului Politic al O.E.P., Farouk Kaddoumi, citat de ziarul „Al Ittihad" din Abu Dhabi, a declarat că O.E.P. a cerut O.N.U. și Consiliului de Securitate protecție internațională pentru poporul palestinian și teritoriile sale, pînă cînd acestea vor fi eliberate. Kaddoumi a relevat că, în cadrul întîlnirilor sale de la New York cu miniștri de externe din diferite țări, a remarcat un progres în ce privește atitudinea pe plan internațional față de poporul palestinian și drepturile sale legitime. El a arătat, totodată, că cei cinci membri permanenți ai Consiliului de Securitate au ajuns la un acord privind necesitatea organizării unei conferințe internaționale de pace privind Orientul Mijlociu.

Mascota Jocurilor Olimpice de iarnă din 1994, care se vor desfășura în localitatea norvegiană Lillehammer

Întrevedere

Departamentul de Stat al S.U.A. a anunțat că o delegație americană, formată din reprezentanți ai Departamentului de Stat, Consiliului Securității Naționale și Ligii naționale a familiilor, s-a întîlnit, recent, la New York, cu o delegație laoțiană din care a făcut parte și ministrul adjunct de externe, Soubanh Srit Irath. Au fost discutate probleme privind relațiile bilaterale. „Convorbirile, care s-au referit la eforturile comune de a afla informații despre americanii dispăruți în Laos, au fost utile și constructive", se arată în comunicatul Departamentului de Stat.

Interzicere

Forțele aeriene militare vest-germane (Luftwaffe) au anunțat că au interzis zborul avioanelor de luptă de tip „Tornado", în urma descoperirii, în structura aparatelor de zbor, a unor piese de slabă calitate. Informația amintită a fost difuzată de revista „Stern" și a fost confirmată de oficialități militare vest-germane. Toate cele 320 de aparate de acest tip urmează să fie supuse unui examen din partea experților, înainte de a primi permisiunea de a efectua noi zboruri. În ultima vreme, mai multe aparate de acest tip s-au prăbușit pe teritoriul Germaniei federale.

Controalele au loc la nu mai mult de o oră de la terminarea competițiilor respective.

Laboratorul actual a fost realizat pentru recenta Olimpiadă de iarnă de la Calgary, cînd Comitetul Olimpic Internațional a decis să se ia măsuri drastice de control antidoping. Noua aparatură perfecționată poate analiza circa 3 700 de substanțe considerate ca interzise, împărțite în cinci categorii : stimulenți (amfetamine, cofeină), narcotice (morfina, codeina), hormoni anabolizanți, betablocante (pentru reducerea frecvenței ritmului cardiac), diuretice (pentru eliminarea urmelor de doping, ca și pentru pierderea rapidă în greutate a sportivilor, incluși astfel într-o categorie de greutate inferioară, deci favorizantă). Testul antidoping, arată agenția „ANSA", constă dintr-o serie de analize ; mai întîi, se identifică substanțele prezente ; „amprentele chimice" ale acestora sînt confruntate cu un catalog electronic cuprinzînd 70 000 de compuși chimici diverși. Dacă este identificată prezența unei substanțe suspecte, se procedează la o altă analiză pe un alt aparat, care poate confirma sau dezminte rezultatul, furnizînd completa compoziție moleculară a substanței. Întregul proces de analize se realizează în timpul maxim de o jumătate de oră. Dacă dopingul este din nou confirmat, Comisia medicală a Olimpiadei aduce aceasta la cunoștința sportivului, antrenorului, medicului, reprezentanților săi. În prezența lor, analiza se repetă.

Ben Johnson, în vîrstă de 26 de ani, jamaican de origine, era considerat, pînă de curînd, „cel mai iute om din lume". El s-a întors la Toronto „cu o figură abătută și obosită", a vrea să declare unul din zecile de ziariști care l-au asaltat la aeroport, dar cărora le-a refuzat orice declarație. A pierdut tot — prestigiu, faimă și circa șapte milioane de dolari, pe care i-ar fi primit din partea firmelor de publicitate cu care avea contract. Cazul său a stîrnit cele mai aprinse comentarii și analize, chiar dincolo de faptul în sine. Utilizarea de substanțe destinate să îmbunătățească, prin metode chimice, randamentul fizic a fost practicată din cele mai vechi timpuri, scrie, de pildă, în revista „Athletic Press", Ron Pickering, comentator al postului de radio BBC. Grecii, în antichitate, consumau anumite organe de animale pentru a-și spori forța, în timp ce alergătorii, în secolul XIX, luau stricnină și bucăți de zahăr dizolvate în eter pentru a se menține în picioare. În același timp, arată Ron Pickering, dopingul este doar „vîrful unui aisberg" : „Acum știm că drogurile au dus la moartea lui Knut Jensen, la Jocurile Olimpice de la Roma, a ciclistului Tommy Simpson la Turul Franței, a heptatlonistei Birgit Dressel. Problema dopingului este, azi, extrem de gravă, pentru că recompensele sînt mai mari, recordurile mai înalte, drogurile mai periculoase și sofisticate, mai specifice și greu de detectat. Cei ce le consumă aleg tipul de steroizi care se potrivesc cel mai bine sportului practicat, folosesc o combinație de patru-cinci substanțe, ceea ce împiedică toleranța, recurg apoi la diuretice pentru diluarea soluției sau la agenți chimici de mascare a primilor. O fac cu speranța de a nu ajunge să fie victimele unui carcinom sau de a nu suferi leziuni, mereu mai frecvente, al căror diagnostic este dificil, dar care sînt cunoscute drept consecințe clare ale folosirii acestor substanțe". Același comentator adaugă că „trăim, de fapt într-o societate care utilizează drogurile tot mai mult, iar sportul este o reflectare a acestei realități" Căci, remarcă el, „noi, toți, ne-am obișnuit să folosim în exces tot felul de medicamente: ba o aspirină, ba un antibiotic, puțină novocaină la dentist, cafea ca să începem ziua, alcool ca s-o continuăm și un sedativ înainte de a merge la culcare".

Comisia de atletism a Comitetului Olimpic Internațional este de părere că, mai ales după „cazul Ben Johnson", sancțiunile trebuie să fie foarte severe, prin suspendarea pe viață a sportivilor care se fac vinovați de consumul unor substanțe interzise. Un comunicat oficial subliniază că „atleții și cei implicați în cazul recent nu numai că au încălcat regulamentul, dăunînd și sănătății celui în cauză, dar au adus un prejudiciu imaginii tuturor sportivilor care concurează într-un real spirit de competiție". Se cer, de aceea, eforturi sporite pentru conștientizarea concurenților și antrenorilor în legătură cu pericolele pe care le reprezintă diversele substanțe de dopare. Edwin Moses, arăta, în acest sens, că „unul din motivele utilizării respectivelor medicamente îl constituie, pentru unii atleți, cîștigul material, iar pentru alții, ambiția obținerii cu orice preț a medaliei de aur. Nu trebuie să ne bazăm decît pe propriile noastre performanțe, pe capacitatea ființei umane de a le autodepăși".

Ultimele știri anunțau, din Toronto, că Ben Johnson s-a declarat nevinovat. El a cerut să se facă o anchetă, afirmînd că nu a luat niciodată, cu bună știință, substanțele incriminate.

Anca Voican

Retragere

Directorul programului de cercetări americane „Inițiativa de Apărare Strategică" (S.D.I.), generalul James Abrahamson, a hotărît să se retragă din această funcție la 1 februarie 1989 — a anunțat purtătorul de cuvînt al Pentagonului. În scrisoarea sa de demisie, Abrahamson precizează că plecarea sa va permite viitoarei Administrații să adopte o atitudine nouă cu privire la proiectul S.D.I. Postul vacant va fi preluat de generalul George Monahan.

Întîlnire

La sediul O.N.U. din New York a avut loc o întîlnire a ministrului afacerilor externe al R.S. Cehoslovace, Bohuslav Chnoupek, cu ministrul de externe al Israelului, Shimon Peres, la cererea delegației israeliene, prima întrevedere de acest fel de la ruperea relațiilor diplomatice în urma războiului de șase zile din 1967. Potrivit agenției „CTK", cei doi miniștri au discutat probleme bilaterale, convenind să folosească diferite căi pentru continuarea dialogului.

Cea mai vîrstnică persoană din Japonia, Mitsu Fujisawa, are, în prezent, 112 ani Ea locuiește în orașul Simosuwa, prefectura Nagano. În Japonia mai trăiesc alte 2667 de persoane care au împlinit 100 de ani.

Premieră

Un grup de arheologi de la Universitatea din Kyoto (Japonia) au descoperit, în prefectura Siga, urmele unui elefant care a trăit acum aproape 2 milioane de ani. Specialiștii apreciază că descoperirea este prima de acest fel din lume. Urmele au diametrul de 30—50 cm., în funcție de piciorul din față sau din spate al pachidermului. Alături au fost găsite, de asemenea, urmele unui elan care a trăit, și el, în urmă cu 2 milioane de ani.

Containere

Pe litoralul vestic al Marii Britanii, în largul comitatului Lancashire, a fost instituită „alarmă radioactivă", ca urmare a pierderii în apele mării, în urma scufundării unei nave, a 12 containere conținînd izotopi radioactivi, precum și substanțe chimice toxice. Paza de coastă britanică a cerut populației, precum și echipajelor navelor să evite orice contact cu aceste containere. Pînă acum au fost găsite șapte containere. Celelalte, — printre care se află și recipiente ce conțin izotopul radioactiv Californiu-252 aparținînd Ministerului britanic al apărării — nu au fost, încă, descoperite.

Elefanți

Camera Reprezentanților a S.U.A. a conferit aprobarea finală a Congresului unui proiect de lege care impune restricții în privința importurilor de fildeș. Măsura a fost luată în vederea sprijinirii eforturilor de protejare a elefanților africani, al căror număr se află în continuă scădere. În 1981, pe continentul african trăiau încă 1,2 milioane exemplare. Anul trecut, numărul acestora scăzuse la 764 000. Noua lege impune un moratoriu asupra importurilor de fildeș brut sau de produse de fildeș provenind din țări producătoare sau care îl comercializează fără să respecte standardele de apărare a elefanților.

Satelit

Zilele trecute, a intrat, automat, în funcțiune sistemul de asigurare a securității împotriva radiațiilor al satelitului sovietic „Cosmos-1900", cu instalație energetică nucleară la bord, lansat la 12 decembrie 1987. S-a produs decuplarea reactorului, separarea de satelit a instalației energetice nucleare și trecerea ei pe o orbită de așteptare, la o înălțime de aproximativ 720 kilometri. Perioada de staționare pe această orbită garantează reducerea radioactivității pînă la un nivel nepericulos. S-a precizat că restul satelitului (compartimentul aparatelor), care se va dezintegra în cel mai scurt timp în straturile dense ale atmosferei, nu prezintă nici un pericol radioactiv.

Refuz

Curtea federală de apel din Washington a refuzat să anuleze incriminările formulate în luna martie de un juriu împotriva participanților la operațiunea secretă a Casei Albe, „Iran-Contras". După examinarea cererii de recurs, judecătorii au apreciat că afirmația acuzaților, potrivit căreia imunitatea ce le-a fost conferită de Congres le oferă posibilitatea să evite urmărirea penală, este neîntemeiată. Astfel, se deschide, în mod teoretic, calea începerii unui proces penal împotriva acuzaților.

Moluște

Urme ale unor moluște fosile, care au trăit cu 150—200 milioane de ani în urmă (în jurasic) i-au ajutat pe geologi să descopere noi acumulări de țiței la zăcămintele Talin din Siberia apuseană. Urmele respective au fost prelevate la o adîncime de 2 600 metri, mult mai la sud de hotarul vechii mări din perioada jurasicului, care traversă, după cum s-a crezut, Transpolaria sovietică de azi, în speță Peninsula Iamal. Această descoperire atestă că hotarul mării trecea, într-adevăr, cu o mie de kilometri mai la sud, arată Ivan Nesterov, directorul Institutului de cercetări științifice pentru explorări geologice din Siberia apuseană. În sedimentele marine din jurasic se găsesc terenuri petrolifere și gazeifere cu cele mai mari perspective. De aceea, coordonîndu-se direcția lucrărilor de explorări geologice, s-a reușit să se găsească noi rezerve de țiței.

Somnifer

În Japonia a început producția lenjeriei de pat destinate ajutorării celor ce suferă de... insomnii. Secretul țesăturilor din care este confecționată lenjeria constă în faptul că ele sînt impregnate cu substanțe aromatizate, obținute din prelucrarea a 50 de plante apreciate de medicina tradițională ca avînd un efect liniștitor. Mirosul respectivelor substanțe provoacă somnul. Se apreciază că, în unele cazuri, noul tip de lenjerie este mai indicat decît somniferele.

Acord

S.U.A., nouă țări vest-europene, Canada și Japonia au semnat, la Washington, acordul cu privire la construirea stației orbitale „Freedom", ale cărei prime elemente vor fi plasate pe orbită în anul 1995. Pentru înfăptuirea acestui program, al cărui cost preliminar este de 23 miliarde dolari, vor fi necesare 20 de zboruri ale navelor cosmice cu utilizare multiplă. Se prevede ca, în 1996, la bordul stației să se afle un echipaj permanent, iar, în 1998, construcția ei să fie încheiată definitiv. Richard Smith, locțiitor al adjunctului secretarului de stat al S.U.A., a declarat, la o conferință de presă, că stația orbitală este destinată unor scopuri pașnice, în conformitate cu dreptul internațional. El a menționat, însă, și posibilitatea utilizării acesteia în scopuri militare.

Prelungire

Camera Reprezentanților a Dietei japoneze a decis să prelungească cu 59 de zile sesiunea extraordinară a Dietei, respectiv pînă la 24 noiembrie, pentru a examina controversata reformă fiscală propusă de guvernul condus de N. Takeshita. Sesiunea extraordinară durează de 70 de zile și urma să se încheie la 26 septembrie, dar Partidul Liberal-Democrat (de guvernămînt) a decis să o prelungească pentru a adopta șase legi de reformă a fiscalității, între care una prevede instituirea unei taxe indirecte, de 3 la sută, asupra consumului, aplicabilă tuturor bunurilor și serviciilor.

Clădirea sindicatului pescarilor argentinieni a fost ridicată pe un ponton ce avansează adînc în apele fluviului Rio de la Plata

Rubrică realizată de C. Ștefan

„C. I. A. — războaiele secrete: 1981 – 1987“

[13]

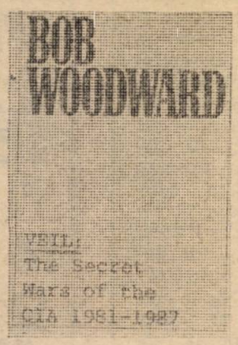

Bob Woodward

După o serie de reuniuni și deliberări la Casa Albă, Casey sfîrși prin a obține, din partea președintelui, hotărîrea cea mai clară pe care o putea aștepta de la el : pînă la alegerile din noiembrie, C.I.A. va continua să-și ducă acțiunile în cadrul programului clandestin. Dacă președintele era ales, cum spera, Administrația va face totul pentru a obține mai mulți bani pentru „contras“, va depăși obstacolele și va învinge.

Dacă voia să continue operațiunea în Nicaragua, Casey trebuia să se împace cu Congresul. Aceasta îl obliga să facă o serie de plecăciuni. În timpul uneia din primele sale vizite, Casey s-a dus la senatorul Richard Lugar, republican din Indiana, membru al comisiei pentru informații și președinte al comisiei senatoriale republicane pentru campania prezidențială. Lugar i-a spus că situația se prezenta prost. Casey i-a explicat că el se străduise să informeze pe toată lumea, dar a recunoscut că aluziile sale la minare nu fuseseră suficiente.

Casey voia să împiedice demisia lui Moynihan.

[La 13 aprilie, cînd Goldwater a plecat într-o călătorie în Extremul Orient, senatorul Moynihan a devenit președinte ad-interim al comisiei pentru informații. În urma unei discuții cu Casey, înclina să se împace cu acțiunea C.I.A., directorul Agenției părînd că se scuză. Ulterior însă, el a aflat — tot din ziare — că se încălcase legea din 1980 privind supravegherea serviciilor secrete (lege la care colaborase el însuși, Moynihan) și care stipula că toate comisiile de informații trebuiau informate „regulat și complet asupra tuturor activităților serviciilor secrete“. Or, minarea porturilor fusese evocată în doar 27 de cuvinte, în zece secunde, într-o ședință ce durase două ore și 18 minute ; adică o frază în 44 de pagini ! Socotind că C.I.A. îi înșeală pe senatori, Moynihan anunțase, la 15 aprilie, că demisionează din postul de vicepreședinte al comisiei].

Moynihan avea o poziție dură în politica externă și se arătase util C.I.A. Ar fi fost dezastruos ca un democrat mai liberal, opus Agenției, precum Leahy, să devină vicepreședinte al comisiei pentru informații.

Casey i-a făcut o vizită lui Moynihan în biroul acestuia din Senat. S-a arătat pocăit. „Vă prezint toate scuzele mele“, spuse Casey. Apoi, i-a cerut personal lui Moynihan să rămînă vicepreședinte. Moynihan era mișcat. Casey părea sincer, nu-i puteau fi refuzate scuzele. A acceptat să-și retragă demisia.

Ca act final al căinței sale, Casey redactă o scrisoare de scuze către Goldwater.

Joi, 26 aprilie, Casey a înfruntat din nou comisia. Atmosfera era plină de tensiune, cîțiva membri erau de părere că Bill Casey se mulțumise, pînă atunci, doar cu promisiuni vagi asupra relațiilor lor viitoare.

Dar Casey a recunoscut de îndată că dările de seamă nu fuseseră suficiente. Regreta că nu se exprimase mai mult. Nu avusese intenția să ascundă ceva : Camera Reprezentanților și cîțiva senatori fuseseră puși la curent.

A fost întrebat dacă minarea porturilor nu era ilegală.

Nu, a răspuns Casey.

Răspunsul a declanșat atacurile senatorilor care, aproape toți, au început să-i pună întrebări lui Casey în legătură cu legea, bunul simț, judecata, spiritul practic, competența. Vase aliate franceze și engleze nu fuseseră atinse de mine ? De ce Administrația declarase că nu se supunea nici unei decizii a Curții Internaționale de Justiție, disprețuind legea în fața restului lumii ? Minarea porturilor nu era un terorism de stat ? Nu fuseseră Statele Unite recunoscute vinovate de către comunitatea internațională în urma atitudinii lor în această afacere ?

Senatorul Daniel Moynihan : „C.I.A. duce un război ce nu poate fi acceptat“

„Vă prezint scuzele mele“, a răspuns Casey.

După întrunire, comisia a publicat o declarație potrivit căreia Casey recunoscuse că „nu informase, în mod satisfăcător și la vremea oportună, comisia“, despre minarea porturilor nicaraguane și despre atacurile vedetelor împotriva acestor porturi. Comisia și Casey au căzut de acord să găsească noi proceduri pentru ca asemenea erori să nu se mai producă.

În timpul unei reuniuni a Biroului consultativ al președintelui pentru informații străine (PFIAB), Casey sugeră să se creeze o subcomisie pentru anchetarea minării. Cum de s-a putut produce scurgerea de informații ? — iată întrebarea esențială la care trebuia răspuns.

„Sînteți un maestru al diversiunii ! i-a spus Edward Bennett Williams, un membru al comitetului. Sînteți prins cu pistolul în mînă și strigați «Hoții !»“.

Casey rîse. N-a avut loc nici o anchetă asupra scurgerii de informații. ■

La 24 mai 1984, Casey a întîmpinat elicopterul președintelui Reagan, la cartierul general al C.I A., de la Langley. Era o zi frumoasă de primăvară, și Casey l-a însoțit pe președinte spre cei două mii de funcționari ai Agenției, care așteptau pe o colină însorită.

Președintele venise pentru ceremonia deschiderii șantierului de construcție a unei noi clădiri care urma să coste 190 milioane dolari și care a fost numită „aripa Casey“. Dezvoltarea Agenției și, mai ales, sporirea numărului de ordinatoare și fișiere cereau o nouă clădire de șapte etaje. Reagan, Bush și Casey au făcut, cu o lopată, gestul simbolic de a contribui la fundații.

În timpul ceremoniei, Reagan a spus celor prezenți : „Munca dumneavoastră, a directorului dv și a șefilor dv i-au inspirat pe compatrioții dv. americani și pe oamenii din lumea întreagă“.

[Despre unele din rezultatele reale ale „muncii“ celor de la C.I.A., scria pe larg „Le Monde Diplomatique“, referitor la situația din Nicaragua : „«Comisia Kissinger» a preconizat programe pentru accelerarea «dezvoltării umane» în America Centrală — lupta împotriva malnutriției și analfabetismului, accesul tuturor păturilor populației la învățămîntul primar și la îngrijirea medicală. Dar, în Nicaragua, contrarevoluționarii încearcă să zădărnicească eforturile făcute în acest sens. De exemplu, ei au încercat să-i sfătuiască pe țărani să nu participe la campaniile de vaccinare, pretinzînd că vaccinurile ar fi fost «seruri de îndoctrinare venite din Rusia și Cuba». Ei au distrus 22 de dispensare rurale și au făcut 19 victime în rîndurile personalului medical, printre care un doctor vest-german și unul francez.

La fel de greu este și tributul economic la care este supusă această mică țară, al cărei buget național reprezintă mai puțin de a șasea parte din costul programului bombardierului B-1. Guvernul din Nicaragua apreciază la 100 milioane dolari costul pagubelor economice provocate de contrarevoluție. Sabotajul a luat diverse forme : în portul Corinto, cele mai mari rezervoare de petrol din țară au fost distruse ; bombardamente aeriene au deteriorat aeroportul internațional din Managua, precum și o serie de instalații electrice și centre de comunicație ; cîteva poduri mari au fost dinamitate și zeci de depozite, șantiere, uzine și alte instalații au fost distruse de flăcări. Agricultura este, și ea, o țintă. Autoritățile consideră că aproape 35 la sută din recoltele de cafea și bumbac — principalele surse de încasări la export — nu au putut fi recuperate din cauza atacurilor contrarevoluționarilor].

Lumina aruncată asupra operațiunii din Nicaragua și controversa care continua stînjeneau acțiunile Direcției operațiunilor. Exista teama că forul legislativ, mijloacele de informare în masă și publicul vor ataca din nou C.I.A. Casey hotărî că sosise vremea să reînnoiască întreaga conducere și să-l înlocuiască pe directorul operațiunilor, John Stein. Postul de inspector general ar prinde mai bine temperamentului său. Stein era un ofițer competent și Clair George trebuia eliberat de presiunile Capitoliului. George, ca și Casey, fusese violent criticat în timpul afacerii mînării. Rezistase însă. Stein se alăturase Agenției în anii '60, George în anii '50. Pentru Casey, diferența era fundamentală. George era un supraviețuitor, destul de prudent, care dovedea instincte moștenite din vremea războiului rece. Pentru acest agent îndrăzneț, corupția, trădarea, spionajul, sprijinul pe electronică păreau firești. Avea simțul clandestinității. Știa că face o treabă murdară, dar cu toții trebuiau să treacă peste contradicțiile proprii.

Casey anunță schimbările la sfîrșitul lunii iunie. Operațiunile în curs erau un fel de potpuriu — banii și personalul erau bine utilizați în unele locuri, în timp ce, în altele, situația era blocată.

[După minarea porturilor nicaraguane, Congresul american refuză să mai voteze fonduri destinate grupurilor de rebeli nicaraguani, pe care C.I.A. continuă să-i sprijine pe alte căi. La sfîrșitul verii și începutul toamnei 1984, sînt doborîte mai multe avioane și un elicopter, toate americane, pilotate de americani. Unii erau membri ai „Asistenței civice militare" (A.C.M.). Fostul agent C.I.A., John Stockweel,declara agenției „Nueva Nicaragua" că nici A.C.M., nici vreo altă organizație n-ar putea acționa în America Centrală fără știrea sau sprijinul C.I.A. „Avioanele americane — spunea și Daniel Ortega, coordonatorul Juntei de guvernămînt — spionează teritoriul nicaraguan pentru a ușura acțiunea mercenarilor și pentru a pregăti mai bine planurile de intervenție". La începutul lui septembrie, guvernul de la Managua adresează un nou protest Statelor Unite, în legătură cu atacul lansat de gruparea antisandinistă F.D.N., cu sprijin aerian extern, împotriva unei baze militare nicaraguane. Tot atunci se face public textul unui „Acord de pace și cooperare în America Centrală", inițiat de „Grupul de la Contadora", acord care se referă și la Nicaragua. Dar nici aceasta, nici convorbirile americano-nicaraguane (cinci runde), desfășurate în Mexic, n-au modificat prea mult poziția Statelor Unite și n-au înlăturat sprijinul acordat forțelor „contras". „În mijlocul negocierilor — declara Daniel Ortega revistei «Newsweek» — atacurile aeriene au continuat cu participarea C.I.A. Tot ce fac nord-americanii pare să sugereze că participă la negocieri cu rea credință. Ni se pare că guvernului Statelor Unite îi este greu să accepte revoluția în America Centrală". Mai mult, dezvăluirile vor continua, tot în Statele Unite, iar, în octombrie 1984, presa publică extrase dintr-un „manual de război psihologic" alcătuit de C.I.A. și destinat grupurilor „contras".

Bob Woodward scrie :]

Duminică, 14 octombrie, Casey fu prevenit de existența unei știri transmise de „Associated Press", care dezvăluia existența unui „manual" de antrenament pentru forțele de guerilă, furnizat de C.I.A., și sfătuind forțele „contras" nicaraguane asupra „utilizării selective a violenței" pentru „neutralizarea țintelor alese cu grijă, precum judecători, funcționari ai poliției și securității de stat etc.". Miercuri, ziarul „New York Times" relata pe prima pagină : „Un manual al C.I.A. explică rebelilor nicaraguani cum să ucidă". Era dificil să eviți concluzia logică, potrivit căreia „a neutraliza" însemna a asasina. Manualul de 90 de pagini îi incita, de asemenea, pe rebelii „contras" „să răpească funcționarii sau agenții guvernului sandinist"...

Casey nu văzuse manualul, dar a înțeles că era o bombă și că el însuși jucase un rol important, deși indirect, în decizia alcătuirii lui. Intitulat „Operațiuni psihologice în războiul de guerilă", acest „manual" fusese conceput și distribuit rebelilor „contras" cu un an mai înainte, în urma călătoriei lui Casey în America Centrală. El insistase să se dea „contras"-ilor un anume statut politic, afirmînd că bandele înarmate, care străbăteau munții cu misiuni asidue, nu difereau prea mult. „Contras"-ii trebuiau să pătrundă în orașe și în sate, să-și răspîndească mesajul, să dezvolte o organizație politică și să dobîndească un sprijin politic. „Manualul" fusese conceput ca un instrument... „educativ".

Casey luă un creion și începu să adnoteze „manualul", subliniind anumite pasaje. Era un talmeș-balmeș, un coș de idei, adeseori contradictorii, îmbătate cu un jargon exaltat.

Existau și informații în legătură cu modul de instalare a unei tabere de guerilă și instrucțiuni precise despre cum să se evite reacțiile ostile din partea populației locale. „Să se construiască latrine și o groapă unde să fie aruncate deșeurile și gunoiul", citi Casey, izbucnind în rîs. Absurdul sfaturilor ar fi fost amuzant în alte împrejurări. „Manualul" propovăduia însă „teoarea implicită" și denunța „teroarea explicită".

La rubrica „Trupe de șoc", Casey citi : „Acești oameni vor trebui echipați cu arme (cuțite, brice, lanțuri, bîte și măciuci) și vor trebui să meargă ceva mai în spatele participanților inocenți și creduli".

Termenul „a neutraliza" apărea în secțiunea „Utilizarea selectivă a violenței pentru efecte de propagandă". Odată ales un funcționar sandinist, explica „manualul", „este absolut necesar să fie strînsă populația interesată, în așa fel încît locuitorii să fie prezenți, să participe la acțiune și să formuleze acuzații împotriva opresorului". O anumită frază fusese suprimată în unele ediții ale „manualului", dar nu în toate. Spunea: „Dacă este posibil, vor fi angajați criminali profesioniști pentru executarea anumitor însărcinări selective". Aceasta amintea, în mod stînjenitor, de recrutarea, de către C.I.A., a lui John Roselli, membru al Mafiei, pentru asasinarea lui Castro, la începutul anilor '60.

Casey știa bine, asasinatul ocupa un loc aparte în mentalitatea americană. Nici un subiect nu punea mai mult sub semnul întrebării imaginea pe care națiunea și-o făcea despre ea însăși și despre credibilitatea sa morală. Folosirea cuvîntului „a neutraliza" era, fără îndoială, mai neîndemînatică decît a cuvîntului „a asasina", deoarece evoca renegările și tăgăduirile care erau socotite ca fiind piinea zilnică a operațiunilor C.I.A. În acest univers de disimulări, Agenția nu spunea niciodată, în nici un caz, ce gîndea.

Casey era foarte neliniștit la ideea că nimeni din ierarhia C.I.A. n-a sesizat pericolul existent în dorința de a reduce arta războiului la cuvinte. Nu era logic să pleci în două direcții: a sfătui să nu se recurgă la violență și a o proslăvi.

Natura războiului de guerilă se dezvăluia în „manual". Scopul era de a zdrobi guvernul constituit : existau cuvinte precum „eliminare" și „neutralizare". Nu se putea nega stilul „război de junglă" și „fără prizonieri". Cel care își închipuie altminteri era un naiv, dar să și scrii asta?

„Manualul" a declanșat o furtună politică. Președintele Comisiei pentru informații a Camerei Reprezentanților, Boland, a declarat că „manualul" nu reflecta principiile lui Jefferson. Goldwatter a cerut explicații complete în fața comisiei senatoriale. S-a cerut desemnarea unui procuror special, s-a pretins capul lui Casey. Acuzații, provenind, în principal, din partea democraților, afirmau că Statele Unite proslăveau terorismul. La sfîrșitul zilei, Casey era nebun de furie.

A doua zi, el hotărî să publice un comunicat prin care cerea o anchetă, dar afacerea „manualului" și tot ce implica aceasta luase o asemenea amploare, încît a trebuit să se adreseze Casei Albe, hotărîtă, acum, să ia lucrurile în mînă. Numele lui Casey a fost înlocuit cu al președintelui, într-un comunicat care declara : „Administrația n-a propovăduit, nici n-a apărat asasinatul politic, precum nici vreun alt fel de atac împotriva civililor, și nu o va face niciodată". Casey era rugat să-l însărcineze pe inspectorul general al C.I.A să procedeze la o anchetă, iar Consiliul de supraveghere a informațiilor pentru președinte a fost însărcinat cu o anchetă paralelă. În același timp, comisiile pentru informații ale Congresului ordonau, fiecare, cîte o anchetă.

Versiune românească și comentarii de Stelian Țurlea și J. Mureșeanu

(Va urma)

OPERACIONES SICOLOGICAS EN GUERRA DE GUERRILLAS

„Operațiuni psihologice în războiul de guerilă" — manual al C.I.A. destinat rebelilor „contras"

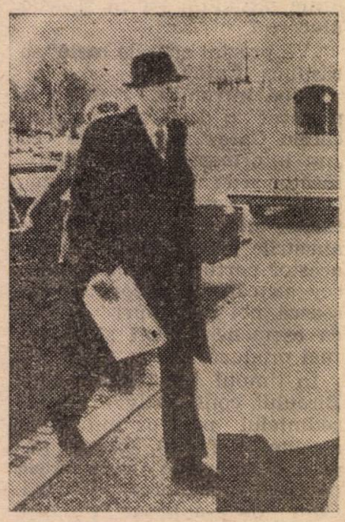

La 5 decembrie 1984, Casey este chemat la Capitoliu pentru a da explicații în legătură cu „manualul" distribuit de C.I.A.

POSTA REDACTIEI

O.N.U. și conflictul iraniano-irakian

Liviu Popescu; Gheorghe Dumitriu, București. Redăm mai jos, pe baza datelor O.N.U., momentele mai importante ale demersurilor O.N.U. pentru încetarea conflictului iraniano-irakian.

22 septembrie 1980. Secretarul general al Națiunilor Unite își oferă bunele oficii celor două părți beligerante pentru soluționarea diferendelor pe cale pașnică. 28 septembrie. Consiliul de Securitate al O.N.U. adoptă rezoluția 479 prin care se cere Iranului și Irakului să renunțe neîntîrziat la folosirea forței și să rezolve litigiul prin mijloace politice. 11 noiembrie. Secretarul general al O.N.U. îl desemnează pe Olof Palme ca reprezentant special al Națiunilor Unite pentru Iran și Irak.

16 iunie 1981. Iranul și Irakul schimbă, în Cipru, 42 de prizonieri răniți. 20—28 iunie. Numeroase întîlniri ale lui Olof Palme cu autoritățile de la Bagdad și Teheran în timpul cărora sînt prezentate propunerile O.N.U. privind încetarea focului, retragerea trupelor și începerea negocierilor. 25 august. Optzeci și cinci de prizonieri (45 iranieni, 40 irakieni) sînt schimbați la Larnaca (Cipru) sub auspiciile Comitetului Internațional al Crucii Roșii.

16 iunie 1982. Un nou schimb de prizonieri, sub aceeași egidă. 12 iulie. Consiliul de Securitate al O.N.U. adoptă rezoluția 514 prin care se cere o încetare neîntîrziată a focului și retragerea forțelor armate în cadrul frontierelor recunoscute internațional. Consiliul decide, totodată, să trimită o echipă de observatori O.N.U. pentru a verifica, confirma și superviza încetarea focului, retragerea forțelor. Consiliul cere, de asemenea, continuarea eforturilor de mediere și roagă toate celelalte state să se abțină de la acțiuni care ar putea contribui la prelungirea conflictului. 22 octombrie. Adunarea Generală a O.N.U. adoptă rezoluția 37/3, în care se cere încetarea imediată a focului, retragerea forțelor armate și soluționarea pe cale pașnică a diferendelor dintre cele două state.

20 mai — 2 iunie 1983. La cererea Iranului și cu acordul Irakului, secretarul general al O.N.U. trimite în regiune o misiune a Națiunilor Unite pentru a inspecta zonele de luptă din Iran și Irak. 20 iunie. Secretarul general al O.N.U. prezintă Consiliului de Securitate raportul amintitei misiuni. 29—30 septembrie. Secretarul general al O.N.U. și Olof Palme se întîlnesc la New York cu miniștrii de externe ai Iranului și Irakului. 31 octombrie. Consiliul de Securitate adoptă rezoluția 540, care condamnă violarea drepturilor umanitare internaționale, în care se cere încetarea imediată a tuturor atacurilor militare împotriva obiectivelor civile. În rezoluție se cere, totodată, respectarea dreptului liberei navigații în apele Golfului. De asemenea, toate celelalte state sînt invitate să se abțină de la orice act care ar putea avea ca efect intensificarea conflictului.

30 martie 1984. Consiliul de Securitate condamnă, cu fermitate, utilizarea armelor chimice și cere statelor vizate să respecte Protocolul de la Geneva din 1925. 1 iunie. La inițiativa țărilor membre ale Consiliului de cooperare al Golfului (Arabia Saudită, Bahrein, Emiratele Arabe Unite, Kuweit, Oman și Qatar), Consiliul de Securitate adoptă rezoluția 552 în care se cere tuturor statelor să respecte dreptul liberei navigații. Totodată, se cere cu fermitate să se pună capăt atacurilor repetate împotriva navelor comerciale.

11—25 ianuarie 1985. O misiune a O.N.U. inspectează locurile în care sînt ținuți prizonierii irakieni și cei iranieni. 18—26 martie. Secretarul general al O.N.U. se întîlnește la New York cu miniștrii adjuncți de externe din Iran și Irak, cărora le prezintă un plan în opt puncte privind încetarea conflictului. 27 decembrie. Secretarul general al O.N.U. raportează Consiliului de Securitate în legătură cu cele 61 de incidente petrecute în apele Golfului, în timpul cărora nave comerciale au fost atacate sau interceptate.

24 februarie și 8 octombrie 1986. Consiliul de Securitate adoptă rezoluția 582 și, respectiv, 588, în care se cere, printre altele, încetarea imediată a focului și retragerea forțelor armate în interiorul granițelor recunoscute internațional.

20 iulie 1987. Consiliul de Securitate adoptă rezoluția 598, care va deveni, un an mai tîrziu, cadrul acordului de încetare a focului. (Pentru textul integral al rezoluției — vezi „Lumea" nr. 33/1988). 14 august. Irakul îl informează, oficial, pe secretarul general al O.N.U. că a primit favorabil rezoluția 598 și este gata să coopereze cu el și cu Consiliul de Securitate în vederea aplicării ei.

Ianuarie-martie 1988. Serie de întîlniri între secretarul general al O.N.U. și reprezentanții Irakului și Iranului privind aplicarea rezoluției 598. 17 iulie. Iranul îl informează pe secretarul general al O.N.U. că acceptă oficial rezoluția 598. 6 august. Irakul se declară gata să înceteze focul. 7 august. Secretarul general recomandă Consiliului de Securitate constituirea unei echipe de observatori numită Grupul de observatori militari ai Națiunilor Unite pentru Iran și Irak (UNIIMOG, în engleză). 8 august. Secretarul general al O.N.U. cere Consiliului de Securitate ca încetarea focului să înceapă cu data de 20 august și să trimită observatori O.N.U. la fața locului. Javier Perez de Cuellar anunță, totodată, că, la 25 august, dorește să înceapă, sub auspiciile sale, convorbiri directe între Iran și Irak. Cu același prilej, el a cerut celor două părți să dea dovadă de moderație și să se abțină de la orice acțiune ostilă pe pămînt, pe mare și în aer, pînă la intrarea în vigoare a încetării focului. 9 august. Consiliul de Securitate decide, prin rezoluția 619, să constituie imediat UNIIMOG pentru o perioadă de șase luni. 20 august. Intră în vigoare acordul de încetare a focului. 25 august. Încep la Geneva negocierile iranian-irakiene la nivel de miniștri de externe, sub auspiciile lui Perez de Cuellar. Septembrie. Perez de Cuellar îl desemnează pe ambasadorul Suediei la O.N.U., Jan Eliasson (membru al echipei conduse de Olof Palme în 1980—1983), ca reprezentantul său personal la tratativele de la Geneva. După trei săptămîni de negocieri, convorbirile sînt întrerupte, cu acordul ambelor părți, pentru a fi reluate, tot în luna septembrie, la sediul O.N.U. din New York. 1—2 octombrie. La sediul O.N.U. din New York au fost reluate convorbirile dintre vicepremierul și ministrul de externe irakian, Tariq Aziz, și ministrul de externe iranian, Ali Akbar Velayati, sub auspiciile secretarului general al Națiunilor Unite. Cu acest prilej, Javier Perez de Cuellar a prezentat un plan în patru puncte, care se referă la asigurarea liberei navigații în Golf, problema estuarului Shatt-El-Arab, schimbul de prizonieri și retragerea trupelor părților în conflict în limitele frontierelor recunoscute pe plan internațional. Țările membre permanente ale Consiliului de Securitate al O.N.U. au aprobat acest plan. **(Șt. C)**

Stimați cititori,

În dorința de a veni în sprijinul celor ce doresc să-și procure, la timp și în mod sigur, săptămînalul nostru, redacția revistei „Lumea", împreună cu Direcția Expedierii Presei vă propun o nouă și facilă modalitate de a vă abona.

Completați talonul de pe verso și prezentați-l factorului poștal ori celui mai apropiat Oficiu P.T.T.R., care, în schimbul achitării costului abonamentului la revistă pe perioada solicitată de dumneavoastră, au obligația să vă elibereze, imediat și pe loc, chitanța respectivă.

Abonamentul se poate face oricînd pe minimum 3 luni și începe din luna următoare achitării costului lui.

Revista „LUMEA"

L. Drăghici, București. Starea sănătății împăratului Japoniei, Hirohito, în vîrstă de 87 de ani, s-a înrăutățit în luna aprilie a anului trecut, ceea ce a făcut necesară o intervenție chirurgicală. În noiembrie 1987, el și-a reluat prerogativele oficiale, dar sănătatea i-a rămas șubredă. La sfîrșitul verii, starea sănătății împăratului s-a agravat, fiind descoperită o tumoare la pancreas. Timp de cîteva zile, a fost supus unor transfuzii, după care, situația s-a stabilizat. Spre sfîrșitul lunii septembrie, s-au înregistrat din nou complicații, calificate drept „grave" săptămîna trecută. Ca urmare a înrăutățirii sănătății împăratului, la 22 septembrie, prințul moștenitor al Japoniei, Akihito, în vîrstă de 53 de ani, a preluat funcțiile de regent, ce îi sînt atribuite conform articolelor 6 și 7 din Constituție, cu asentimentul și aprobarea Consiliului de Miniștri, informează cotidianul „The Japan Times". **În imagini:** împăratul Hirohito **(stînga)** și prințul Akihito, împreună cu prințesa Michiko.

TALON DE ABONAMENT

NUMELE _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

PRENUMELE _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

Str. _ _ _ _ _ _ _ Nr. _ _ _ _ _ _ _

LOCALITATEA _ _ _ _ _ _ _ COD _ _ _

Județul _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

POSTA REDACȚIEI

Tătană Marius, sat Sanovița, jud. Timiș. „Sendero luminoso" este o organizație teroristă ce acționează, de cîțiva ani, în Peru. Mai ales în ultima vreme, guvernul președintelui Alan Garcia a luat o serie de măsuri împotriva acestei mișcări. Unul din liderii săi se află sub stare de arest, ancheta fiind în curs de desfășurare.

„Pioneer 10"

Emil Cândea, Baia Mare. Satelitul artificial american „Pioneer 10" a fost lansat acum șaisprezece ani. În momentul de față, el se apropie de limita cîmpului magnetic al Soarelui. Micul satelit, dotat cu camere de televiziune, a trecut aproape de planetele Jupiter, Saturn și Neptun, înainte de a depăși limita sistemului nostru solar, în urmă cu cinci ani. James Van Allen, de la Universitatea Iowa, — descoperitorul centurilor electromagnetice Allen, care ne înconjoară planeta — a declarat că, într-un viitor apropiat, „Pioneer 10" va putea detecta impactul vîntului solar cu „brizele stelare", compuse din raze cosmice și particule subatomice ionizate. Un expert de la NASA a subliniat posibilitatea ca „Pioneer 10" să confirme existența unei a zecea planete, dincolo de Pluto.

„Pioneer 10" — precizează cercetătorii — se află, în prezent, la 44 unități astronomice de Soare (o unitate astronomică echivalează cu distanța dintre Pămînt și Soare, sau 140 milioane kilometri) și bateriile nucleare îl vor menține în stare de funcționare alți șapte sau zece ani. Micul satelit zboară cu o viteză de 37 000 kilometri pe oră și poartă la bord desene ale figurii umane, o diagramă a sistemului nostru solar și o hartă stelară, pentru cazul în care, în cursul periplului său spațial, ar întîlni ființe extraterestre.

Petru Olaru, Hunedoara; Gh. Dascălu, Babadag, jud. Tulcea. Vă mulțumim pentru scrisorile trimise la redacție. Vom reveni cu răspunsurile pe care vi le datorăm.

Florin Chiorcea, Iași. La întrebarea privind populația Indiei v-am răspuns în cadrul acestei rubrici din nr. 17 a.c. al revistei. Vom ține seama, în măsura posibilului, de sugestiile dumneavoastră.

Gh. Pislaru, București. Într-adevăr, datorită unei erori de ordin tehnic, intervenită în timpul recepționării materialului, formularea de la pag. 20 a numărului trecut este inadecvată. Se va citi corect : cea de-a treia plenară a celui de-al XI-lea C.C. al P.C. Chinez.

Coordonatorul rubricii : Rodica Dumitrescu

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

41 (1302) 6 octombrie 1988

ARTICOLE, CORESPONDENTE

Vizita oficială de prietenie a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, împreună cu tovarășa ELENA CEAUȘESCU, în Uniunea Sovietică. Vasile Crișu 1

România la Națiunile Unite. Propuneri și inițiative de înaltă semnificație politică. I. Olteanu 3

Reuniunea „Grupului celor 77". Cerința unui nou curs în viața economică internațională 5

Din nou despre manifestările și activitatea antiromânească, naționalistă, șovină, antisocialistă a unor cercuri din Ungaria 7

Pentru o conlucrare liberă, pe principii de deplină egalitate și suveranitate, în vederea înfăptuirii securității europene. N. Pătrașcu 8

Șapte zile. Ștefan Cârjă 10

Națiunile Unite. Dezbaterile de politică generală. Octavian Munteanu 10

Sesiunea Sovietului Suprem al U.R.S.S. 11

Londra. Conferințele anuale ale partidelor. Stelian Țurlea 12

Beijing. Plenara C.C. al P.C. Chinez. 14

America Centrală. Consens pentru o nouă reuniune la nivel înalt. Anca Voican 14

Paris. În așteptarea celui de al „treilea" tur de scrutin. Doina Topor 16

Madrid. Un acord controversat. Rodica Dumitrescu 17

REPORTAJ PE GLOB

R.D. Germană. Berlin – tradiție și modernitate. Mihaela Brumă 18

DIN LUMEA CAPITALULUI

Cealaltă față a Californiei (2) 19

OMENIREA LA PREZENTUL CONTINUU

Privilegiul paradoxului și paradoxul privilegiului... Radu Budeanu 20

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI 21

PANORAMIC

Reverberațiile Hiroshimei (IV). Paul Diaconu 22

ACCENTE

Incertitudinea previzională... Radu Budeanu 23

LUMEA ÎN CĂRȚI ȘI REVISTE

Ascensiunea și declinul marilor puteri (2) Paul Kennedy 24

1000 + 1 26–28

SERIAL

„C.I.A. – războaiele secrete : 1981–1987" (13). Bob Woodward 29

POȘTA REDACȚIEI 31–32

Colectivul redacțional : Radu Budeanu – redactor șef-adjunct (ediția internațională), Mihaela Brumă, Ștefan Cârjă, Dumitru Constantin, Vasile Crișu, Adrian Dascălu, Radu Dobre, Rodica Dumitrescu, Liana Enescu, Crăciun Ionescu – șef de secție, Ion Madoșa, Ilie Olteanu, Radu Pascal – redactor șef-adjunct, Ilie Șerbănescu, Doina Topor – șef de secție, Stelian Țurlea, Anca Voican, Aurel Zamfirescu – secretar responsabil de redacție. Secretariatul de redacție și tehnic : Anatol Albu, Oana-Daniela Dinulescu, Mircea Dub, Ana Ghinea, Eliza Iliescu, Ad. Ionescu, Tudorina Mavlea, Constantin Mendea, Marin Pieleanu, Maria Simionescu, Ana Maria Tatovici. Revista „Lumea", București, Piața Scînteii nr. 1, sector 1, Oficiul poștal 33, cod 71 341, căsuța poștală 33–29, telefon 17 60 10 ; Internațional : 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" – sectorul export- import presă. P.O. Box 12–201, telex. 10 376 prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

C.P.C.S. 9

adas
ADMINISTRATIA ASIGURĂRILOR DE STAT

ASIGURAREA COMPLEXĂ A GOSPODĂRIEI DUMNEAVOASTRĂ

În vederea refacerii bunurilor avariate ca urmare a unor evenimente neprevăzute ce se pot întîmpla într-o gospodărie, cetățenii pot încheia „Asigurarea facultativă complexă a gospodăriilor".

Aceasta este o asigurare combinată, în același contract fiind cuprinse: bunurile din gospodărie; unele cazuri de accidente produse la domiciliu etc.

În această asigurare sînt cuprinse bunuri existente într-o gospodărie, ca : mobilier și alte obiecte casnice ; îmbrăcăminte ; covoare; aparate de radio, televizoare; mașini de cusut, frigidere, sobe de orice fel; produse agricole, viticole, pomicole și animaliere; combustibil, materiale de construcții pentru uzul gospodăresc și altele.

Sînt cuprinse în asigurare — pentru 20% din suma asigurată — și bunurile asigurabile luate în afara domiciliului.

Administrația Asigurărilor de Stat despăgubește cazurile de pagube la bunurile asigurate, provocate de unele riscuri, ca de exemplu: incendiu, trăsnet, explozie, ploaie torențială, inundație, grindină, furtună, alunecare de teren, avarii accidentale produse la instalațiile de gaze, apă, canal sau încălzire și altele.

★

Prin același contract sînt asigurate, pentru urmările accidentelor întîmplate la domiciliul asiguratului, următoarele persoane : asiguratul, soția (soțul) asiguratului, precum și părinții și copiii acestora, dacă, în mod statornic, locuiesc și gospodăresc împreună cu asiguratul. Sînt cuprinse în această asigurare accidentele cauzate de unele evenimente, ca: incendiu, trăsnet, explozie, lovire, cădere, alunecare, acțiunea curentului electric, arsură și altele.

★

Prima de asigurare se stabilește în funcție de mărimea sumei asigurate ,solicitată de asigurat pentru bunurile din gospodărie.

★

Pentru orice informații în legătură cu asigurările, vă puteți adresa sucursalelor ADAS, punctelor operative de lucru sau inspectorilor ADAS.

Lei 5

Nr. 42 13 octombrie 1988 • 1

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

MUZEUL PRESEI SEVER BOCU
JIMBOLIA
NR. C. 79

Contribuţie de mare importanţă la dezvoltarea tradiţionalelor relaţii de colaborare româno-sovietice

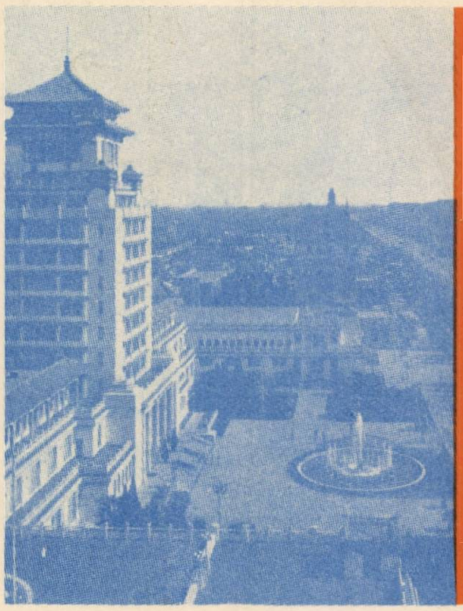

R. P. Chineză

Dialoguri despre prietenie şi conlucrare

Poluarea planetei — o realitate dramatică a zilelor noastre

REPORTAJ PE GLOB

R. P. D. Coreeană

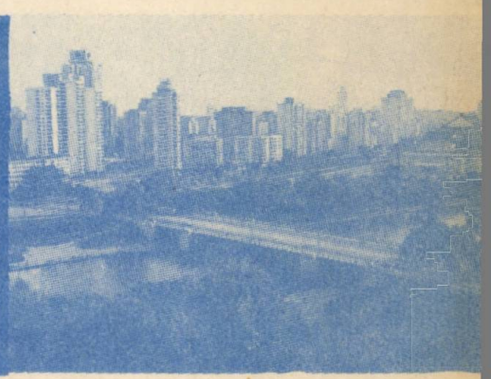

Din actualitatea internaţională

CHILE
Perspective politice după referendum

ISRAEL
Campania electorală

BIRMANIA
Evoluţia situaţiei

1000 + 1
POSTA REDACŢIEI
SERIAL

Contribuţie de mare importanţă la dezvoltarea tradiţionalelor relaţii de colaborare româno-sovietice

Dialogul româno-sovietic la nivel înalt de la Moscova, prilejuit de vizita oficială de prietenie în Uniunea Sovietică a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, a pus pregnant în evidenţă voinţa comună de întărire, pe mai departe, a relaţiilor prieteneşti tradiţionale şi a colaborării rodnice, pe multiple planuri, în folosul reciproc, al cauzei generale a socialismului, progresului şi păcii.

Convorbirile dintre tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, şi tovarăşul Mihail Gorbaciov, secretar general al C.C. al P.C.U.S., preşedintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., dintre cele două delegaţii, au avut o agendă cuprinzătoare, concluziile desprinse, înţelegerile la care s-a ajuns fiind consemnate în Comunicatul comun româno-sovietic. Prin semnificaţia lor profundă, acestea conferă noului dialog româno-sovietic la nivel înalt dimensiunile unui eveniment politic de cea mai mare însemnătate, hotărîrile luate asigurînd dezvoltarea, la un nivel superior, a raporturilor de prietenie şi conlucrare dintre Partidul Comunist Român şi Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, dintre România şi U.R.S.S., în interesul progresului şi prosperităţii poporului român şi poporului sovietic, al edificării cu succes a noii orînduiri în cele două ţări.

În cadrul recentei sale şedinţe, **Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R.** a dat o înaltă apreciere activităţii desfăşurate de tovarăşul Nicolae Ceauşescu în timpul vizitei, modului în care a prezentat, în cadrul convorbirilor, poziţia partidului şi statului nostru cu privire la dezvoltarea, pe multiple planuri, a relaţiilor dintre România şi Uniunea Sovietică, precum şi în legătură cu problemele actuale ale vieţii politice internaţionale — poziţie ce corespunde întru totul orientărilor şi hotărîrilor Congresului al XIII-lea şi Conferinţei Naţionale ale P.C.R.

Ca şi convorbirile din anul trecut, de la Bucureşti, recentele convorbiri de la Moscova, desfăşurate într-o ambianţă de caldă prietenie, sinceritate tovărăşească şi înţelegere reciprocă, au relevat, cu tărie, rolul determinant pe care l-au avut şi îl au, în amplificarea relaţiilor de prietenie şi colaborare româno-sovietice, vizitele reciproce, dialogul şi înţelegerile la nivel înalt, acestea dînd, de fiecare dată, noi şi puternice impulsuri extinderii şi aprofundării conlucrării bilaterale. De altfel, o elocventă expresie a trainicelor sentimente de adîncă prietenie pe care şi le nutresc reciproc cele două popoare, a strînselor legături de prietenie şi solidaritate militantă a constituit-o atmosfera de aleasă stimă şi deosebită cordialitate în care s-a desfăşurat vizita, fapt demonstrînd, deopotrivă, înaltul prestigiu de care se bucură, pretutindeni în lume, conducătorul României socialiste, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, pentru activitatea consacrată, cu abnegaţie, împlinirii supremelor aspiraţii ale tuturor popoarelor — de pace, libertate, înţelegere, colaborare şi progres.

În timpul convorbirilor s-a procedat la o informare reciprocă privind preocupările şi activitatea celor două partide, ţări şi popoare pentru înfăptuirea planurilor şi programelor de dezvoltare economică şi socială, a obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea al P.C.R. şi, respectiv, de Congresul al XXVII-lea al P.C.U.S., privind mersul construcţiei socialiste în România şi U.R.S.S. În condiţiile actuale, cînd în diferite ţări socialiste există preocupări în vederea perfecţionării activităţii în plan politic, social, economic, pentru o plenară punere în valoare a posibilităţilor oferite de noua orînduire, un asemenea schimb de informaţii îşi vădeşte, pe deplin, oportunitatea, ştiut fiind că în această direcţie un rol important revine partidelor comuniste şi muncitoreşti, ca forţe conducătoare care trebuie să asigure unirea şi punerea în valoare a tuturor capacităţilor creatoare ale maselor, înfăptuirea obiectivelor societăţii socialiste.

Pe acest plan, s-a subliniat necesitatea de a se avea permanent în vedere faptul că procesul revoluţionar se desfăşoară în condiţii diferite de la o ţară la alta, partidelor comuniste revenindu-le sarcina, de mare răspundere, de a asigura înţelegerea şi aplicarea justă a legităţilor şi cerinţelor obiective ale fiecărei etape, corespunzător noilor cuceriri ale revoluţiei tehnico-ştiinţifice, ale cunoaşterii umane. Impunîndu-se, firesc, adevărul — de asemenea, relevat la Moscova — că, cu cît vor fi mai mari succesele fiecărei ţări socialiste, cu atît va creşte contribuţia lor la întărirea forţelor socialismului, a prestigiului şi influenţei sale în lume. În acest sens, România a obţinut în anii construcţiei socialismului, şi îndeosebi după Congresul al IX-lea al P.C.R., realizări remarcabile în toate domeniile de activitate. Înfăţişînd, în cadrul convorbirilor, marile transformări petrecute în ţara noastră, etapa de profunde înnoiri inaugurată de Congresul al IX-lea atît în planul organizării vieţii economico-sociale, cît şi prin crearea unui sistem cuprinzător de organisme de conducere ale democraţiei muncitoreşti-revoluţionare, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a relevat că, în prezent, pornind de la principiul construirii socialismului cu poporul şi pentru popor, întregul nostru partid, întreaga naţiune acţionează cu hotărîre pentru înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XIII-lea şi Conferinţei Naţionale ale partidului, în vederea îndeplinirii obiectivului strategic de trecere a României la un stadiu superior — cel de ţară socialistă mediu dezvoltată. La rîndul său, tovarăşul Mihail Gorbaciov a evidenţiat activitatea intensă depusă în Uniunea Sovietică pentru realizarea hotărîrilor Congresului al XXVII-lea şi ale Conferinţei Unionale a partidului vizînd sporirea eficienţei activităţii economico-sociale, ridicarea societăţii socialiste sovietice pe o treaptă calitativ nouă a progresului.

În mod firesc, o atenţie deosebită a fost acordată, în cadrul convorbirilor de la Moscova, raporturilor şi stadiului colaborării bilaterale. Evidenţiindu-se deplina satisfacţie pentru cursul ascendent al relaţiilor româno-sovietice, a fost exprimată hotărîrea comună de întărire şi dezvoltare a acestora în toate domeniile, Comunicatul comun relevînd că, în perfecţionarea conlucrării dintre cele două ţări, o mare importanţă se acordă creşterii rolului Partidului Comunist Român şi Partidului Comunist al Uniunii Sovietice.

Un deosebit de important punct de pe agenda convorbirilor l-a constituit analiza stadiului şi perspectivelor raporturilor economice dintre cele două ţări, fiind reafirmată necesitatea intensificării activităţii în scopul realizării Programului de dezvoltare, pe termen lung, a colaborării economice şi tehnico-ştiinţifice dintre România şi Uniunea Sovietică pe perioada pînă în anul 2000. A fost, de asemenea, evidenţiată voinţa comună de a spori rolul colaborării pentru asigurarea, pe baze reciproc avantajoase, a resurselor necesare economiilor celor două ţări, în special de energie, materii prime, combustibili, maşini şi utilaje moderne, bunuri de larg consum, produse alimentare. În acelaşi timp, s-a subliniat necesitatea intensificării, pe baza experienţei de pînă acum, a specializării şi cooperării în producţie, în scopul creşterii şi perfecţionării, pe această cale, a schimburilor reciproce de mărfuri. A fost exprimată, totodată, disponibilitatea de a stabili, pe baza avantajului reciproc şi în condiţiile respectării legislaţiei existente în fiecare ţară, legături directe între întreprinderi, de a se crea societăţi mixte de producţie şi cercetare, în special în ramurile de vîrf ale industriei.

Este grăitor, pentru atenţia acordată de părţi acestui capitol al relaţiilor bilaterale, că, în chiar cursul vizitei, primul ministru al guvernului român şi preşedintele Consiliului de Miniştri al U.R.S.S. au examinat, în spiritul înţelegerilor convenite la cel mai înalt nivel, direcţiile de acţiune în vederea extinderii, în continuare, a relaţiilor economice reciproce, stabilind măsuri concrete de intensificare a cooperării şi specializării în producţie, prin promovarea unor forme noi, moderne de conlucrare, a unor măsuri concrete de sporire şi diversificare a schimburilor comerciale româno-sovietice, pe baze reciproc avantajoase.

În cursul dialogului la nivel înalt s-a reafirmat, de asemenea, interesul în adîncirea legăturilor reciproc avantajoase pe tărîm tehnico-ştiinţific, în identificarea căilor de creştere a eficienţei acestui domeniu de colaborare, în scopul aplicării în producţie a celor mai noi cuceriri ale revoluţiei tehnico-ştiinţifice, creşterii aportului acestora la dezvoltarea economiilor celor două ţări.

Modalităţi concrete de transpunere în viaţă a acestor înţelegeri au fost stabilite în cadrul convorbirilor prilejuite de întîlnirea de lucru pe care tovarăşa academician doctor inginer Elena Ceauşescu, prim viceprim-ministru al guvernului, preşedintele Consiliului Naţional al Ştiinţei şi Învăţămîntului, a avut-o cu cadre din conducerea de partid şi de stat, din conducerea organismelor ştiinţifice ale U.R.S.S., apreciindu-se, cu acest prilej, că potenţialul tehnico-ştiinţific actual al României şi al Uniunii Sovietice, experienţa dobîndită pînă acum asigură largi posibilităţi de extindere a colaborării în acest domeniu — inclusiv prin crearea de colective comune de cercetare — în vederea aplicării în producţie a celor mai noi cuceriri ale revoluţiei tehnico-ştiinţifice, pentru creşterea aportului cercetării ştiinţifice la dezvoltarea economico-socială a celor două ţări.

Problemele actuale ale perfecţionării colaborării şi activităţii în cadrul C.A.E.R., cărora România şi U.R.S.S. le acordă o mare însemnătate, au făcut, de

asemenea, obiectul schimbului de păreri de la Moscova. România, după cum se ştie, consideră că colaborarea în cadrul C.A.E.R. trebuie să ducă la dezvoltarea fiecărei economii naţionale, la apropierea nivelurilor de dezvoltare ale ţărilor membre şi, în acelaşi timp, la soluţionarea cu forţe comune a unor probleme privind aprovizionarea cu materii prime şi tehnologii moderne, la dezvoltarea ştiinţei şi tehnicii, că formele de conlucrare în C.A.E.R. trebuie să ţină seama de nivelurile de dezvoltare şi de necesitatea creşterii acestora, că nu trebuie să se admită crearea de organisme supranaţionale. În cadrul convorbirilor pe această temă, s-a subliniat importanţa intensificării conlucrării dintre România şi Uniunea Sovietică în cadrul C.A.E.R., dintre toate ţările membre ale C.A.E.R. în scopul înfăptuirii programelor convenite, care să contribuie la soluţionarea unor probleme majore ale dezvoltării economice a acestor state. A fost, totodată, exprimată hotărîrea celor două ţări de a contribui activ la realizarea Programului complex al progresului tehnico-ştiinţific al ţărilor membre ale C.A.E.R. pînă în anul 2000, de a-i asigura un conţinut real, în scopul atingerii unui nivel tehnic şi tehnologic avansat al producţiei.

Abordînd, pe larg, în cadrul convorbirilor, aspectele fundamentale ale vieţii internaţionale actuale, tovarăşul Nicolae Ceauşescu şi tovarăşul Mihail Gorbaciov au apreciat că, în ultima perioadă, pe plan internaţional se observă unele tendinţe favorabile, dar nu s-a realizat încă o cotitură radicală spre pace şi securitate. Părţile au subliniat, în acest sens, că oprirea cursei înarmărilor, reducerea radicală a nivelului confruntării militare, lichidarea armelor nucleare şi a celorlalte tipuri de arme de distrugere în masă reprezintă problema fundamentală a contemporaneităţii. O primă măsură importantă de dezarmare nucleară reală — se arată în Comunicatul comun româno-sovietic — a constituit-o semnarea Tratatului sovieto-american privind lichidarea rachetelor cu rază medie şi mai scurtă de acţiune şi începerea înfăptuirii acestuia, pasul următor, cel mai important pe această cale, trebuind să-l reprezinte încheierea acordului cu privire la reducerea cu 50 la sută a rachetelor strategice ofensive ale U.R.S.S. şi S.U.A. Sînt necesare unirea eforturilor şi măsuri hotărîte ale tuturor popoarelor şi statelor lumii în vederea lichidării depline şi definitive a armei nucleare, oprirea experienţelor cu aceste arme, interzicerea militarizării spaţiului cosmic, lichidarea armelor chimice, trecerea la dezarmare în sfera armamentelor maritime. Cele două ţări — se subliniază, totodată, în Comunicatul comun — acordă o însemnătate deosebită reducerii substanţiale a armamentelor convenţionale şi forţelor armate în Europa şi, în mod corespunzător, a cheltuielilor militare. Evidenţiindu-se importanţa înfăptuirii propunerilor statelor participante la Tratatul de la Varşovia în această problemă, avansate la Consfătuirea de la Varşovia a Comitetului Politic Consultativ, în cadrul convorbirilor s-a subliniat necesitatea finalizării cît mai grabnice la Viena a elaborării mandatului negocierilor cu privire la reducerea forţelor armate şi a armamentelor convenţionale în Europa şi deschiderea unor asemenea tratative pînă la sfîrşitul anului curent.

Comunicatul comun româno-sovietic reafirmă hotărîrea celor două ţări de a milita pentru însănătoşirea situaţiei din Europa, adîncirea conlucrării politice, economice, tehnico-ştiinţifice şi culturale între toate statele de pe continent, soluţionarea problemelor ecologice, aplicarea integrală a prevederilor Actului final de la Helsinki şi a celorlalte documente menite să contribuie la întărirea încrederii şi colaborării, la dezvoltarea procesului general-european. S-a subliniat necesitatea încheierii cu bune rezultate a reuniunii de la Viena, printr-un document de substanţă şi echilibrat, care să dea o perspectivă nouă colaborării, securităţii şi păcii pe continentul nostru, să edifice, trainic, asemenea relaţii între statele europene care să excludă orice amestec în treburile interne, să asigure tuturor popoarelor dezvoltarea economico-socială independentă, fără nici un amestec din afară.

S-a apreciat, de comun acord, că la cauza întăririi securităţii în Europa poate contribui dezvoltarea colaborării statelor europene pe bază regională, inclusiv în Balcani. Uniunea Sovietică — se arată în Comunicatul comun — dă o înaltă apreciere acţiunilor intense ale ţărilor balcanice în favoarea păcii, întăririi încrederii şi a relaţiilor de bună vecinătate dintre state, sprijinind, totodată, propunerile României şi Bulgariei privind transformarea Balcanilor într-o zonă liberă de arma nucleară şi chimică. De asemenea, Uniunea Sovietică şi România se pronunţă în sprijinul eforturilor privind transformarea Mării Mediterane într-o zonă a păcii şi colaborării, pentru crearea de zone denuclearizate în centrul şi nordul Europei.

Reafirmînd poziţia lor principială cu privire la necesitatea depăşirii divizării Europei în blocuri militare opuse, România şi Uniunea Sovietică s-au pronunţat, din nou, pentru desfiinţarea concomitentă a Alianţei Nord-Atlantice şi Tratatului de la Varşovia, şi, ca prim pas, pentru lichidarea organizaţiilor lor militare. Aceasta — se subliniază în Comunicatul comun — ar contribui la însănătoşirea climatului politic, întărirea securităţii şi încrederii în Europa.

Dialogul la nivel înalt româno-sovietic a relevat, ca necesitate imperioasă a îmbunătăţirii situaţiei internaţionale, a menţinerii păcii generale, reglementarea situaţiilor conflictuale regionale pe cale politică, prin tratative, accentuîndu-se imperativul folosirii depline, pe acest plan, a potenţialului şi rolului O.N.U.

Situaţia din economia mondială a constituit, de asemenea, un aprofundat schimb de păreri. În cursul convorbirilor a fost reafirmată necesitatea imperioasă a soluţionării globale a problemelor subdezvoltării şi instaurării unei noi ordini economice internaţionale, bazată pe deplina egalitate şi echitate între state. În acest context, s-a relevat necesitatea organizării unei conferinţe internaţionale în cadrul O.N.U. pentru a se ajunge la soluţii reciproc acceptabile, inclusiv în problemele datoriei externe.

Convorbirile dintre conducătorii României şi Uniunii Sovietice au evidenţiat importanţa deosebită pe care o are în prezent întărirea unităţii şi colaborării partidelor comuniste şi muncitoreşti în lupta pentru soluţionarea problemelor cardinale ale contemporaneităţii, cele două partide reafirmîndu-şi hotărîrea de a dezvolta raporturile de colaborare cu partidele comuniste şi muncitoreşti pe baza deplinei egalităţi în drepturi, independenţei şi neamestecului în treburile interne, solidarităţii internaţionale, a dreptului fiecărui partid de a-şi elabora de sine stătător linia politică, strategia şi tactica revoluţionară.

Opinia publică din ţara noastră, întregul popor român salută cu satisfacţie rezultatele vizitei oficiale de prietenie efectuate de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, în Uniunea Sovietică, acestea confirmînd cursul neabătut spre adîncirea şi dezvoltarea prieteniei şi colaborării româno-sovietice, în interesul construcţiei socialismului şi comunismului în cele două ţări, al cauzei generale a socialismului, a păcii, înţelegerii şi colaborării.

Vasile Crişu

Poluarea planetei — o realitate dramatică a zilelor noastre

În **„Considerentele şi propunerile României, concepţia şi iniţiativele tovarăşului Nicolae Ceauşescu cu privire la dezarmare, la celelalte probleme ale vieţii internaţionale“**, prezentate în cadrul dezbaterilor de politică generală ale actualei sesiuni a O.N.U., un accent deosebit se pune pe ceea ce se definea în document drept „o realitate dramatică a zilelor noastre care afectează profund starea de sănătate a planetei, a locuitorilor ei“, şi anume: amplificarea continuă a surselor de poluare a atmosferei, suprafeţei terestre, mărilor şi oceanelor, precum şi a spaţiului extraatmosferic. A reţinut, în mod deosebit, atenţia faptul că România plasează această problemă globală sub semnul urgenţei, abordînd-o într-o ordine de priorităţi în care este precedată numai de problemele dezarmării, ale păcii şi securităţii între state. Mai mult, ţara noastră avansează o serie de propuneri concrete, de natură să determine acţiuni efective, la scară internaţională, care să conducă spre soluţii general-acceptabile.

ROMÂNIA
mari idei în acţiune

Într-adevăr, degradarea continuă a mediului de viaţă constituie, pe termen lung, cel mai mare risc pentru supravieţuirea civilizaţiei, dacă triumful raţiunii — ceea ce este de dorit — nu îl anihilează pe cel reprezentat de existenţa uriaşelor stocuri de

Conferinţe şi acorduri privind protecţia mediului înconjurător

(selecţie)

9 iunie 1969 — *Convenţia de la Bonn privind poluarea cu produse petroliere*

15 februarie 1972 — *Convenţia de la Oslo privind protecţia mărilor împotriva poluării acestora de către deşeurile produse de nave sau avioane.*

16 iunie 1972 — *Declaraţia Conferinţei Naţiunilor Unite, ţinută la Stockholm, privind mediul înconjurător uman*

29 decembrie 1972 — *Convenţia de la Londra asupra prevenirii poluării mărilor prin depozitarea deşeurilor şi a altor substanţe*

armamente nucleare. Problema nu este nouă, de vreme ce contradicția dintre om și mediul său de viață însoțește întreaga perioadă de dezvoltare a societății omenești. Cauzele principale — potrivit specialiștilor — ale deprecierii mediului ambiant întăresc o atare constatare : dezvoltarea tehnicii, creșterea consumului de bunuri din natură, explozia demografică, suprapopularea unor orașe, ele însele în continuă expansiune. Toate acestea au condus la depășirea alarmantă a posibilităților pe care natura le are în ce privește absorbirea și reciclarea deșeurilor, la limitarea și epuizarea resurselor, la secătuirea solurilor, la poluarea excesivă a apei și aerului etc., etc., într-un cuvînt la perturbarea gravă a echilibrului ecologic. Amenințărilor deja recunoscute — ploile acide, epuizarea resurselor rare și neregenerabile —, sublinia recent „Le Monde diplomatique" în articolul sugestiv intitulat „Supraviețuirea umanității în mare pericol", li se adaugă două noi tipuri de degradare a naturii, cu efecte pe plan mondial, care pun în joc, într-o perspectivă limitată, existența însăși a omenirii. Ozonul de înaltă altitudine — strat protector împotriva acțiuni cancerigene a razelor ultraviolete — se diminuează îngrijorător, sub amenințarea gazelor conținute în banalele butelii de spray. A doua mare amenințare : creșterea cantității de bioxid de carbon din atmosferă, ca urmare a arderii unor uriașe cantități de combustibili fosili. Efectul de seră rezultat de aici devine cauza încălzirii globale a atmosferei, care deja a început în jurul anului 1970. Din șase ani cei mai călduroși (în medie mondială), patru se situează între 1980—1987. Dacă tendințele actuale se prelungesc, dacă omenirea nu va reduce rapid consumul exagerat de combustibili fosili, se poate anticipa cu certitudine că sporirea neîncetată a temperaturii va perturba — cu efecte negative asupra activității umane, a vieții înseși — climatul întregului Pămînt. Agresiunea împotriva naturii se extinde pe un front atît de larg, încît diferitele modalități în care aceasta se desfășoară nu le vom putea decît enumera în spațiul acestui articol. Apele internaționale sînt poluate cu țiței (circa 15 milioane tone anual), cu materiale radioactive, cu deșeuri toxice ; aerul este îmbîcsit de gaze, fum și praf ; pădurile sînt atacate de ploile acide (dispar cu o „viteză" de 100 000 kmp anual) ; deșeurile se extind (cu 600 000 kmp pe an) ; eroziunile și salinizarea distrug fertilitatea solului (între 50 000 și 70 000 kmp anual) ; poluarea biosferei accelerează dispariția multor specii de plante și animale. O concluzie-avertisment este trasă de cei ce urmăresc fenomenul : dacă în următorii ani nu se vor întreprinde măsurile cele mai energice, înrăutățirea calităților mediului înconjurător va deveni principalul obstacol în calea dezvoltării societății.

Criza ecologică are un caracter global, de unde cerința însumării eforturilor tuturor statelor pentru depășirea ei. Ea are și o dimensiune politică, traducînd, pe acest plan, inechitățile flagrante din cîmpul dezvoltării economice a statelor. Goana după resurse naturale noi și abundente, în locul celor deficitare, atrage o expansiune a factorilor economici din țările industrializate în cele în curs de dezvoltare, determinînd o jefuire a bogățiilor naturale ale acestora din urmă. Pe de altă parte, industriile cu grad înalt de poluare sînt exportate în statele subdezvoltate sau — pentru a sublinia o realitate pe care România, președintele Nicolae Ceaușescu a înfățișat-o, la O.N.U., întregii comunități internaționale — țările economic avansate încearcă să transfere dincolo de hotarele lor, cu precădere spre țările subdezvoltate, cantități importante de reziduuri toxice. Este rațiunea pentru care țara noastră a propus înscrierea pe agenda sesiunii a 43-a a Adunării Generale a O.N.U. a unui punct consacrat acestei probleme.

Glasului distinct al României i s-au alăturat, la O.N.U., și alte luări de poziție în sublinierea importanței globale a sarcinii preîntîmpinării unei catastrofe ecologice. Șeful delegației sovietice releva, astfel, că — pentru prima dată în modul cel mai alarmant și clar — frontului primejdiei nuclearo-cosmice i se alătură alt front — cel ecologic. Arătînd că sînt necesare mijloace pentru salvarea și nu pentru distrugerea planetei, ministrul de externe sovietic a subliniat necesitatea creării unui sistem internațional de securitate ecologică. La rîndul său, ministrul suedez de externe, evidențiind de la tribuna O.N.U. necesitatea unor acțiuni comune pe plan mondial în vederea ocrotirii mediului înconjurător, releva că, la actuala sesiune, ar trebui soluționată problema organizării, sub egida O.N.U., a unei conferințe mondiale consacrate mediului ambiant, sugerînd ca secretarul general al O.N.U. să prezinte, în decurs de un an, inițiative concrete în acest sens. În sfîrșit, pentru a nota numai aceste trei intervenții, președintele Republicii Mali aducea, la rîndul său, în fața comunității mondiale, o dramatică realitate a continentului african, definind-o drept factor care amenință securitatea Africii, o crimă împotriva populației continentului african : depozitarea reziduurilor industriale toxice. El își exprima speranța că Adunarea Generală va acorda o atenție deosebită acestui subiect și că vor fi adoptate măsuri în vederea protejării tinerelor state africane împotriva abuzurilor comise de țările dezvoltate și în acest domeniu.

Realitatea larg recunoscută că problemele ecologice nu țin seama — prin consecințele lor negative — de frontierele naționale pune, într-o și mai puternică lumină, exigența soluționării lor în comun, prin eforturile conjugate ale tuturor statelor. Într-o asemenea abordare, pentru care militează România, președintele Nicolae Ceaușescu, urgența unor reglementări internaționale eficace — și O.N.U. oferă un cadru adecvat pentru aceasta — trece din domeniul dorinței în cel al necesității imperioase. Pentru că poluarea naturii — sub multiplele ei aspecte — amenință grav nu numai generațiile de azi, ci și (cu atît mai mult) pe cele de mîine. Acționînd pentru o lume a păcii, ferită de primejdia distrugerii nucleare, România acționează cu atît mai mult pentru o lume în care evoluția pe calea progresului și civilizației să se desfășoare în paralel cu o luptă acerbă de apărare a sănătății Pămîntului.

I. Oltеanu

O realitate dramatică a zilelor noastre care afectează profund starea de sănătate a planetei, a locuitorilor ei, o reprezintă amplificarea continuă a surselor de poluare a atmosferei, suprafeței terestre, mărilor și oceanelor, precum și a spațiului extraatmosferic. În același timp, în unele țări s-au acumulat mari cantități de substanțe și reziduuri toxice și radioactive, poluante. În ultimul timp, s-au înmulțit încercările de transferare a acestora peste granițele țărilor de origine și de depozitare a lor pe teritoriul altor state — îndeosebi slab dezvoltate, precum și de deversare în apele internaționale.

Pentru eradicarea acestui fenomen nociv, România a propus înscrierea, pe ordinea de zi a sesiunii, a unui punct special intitulat „Răspunderea statelor pentru apărarea mediului de viață al omului și prevenirea poluării acestuia ca urmare a acumulării de reziduuri toxice și radioactive și întărirea cooperării internaționale în soluționarea acestei probleme".

În acest scop, țara noastră consideră că este necesar :

- *să se instituie un sistem de norme universale privind împiedicarea, prin toate mijloacele, a acestor practici și urmărirea celor care se fac vinovați de asemenea acte ;*
- *să se stabilească reguli privind răspunderea concretă a statelor sub jurisdicția cărora au loc activități din care rezultă reziduuri toxice și radioactive, precum și a firmelor producătoare, pentru daunele provocate prin transferarea acestora peste granițe și depozitarea lor pe teritoriul altor state sau în apele internaționale ;*
- *să se instituie un grup de experți în cadrul organului specializat al O.N.U. — Programul Națiunilor Unite pentru Mediul Înconjurător — care să studieze problema adoptării unor principii și a unor norme obligatorii pentru toate statele în acest domeniu ;*
- *să se treacă la pregătirea convocării în anul 1992 a celei de-a doua Conferințe a O.N.U. pentru mediul înconjurător, care să pună bazele unei largi colaborări internaționale în domeniul mediului de viață al omului, cu luarea în considerare a preocupărilor și propunerilor tuturor statelor în acest domeniu.*

(din documentul românesc prezentat celei de-a 43-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U.)

---

22 iunie 1973 — *Crearea programelor Națiunilor Unite privind mediul înconjurător (UNEP), conform hotărîrilor de la Stockholm din 1972*

2 noiembrie 1973 — *Convenția internațională privind protecția mării prin poluare de către nave maritime, de la Londra (MARPOL)*

4 iunie 1974 — *Convenția de la Paris pentru protecția împotriva poluării marine, provenite de pe uscat*

15 noiembrie 1979 — *Acordul de la Geneva privind poluarea atmosferică în afara limitelor teritoriale și protocolurile suplimentare pentru : — finanțarea de către UNEP (28.09.1984) ; asupra reducerii cu cel puțin 30 la sută a emisiunilor de sulf care se răspîndesc în atmosferă și depășesc limitele teritoriale ale unei țări (8.07.1985)*

20 mai 1980 — *Acordul de la Canberra pentru păstrarea faunei din zona mărilor arctice*

28 octombrie 1982 — *Carta mondială a ONU pentru natură*

31 octombrie/1 noiembrie 1984 — *Prima conferință pentru protecția Mării Nordului, de la Bremen*

22 martie 1985 — *Acordul de la Viena privind protecția stratului de ozon*

16 septembrie 1987 — *Protocolul de la Montreal referitor la substanțele care cauzează deterioarea stratului de ozon*

24 noiembrie 1987 — *A doua conferință pentru protecția Mării Nordului de la Londra*

15 februarie 1988 — *Conferința de la Helsinki pentru protecția mediului înconjurător marin, din zona Mării Baltice*

27—30 iunie 1988 — *Conferința mondială de la Toronto privind schimbările care au avut loc în atmosferă.*

R.P. CHINEZĂ

Dialoguri despre prietenie și colaborare

Corespondență de la I. Madoșa și A. Zamfirescu

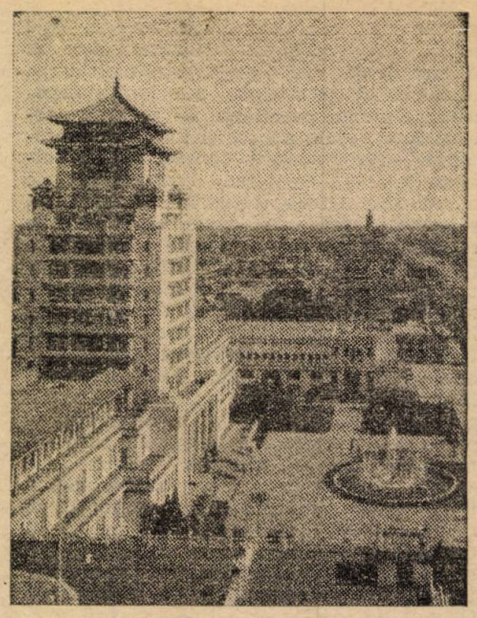

O țară de dimensiunile unui continent, despre a cărei populație, depășind miliardul, s-a spus că ar putea forma, pe verticală, un lanț uman continuu între Pămînt și Lună. De fapt, o țară a infinitului mare și a infinitului mic, a masivelor muntoase, piscurilor, depresiunilor și fluviilor gigantice, dar și a universului sculptat, cu migală, într-un bob de orez sau într-un bulgăre de jad. O țară cu multe „porți", deschise spre soare, un spațiu al efortului peren și tenace, de multe ori anonim, menit să asigure nu numai un grad sporit de bunăstare, ci și creșterea continuă și dăinuirea unei culturi, a unei civilizații milenare. O țară cu o istorie împinsă departe în negura trecutului și ale cărei repetate „creșteri" și „descreșteri", de-a lungul timpului, au lăsat moștenire prezentului și viitorului un simbol absolut al răbdării și tenacității, o redută fermă și inexpugnabilă — Marele Zid chinezesc, „singura construcție umană vizibilă din Cosmos", cum ținea să remarce un cunoscut om politic, un fost șef de stat, în această epocă a zborurilor interplanetare. O țară, totuși, înscrisă ferm și profund pe orbita progresului, a dezvoltării, odată cu veritabilul „prag" istoric reprezentat de revoluția socialistă, de hotărîrile menite să asigure eficiența superioară a energiilor creatoare ale națiunii.

Filosofia politică și practica socială ale Chinei contemporane depășesc, simțitor, metafora pe care același Mare Zid — construcție unică, într-adevăr, de o concretete acută, ireală, în șerpuirea lui somptuoasă pe colinele, munții și în văile policrome din nordul Beijingului — a alimentat-o, veacuri de-a rîndul, în literatura de specialitate. Este o filosofie opusă recluziunii, izolării, o filosofie a modernizării și a „deschiderii spre exterior", spre dezvoltarea unor relații de amplă colaborare și conlucrare. Expresie nemijlocită a reorientărilor programatice din ultimul deceniu, a preocupărilor de reformă și perfecționare a întregului organism economico-social, această politică s-a tradus și se traduce printr-o evidentă înviorare a activităților economico-sociale, prin realizările demne de tot interesul (deși unele dificultăți nu lipsesc) din industrie, din agricultură, din alte domenii, inclusiv în ce privește asigurarea unui grad superior de bunăstare. Suflul înnoitor, regenerator, se simte pe planul creației tehnico-științifice și culturale, al atitudinii pline de grijă față de o tradiție culturală multimilenară.

Am străbătut peste 10 000 de kilometri pentru a ajunge în China (circa 15 ore de zbor, într-un singur sens) și nu cu mult mai puțin pe această veritabilă „planetă", cu vestigii și locuri de mare interes la tot pasul. Am străbătut o distanță uriașă, dar — dacă ni se îngăduie un ușor paradox — am spune, nu numai că efortul a fost răsplătit, ci și că spațiul parcurs a fost menit să releve, tulburător, o mare și durabilă apropiere. Într-adevăr, nu puține au fost în China — la Beijing și la Shanghai, la Hangzhou, la Guangzhou (Canton) și în alte localități — cuvintele de apreciere la adresa strînsei prietenii româno-chineze, a relațiilor de conlucrare și solidaritate durate și păstrate, de-a lungul anilor, între partidele, țările și popoarele noastre. Aici, în marea Chină, ca pretutindeni în lume, efortul constructiv al poporului român, mesajul de pace, înțelegere și colaborare al politicii noastre externe sînt larg cunoscute și apreciate. De o mare și constantă prețuire se bucură frecventul dialog româno-chinez la nivel înalt, rolul lui decisiv în fundamentarea trainică și impulsionarea relațiilor româno-chineze, în așezarea lor statornică pe principii noi, democratice, pe norme și valori de o mare audiență în lumea actuală. În mod cu totul deosebit, aceste trăsături definitorii ale strînselor raporturi româno-chineze au fost relevate, acum, în preajma vizitei oficiale de prietenie pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, o va întreprinde în China, la invitația tovarășului Zhao Ziyang, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Chinez, și a tovarășului Yang Shangkun, președintele Republicii Populare Chineze, nou și important moment în evoluția conlucrării reciproc avantajoase, în dezvoltarea multilaterală a raporturilor dintre România și China.

Beijing, Shanghai, Hangzhou, Guangzhou... În toate orașele vizitate, distanța (geografică) s-a convertit, simbolic, în apropiere, încrederea în durabilitatea și statornicia unei ample conlucrări s-a afirmat stăruitor. Primindu-ne încă la începutul vizitei noastre în China, adjunctul ministrului afacerilor externe, *Zhu Qi Zhen*, a ținut să sublinieze : „Între popoarele noastre există o prietenie profundă, care se dezvoltă continuu. În curînd, vom avea prilejul să-l salutăm pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, care va efectua, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, o vizită oficială de prietenie în China. Sîntem convinși că această vizită, convorbirile prilejuite de ea vor contribui la aprofundarea relațiilor de prietenie dintre cele două țări ale noastre".

Referindu-se, în continuare, la stadiul actual și la perspectivele raporturilor de prietenie, colaborare și solidaritate româno—chineze, interlocutorul nostru a menționat: „Țările noastre — România și China — sînt două țări socialiste. De mulți ani, între ele s-au statornicit relații strînse de prietenie, relații foarte apropiate. Conducătorii noștri au întreprins vizite la nivel înalt în România, iar tovarășul Nicolae Ceaușescu personal a efectuat mai multe vizite de prietenie în China. Tovarășul Nicolae Ceaușescu este prietenul cunoscut și stimat al poporului chinez. Relațiile de prietenie și colaborare dintre țările și popoarele noastre ,în diferite domenii, sînt foarte strînse, au cunoscut și cunosc o mare dezvoltare. Avem, de asemenea, o conlucrare foarte utilă în problemele internaționale. În domeniile comercial, economic, științific, cultural și pe alte planuri, relațiile româno—chineze cunosc realizări remarcabile. Există, desigur, posibilități și perspective mari, minunate, pentru amplificarea lor continuă în toate domeniile. De aceea, sîntem profund convinși că vizita oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu va contribui la ridicarea pe o nouă treaptă a relațiilor dintre partidele, țările și popoarele noastre".

Dînd o înaltă apreciere opțiunilor României pe plan internațional, poli icii de pace, prietenie și colaborare, pe principii de deplină egalitate, promovate de țara noastră, adjunctul ministrului afacerilor externe a subliniat : „Cred că politică României — de pace și dezarmare, de independență și suveranitate, de dezvoltare liberă a tuturor popoarelor — este și politica Chinei. Noi considerăm că în lume există, în momentul de față, două probleme majore: asigurarea păcii și dezvoltarea. După părerea noastră, în situația internațională se remarcă o schimbare. Această schimbare se relevă prin faptul că dialogul înlocuiește confruntarea. Aceasta constituie tendința principală. Noi salutăm această tendință și dialogul inițiat între URSS și SUA. Sperăm ca, în felul acesta, să se realizeze o dezarmare reală, să se adopte a serie de măsuri care să fie transpuse în viață. Avînd în vedere și problemele economice, nu putem considera, însă, că situația internațională e stabilă și de destindere. Cursa înarmărilor n-a încetat. În lume există încă multe arme nucleare. De aceea, considerăm că popoarele iubitoare de pace din toate țările trebuie să-și continue eforturile pentru realizarea unei păci stabile și durabile. Cît privește țările în curs de dezvoltare, considerăm că acestea sînt confruntate cu două probleme principale : asigurarea dezvoltării economice și povara datoriilor externe. Țările dezvoltate încearcă să arunce povara actualei crize pe umerii țărilor în curs de dezvoltare. De aceea, este necesar ca acestea să acționeze în comun și să

Beijing — profil contemporan

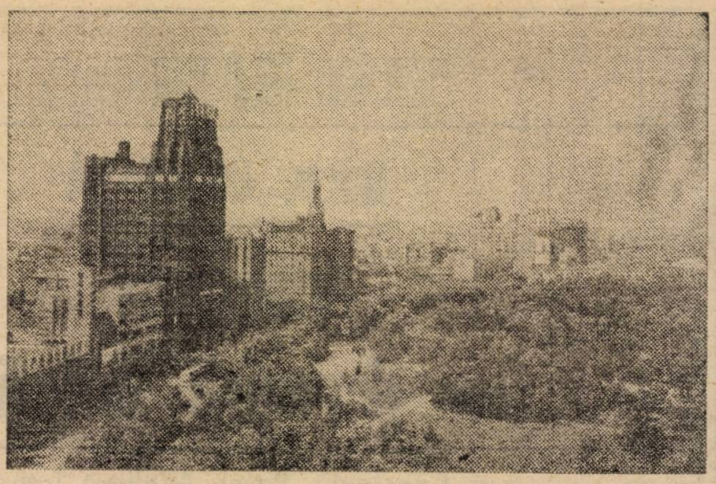

colaboreze pentru dezvoltarea lor. Noi subliniem faptul că trebuie reduse datoriile externe și ratele dobînzilor, că trebuie să se dezvolte relațiile comerciale, să fie eliminate obstacolele și protecționismul, să se realizeze o nouă ordine economică internațională. Știm bine că între România și China există un limbaj comun asupra acestor probleme, ca, de altfel, asupra cupările actuale și de perspectivă ale poporului chinez, la principalele lui obiective, pe plan intern și extern, Zhu Qi Zhen a subliniat : „Încă de la cea de-a 3-a plenară a celui de-al XI-lea Comitet Central al P.C. Chinez, din decembrie 1978, obiectivul nostru principal, pe plan intern, rezidă în asigurarea dezvoltării economice. Ulterior, s-a stabilit ca producția economiei naționale să fie dublată în decurs de 10 ani, luînd ca bază anul 1980. Totodată, pînă la sfîrșitul secolului, se va înregistra o nouă dublare. Aceasta înseamnă că, pînă atunci, venitul mediu pe cap de locuitor va trebui să atingă 800-1 000 de dolari. După aceea, vor fi necesari — conform hotărîrilor adoptate — circa 30-40 de ani pentru ca venitul pe locuitor să atingă aproape 4 000 dolari, iar China să devină o țară cu nivel mediu de dezvoltare. Conform acestor obiective, scopul nostru este să construim socialismul cu caracteristici chineze. Noi considerăm că, în construirea socialismului, trebuie să îmbinăm judicios principiile marxiste generale cu condițiile concrete din fiecare țară. Nu poate exista un «model» în acest sens ; de aceea, construim socialismul cu caracteristici chineze. Construind socialismul în țara noastră, noi susținem două elemente de bază : respectarea celor patru principii fundamentale ; afirmarea politicii de deschidere spre exterior și de reforme. Pînă în momentul de față, am obținut deja succese remarcabile în aplicarea acestei politici. Am amintit obiectivul dublării producției naționale. Acum, putem spune că acesta va fi realizat cu doi ani mai devreme. Făcînd un bilanț al aplicării reformei, putem spune că aceasta s-a concretizat într-o serie de domenii mai puțin complexe, unde au fost obținute succese. Foarte dificilă, acum, este reforma din domeniul prețurilor. Și aceasta, pentru că, în vechiul sistem al prețurilor, există unii factori nerationali, necorespunzători, care pun obstacole în calea aprofundării reformei. Dacă nu rezolvăm bine unele probleme, apare inflația. Aceste probleme au fost și sînt dezbătute, însă, la nivelul conducerii centrale de partid. Există dificultăți, dar sîntem hotărîți să le înfruntăm. Hotărîrea noastră este fermă în această privință. Nu ne temem de dificultăți. Dorim să procedăm în așa fel încît bunăstarea poporului să nu fie afectată. Sîntem pregătiți, ca, în decurs de cinci ani, să realizăm un sistem mai judicios în domeniul prețurilor.

Cît privește politica noastră externă, China promovează o politică de independență și pace. Orientarea noastră este următoarea : nu vom face alianță cu nici o superputere ; nu vom ceda nici unei amenințări. Ne pronunțăm și acționăm pentru menținerea păcii internaționale. Pe baza celor cinci principii ale coexistenței pașnice, dezvoltăm relații cu toate statele lumii. Avînd în vedere că este ea însăși o țară în curs de dezvoltare, obiectivul central al politicii externe a Chinei constă în dezvoltarea largă a relațiilor cu țările «lumii a treia»".

La Shanghai, cel mai mare oraș al țării, cu o populație de peste 12 milioane de locuitori, situat la confluența fluviilor Yangtze și Huangpu, am avut o amplă convorbire despre perspectivele de viitor ale marelui centru industrial, științific și cultural, despre auspiciile favorabile ale relațiilor româno-chineze, cu *Gao Sen*, director adjunct al Departamentului pentru relații externe al municipalității, cunoscător apropiat al țării noastre, pe care a vizitat-o în urmă cu cîțiva ani. Evocînd cu deosebită căldură impresiile sale din timpul călătoriei în România, vizitele la București, Iași și Bacău, precum și unele aspecte concrete ale conlucrării dintre întreprinderi românești și unități din Shanghai, interlocutorul nostru a pus în evidență prietenia constantă ce leagă popoarele român și chinez, evoluția ascendentă a raporturilor dintre țările noastre, foarte apropiate, prin opțiunile lor, în pofida distanței geografice. „Poporul chinez — sublinia Gao Sen — manifestă sentimente deosebite și multă simpatie față de poporul român. Ținem foarte mult la prietenia dintre țările și popoarele noastre și sîntem siguri că aceasta se va dezvolta continuu, în interesul reciproc, al cauzei socialismului și păcii".

Hangzhou, capitala provinciei Zhejiang, de pe coasta de sud a Chinei, este un oraș foarte pitoresc, ca, de altfel, întreaga regiune, dominată de panorama strălucitoare a Lacului de Vest și a munților înconjurători. Aici, într-o ambianță deosebit de prietenească, am fost primiți de *Luo Dong*, membru al Biroului Comitetului de partid al provinciei, șeful secției de propagandă. Aceleași cuvinte calde despre relațiile de strînsă prietenie, colaborare și solidaritate româno-chineze, aceeași încredere în dezvoltarea lor continuu ascendentă, pe multiple planuri. „Conducătorul partidului și statului român, tovarășul Nicolae Ceaușescu, este foarte cunoscut și apreciat în întreaga Chină — sublinia interlocutorul nostru. Prietenia și relațiile statornicite între partidele și țările noastre se întemeiază și se dezvoltă consecvent pe principiile socialismului științific ; de aceea, sînt indestructibile. Fiecare vizită a tovarășului Nicolae Ceaușescu în țara noastră s-a înscris ca o importantă contribuție la întărirea prieteniei, la impulsionarea colaborării dintre țările noastre, ridicînd raporturile româno-

→

■ „Tovarășul Nicolae Ceaușescu este prietenul cunoscut și stimat al poporului chinez".

■ „Sîntem profund convinși că vizita oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu va contribui la ridicarea pe o nouă treaptă a relațiilor dintre partidele, țările și popoarele noastre".

■ „Noi dăm o înaltă apreciere politicii de pace, prietenie, colaborare, destindere, de independență, suveranitate și deplină egalitate promovate de România pe plan internațional".

■ „China promovează o politică externă de independență și pace".

situației internaționale în general. Noi dăm o înaltă apreciere politicii de pace, prietenie, colaborare, destindere, de independență, suveranitate și deplină egalitate promovate de România pe plan internațional. Sîntem convinși că apropiata vizită a tovarășului Nicolae Ceaușescu în China se va încheia cu un succes deplin. Cu această ocazie, conducătorii țărilor noastre vor avea convorbiri și vor conveni noi înțelegeri pentru dezvoltarea prieteniei și conlucrării reciproc avantajoase dintre România și China, vor avea un util schimb de opinii privind problemele majore ale vieții internaționale".

Relevînd, în același context, afirmarea unor „factori activi de destindere" în situația internațională, interlocutorul nostru a subliniat că aceștia se manifestă, deopotrivă, prin realizarea acordului sovieto-american privind rachetele cu rază medie și mai scurtă de acțiune, ca și prin eforturile de soluționare politică, pe calea negocierilor, a unor probleme litigioase și situații conflictuale din diferite zone ale lumii. Salutînd această tendință, adjunctul ministrului afacerilor externe a menționat, totuși, persistența unor „factori neliniștitori", care reclamă o continuare și o intensificare a eforturilor de destindere, de asigurare a unei păci durabile.

În încheiere, rugat să se refere la preo-

chineze la un nou nivel. Poporul chinez s-a bucurat totdeauna de prietenia și sprijinul poporului român și, în dezvoltarea lor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a jucat rolul hotărîtor. Poporul nostru dă o foarte mare apreciere succeselor obținute de poporul român pe calea construcției socialiste, urmărind cu interes experiența sa, preocupările și realizările sale. Sîntem convinși că poporul român, sub conducerea Partidului Comunist Român, în frunte cu secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, va obține noi succese în măreața operă de edificare socialistă, va merge din victorie în victorie. Experiența noastră de pînă acum arată că, prin schimbul de vederi la cel mai înalt nivel, s-au identificat, de fiecare dată, noi posibilități de amplificare a colaborării reciproc avantajoase în toate domeniile, s-a ajuns la multe puncte de vedere comune. Am convingerea că noua vizită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, va fi încununată de succes".

Gama discuțiilor noastre privind multe din aspectele Chinei contemporane, raporturile de prietenie româno-chineze și auspiciile deosebit de favorabile ale noului dialog româno-chinez la nivel înalt s-a îmbogățit la Guangzhou (Canton), capitală a marii provincii Guangdong, cunoscută „poartă" maritimă a Chinei spre lume și, firesc, avanpost al politicii de „deschidere spre exterior", de promovare a reformei structurii economice și politice. Într-o ambianță modernă, trepidantă, acompaniată de apele liniștite ale lui Pearl River, am avut ocazia, și aici, în marea metropolă din sudul țării, să consemnăm aprecieri elogioase la adresa României, a poporului său, dorința extinderii și aprofundării raporturilor bilaterale. „Relațiile de strînsă prietenie, colaborare și solidaritate dintre partidele, țările și popoarele noastre au devenit tradiționale — ne declara, de pildă, *Zhuo Yi*, director adjunct al Departamentului de relații externe al provinciei Guangdong. Indiferent de ce se întîmplă în lume, fie bine, fie rău, popoarele noastre sînt alături unul de altul. Fie că situația este grea, fie destinsă, popoarele noastre se înțeleg între ele. De aceea, partidele noastre ne învață să cultivăm și să dezvoltăm aceste relații prietenești, pe baza deplinei egalități, a respectului reciproc". Referindu-se la apropiata vizită pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, o va întreprinde în China, interlocutorul nostru a apreciat că întîlnirile la nivel înalt româno-chineze, convorbirile prilejuite de ele au contribuit și contribuie, de fiecare dată, la dezvoltarea relațiilor dintre partidele și popoarele celor două țări. „Sînt convins — sublinia el — că apropiata vizită a tovarășului Nicolae Ceaușescu, pe care poporul chinez o apreciază ca pe un eveniment de seamă, va marca o nouă și importantă etapă în dezvoltarea tradiționalelor relații de prietenie și fructuoasă colaborare dintre România și China".

Itinerarul nostru prin cîteva orașe și provincii reprezentative ale Chinei de astăzi ne-a oferit, la tot pasul, ocazia unor dialoguri și constatări similare. Într-adevăr, deși situate pe continente diferite, la o distanță considerabilă, popoarele român și chinez au durat între ele punți trainice ale prieteniei și colaborării, datorită, în primul rînd, contribuției dialogului la cel mai înalt nivel, principiilor de deplină egalitate și stimă așezate la baza raporturilor pe multiple planuri. Transpuse în ideogramele scrierii tradiționale chinezești sau în alfabetul nostru latin, relațiile româno-chineze, statornicite de-a lungul anilor, au aceleași trăsături definitorii: constanța, respectul reciproc, încrederea în mersul lor continuu ascendent.

REPORTAJ PE GLOB

R.P.D. COREEANĂ

Simboluri ale devenirii socialiste

Constantin Pavel, Adalbert Toth

Orașul Phenian, capitala R.P.D. Coreene, oferă vizitatorului, poate mai mult decît oricare așezare, imaginea reconfortantă a prefacerilor înnoitoare survenite în „Țara dimineților liniștite", în anii construcției socialiste. Distrus în întregime în timpul războiului din anii '50, cînd asupra sa au fost aruncate peste 420 000 bombe, orașul a renăscut din ruine, reprezentînd, astăzi, un simbol al vocației și capacității constructive ale poporului coreean. După cum ne-au informat gazdele, imediat după război, cînd s-a hotărît reconstrucția sa, au fost destui aceia care susțineau că ar fi mult mai ușor și convenabil să se construiască o nouă capitală, în altă parte, decît să se reclădească cea veche, transformată într-o uriașă grămadă de dărîmături. Și, totuși, prin considerabile eforturi materiale și umane, poporul coreean a refăcut, în mai puțin de 10 ani, capitala țării, conferindu-i, în plus, atributele unei metropole moderne.

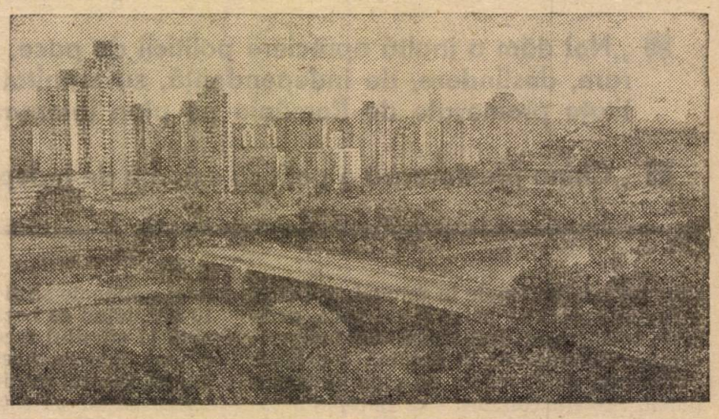

Phenian — imagine reconfortantă a prefacerilor înnoitoare

Orașul impresionează prin marile sale bulevarde, care îl brăzdează de la un capăt la altul, alcătuind o rețea geometrică perfectă, străjuite de cvartaluri compacte de blocuri de locuințe, prin monumentalitatea și linia arhitectuală a edificiilor sale social-culturale, care îmbină armonios elementele moderne cu cele tradiționale. Teatrul Mare, Muzeul Artelor, Muzeul revoluției, Muzeul Victoriei și războiului de apărare a patriei, Palatul sporturilor, Patinoarul acoperit, noul stadion cu 150 000 locuri, marele hotel Koryo, alcătuit din două corpuri paralele de clădiri înalte de 45 de etaje și unite printr-o bridă la nivelul celui de al 35-lea etaj, metroul săpat la mare adîncime, aflat în continuă extindere — sînt doar cîteva din reperele dezvoltării urbanistice și edilitare actuale a Phenianului, în care vizitatorul descoperă forța și talentul creator ale unui popor care și-a propus să-și construiască o capitală pe măsura aspirațiilor sale de progres și civilizație.

Phenianul este, în același timp, și un oraș-parc. Pentru cei două milioane de locuitori ai săi, edilii au amenajat peste 19 milioane metri pătrați de spații verzi, care îmbracă orașul într-o haină vegetală reconfortantă.

Nu poți părăsi capitala R.P.D. Coreene fără a vizita, însă, noul său cartier Kwangbok — la ora actuală, cel mai mare șantier de construcții de locuințe și edificii social-culturale din Phenian.

Beneficiind de un cadru natural de o frumusețe aparte, format de fluviul Tedong și colinele din jur, acest cartier va însuma, în final, 25 000 apartamente în blocuri ordonate de o parte și de alta a unui bulevard lung de 6 km și lat de 100 m. Cele nouă microraioane, care compun cartierul, vor avea, fiecare, creșe, grădinițe, școli, servicii profii, policlinici, alte dotări necesare confortului citadin.

Tot aici se află satul sportiv Angol, care, în vara anului viitor, va găzdui competițiile din cadrul celui de al XIII-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților. Amabile, gazdele ne-au prezentat pe larg proiectul acestui complex sportiv, soluțiile tehnice originale folosite de constructorii coreeni la realizarea celor 10 săli moderne de gimnastică, volei, box, badminton etc., a stadionului, a altor edificii, multe dintre ele aflate, în timpul vizitei noastre, într-un stadiu avansat de finisare.

Lăsînd în urmă orașul Phenian, am coborît de-a lungul fluviului Tedong, urmînd moderna autostradă care șerpuiește pe malurile sale. Spații întinse de orez — cultură agricolă de bază a R.P.D. Coreene — se profilau în dreapta autostrăzii, dominate de colinele muntoase care acoperă, în cea mai mare parte, teritoriul acestei țări.

Grație bogatului și variatului program în-

tocmit de gazde, drumurile noastre în afara capitalei, cum a fost și acesta, au contribuit, și ele, la conturarea imaginii a ceea ce înseamnă, astăzi, economia R.P.D. Coreene. Obiectivele economice, pe care am avut prilejul să le vizităm; au constituit o elocventă ilustrare a roadelor efortului constructiv al poporului coreean prieten, care, sub conducerea Partidului Muncii din Coreea, în frunte cu tovarășul Kim Ir Sen, a obținut remarcabile succese în edificarea societății socialiste. Miile de fabrici, uzine, combinate și alte unități industriale care au apărut în anii din urmă pe harta țării, dezvoltarea generală a forțelor de producție sînt rezultatul unei politici de industrializare înfăptuită cu consecvență, în general a unei politici de ridicare pe trepte din ce în ce mai înalte a economiei, promovînd spiritul de independență și de creație, rezolvarea problemelor construcției socialiste în principal prin propriile forțe.

Urmînd cursul Tedongului spre Marea de Vest la Tean, am fost oaspeții unui reprezentativ colectiv al industriei constructoare de mașini, sector industral creat, practic, ca și multe altele, în anii construcției socialiste. În luminoasele hale de producție, am putut urmări nașterea unor puternice agregate chemate să pună în valoare potențialul hidroenergetic al țării. Lîngă modernele utilaje am întîlnit oameni cu înaltă calificare, conștienți că muncesc spre binele țării, deci spre binele lor — și aceasta și explică bogatul raport muncitoresc al colectivului de la Tean : întreprinderea de aici, profilată pe utilaje grele, a fost dată în exploatare în 1980, și, în perioada relativ scurtă ce a trecut de atunci, au fost asimilate în producție și livrate beneficiarilor generatoare electrice, cazane de mare gabarit, utilaje pentru laminoare și industria extractivă. Sînt realizate, aici, și agregate de mare randament pentru industriile chimică și a materialelor de construcție. Echipamentele produse la Tean pot fi întîlnite și pe șantierele navale ale țării.

Părăsind uzina, trecem în vecinătatea noilor locuințe ridicate pentru muncitorii de aici, oameni cu un însemnat aport la atingerea actualului nivel de dezvoltare a industriei R.P.D. Coreene. Nivel impresionant, atins în condițiile unei sărace, foarte sărace moșteniri din trecut : în Coreea de acum patru decenii, construcțiile de mașini — baza unei industrii independente — erau aproape inexistente. A urmat distrugătorul război impus poporului coreean, ceea ce a făcut ca, din anii '50, să se pornească practic de la zero. Dar iată că astăzi R.P.D. Coreeană dispune de moderne unități ale industriei constructoare de mașini, de genul celei de la Tean, unități care permit ca necesarul de mașini și echipamente să fie satisfăcut, în proporție de 98 la sută, din producția proprie. Modernele centre industriale implantate în diferite zone ale țării livrează astăzi hidrogeneratoare de 125 000 kVA, turbogeneratoare termice de 50 000 kVA, autocamioane grele, tractoare, buldozere, combine pentru abataje, locomotive electrice, prese de 10 000 tone putere, nave de mare tonaj, mașini-unelte, elemente de automatizare, echipamente electronice și utilaje complete pentru noile capacități de producție.

În zilele în care am fost oaspeții Coreei populare, colectivul de la Tean trăia și muncea, aidoma tuturor locuitorilor țării, în atmosfera de puternic avînt generat de „Campania de 200 de zile", formă a întrecerii socialiste ce fusese lansată în cadrul pregătirilor pentru marea aniversare de la 9 septembrie : împlinirea a 40 de ani de la crearea R.P.D. Coreene. Și am aflat cu satisfacție, parcurgînd informațiile colegilor de la „ACTC", că toate angajamentele asumate în cadrul acestei acțiuni de masă au

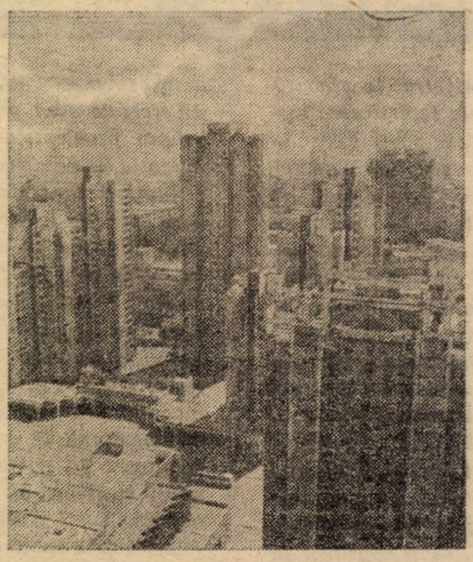

Pe una din străzile Phenianului

fost îndeplinite, producția industrială sporind, de pildă, cu 22 la sută, față de perioada similară a anului trecut. Este baza trainică pe care se desfășoară în aceste zile — în care se marchează aniversarea a 43 de ani de la întemeierea Partidului Muncii din Coreea — o nouă „Campanie de 200 de zile", declanșată într-o atmosferă de entuziasm la o adunare populară ce a avut loc la mijlocul lunii trecute, la Phenian, cu participarea a peste 100 000 de persoane.

■

În țara noastră sînt bine cunoscute și urmărite cu multă atenție și căldură realizările poporului coreean prieten, eforturile pe care le depune, sub conducerea Partidului Muncii din Coreea, în frunte cu tovarășul Kim Ir Sen, pentru dezvoltarea economică și socială a R.P.D. Coreene.

Desfășurînd o activitate rodnică pentru înfăptuirea obiectivelor de dezvoltare economico-socială a țării, Partidul Muncii din Coreea, guvernul R.P.D. Coreene au depus și depun eforturi consecvente pentru reunificarea patriei, a cărei scindare a adus grave prejudicii intereselor poporului coreean, reprezentînd o sursă permanentă de

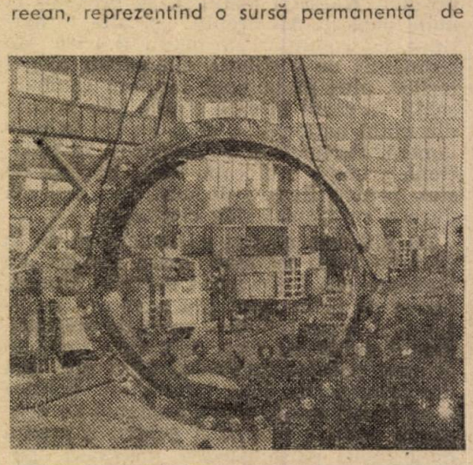

Complexul de mașini grele de la Dai-an, puternic centru de echipamente de comandă

încordare în zonă, ca și pe plan internațional. Pentru înlăturarea acestei anomalii istorice, în decursul anilor R.P.D. Coreeană a formulat multiple propuneri constructive, a inițiat acțiuni concrete vizînd soluționarea, pe cale pașnică și independentă, a problemei reunificării, considerînd că înfăptuirea acestui deziderat arzător este obiectivul primordial al întregii națiuni coreene.

După cum este bine cunoscut, poporul român și-a manifestat, în mod constant, solidaritatea cu cauza dreaptă a poporului coreean, atît în anii grei ai războiului împotriva invaziei imperialiste, cît și în perioada care a trecut de atunci, a sprijinit și sprijină, neabătut, demersurile și inițiativele conducerii de partid și de stat a R.P.D. Coreene menite să ducă la împlinirea aspirațiilor naționale pe deplin legitime ale poporului coreean, de reunificare independentă și pașnică a patriei, fără nici un amestec din afară. În țara noastră s-au bucurat de înaltă apreciere propunerile guvernului R.P.D. Coreene privind formarea unei confederații între Nord și Sud și crearea Republicii Confederale Democrate Koryo, România susținînd și propunerile mai recente privind organizarea de convorbiri tripartite între R.P.D. Coreeană, S.U.A. și Coreea de Sud ; transformarea Peninsulei Coreene într-o zonă denuclearizată ; reducerea treptată a forțelor armate ; organizarea unor reuniuni comune Nord-Sud și alte inițiative pașnice. Această poziție principială și consecventă a României a fost reafirmată, și în aceste zile, la Organizația Națiunilor Unite.

Între cele două partide, țări și popoare s-au statornicit relații strînse de colaborare și prietenie, care cunosc o evoluție ascendentă, avînd ca suport temeinic hotărîrile adoptate cu prilejul frecventelor întîlniri și convorbiri de la București și Phenian dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Kim Ir Sen, secretar general al Comitetului Central al Partidului Muncii din Coreea, președintele Republicii Populare Democrate Coreene. Dialogul româno-coreean la nivel înalt a pus, de fiecare dată, în evidență noi posibilități de intensificare și lărgire a conlucrării multilaterale pe plan politic, economic, tehnico-științific și cultural, în toate domeniile de interes reciproc. Legăturile de colaborare dintre cele două țări beneficiază de cadrul favorabil creat de Tratatul de prietenie și colaboare, de Declarația comună și de Acordul de lungă durată de colaborare și cooperare economică și tehnico-științifică pînă în anul 2000, semnate la cel mai înalt nivel, care jalonează direcțiile dezvoltării raporturilor economice și tehnico-științifice bilaterale, în interesul edificării noii orînduiri în România și R.P.D. Coreeană, adîncirii în continuare a prieteniei dintre țările și popoarele noastre.

Beneficiind de aceste auspicii favorabile, apropiata vizită oficială de prietenie, pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu o va efectua, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în R.P.D. Coreeană, la invitația tovarășului Kim Ir Sen, se va înscrie ca un nou moment important în cronica relațiilor de prietenie și colaborare dintre cele două partide, țări și popoare, va deschide noi perspective conlucrării lor rodnice, în interesul cauzei generale a socialismului, destinderii, securității, păcii și înțelegerii între popoare.

ȘAPTE ZILE

Sînt douăzeci și cinci de ani de cînd a intrat în vigoare (la 10 octombrie 1963) Tratatul cu privire la interzicerea experiențelor cu arma nucleară în atmosferă, în spațiul cosmic și sub apă. Un sfert de veac în care aerul și apa planetei noastre și vidul ce o înconjoară au încetat de a mai fi otrăvite radioactiv cu bună știință. Cu toate că panoplia nucleară a continuat să fie înzestrată, în toată această perioadă, cu arme de ultimă oră în privința puterii de distrugere, Tratatul din 1963 a însemnat un mare pas înainte cel puțin (sau și) prin mărturia pe care a depus-o în fața marelui juriu al popoarelor: inutilitatea — din punctul de vedere al asigurării securității și păcii — a periculoaselor tiruri nucleare în aerul, apa sau vecinătatea Pămîntului efectuate pînă atunci. Am mai putea adăuga, aici, și faptul că Tratatul a făcut, încă de atunci, dovada posibilității ajungerii la acorduri în afacerile atît de delicate ale vieții militare a umanității, aspect pe care nu-l putem sublinia cu putere pentru un simplu „amănunt" : Tratatul din 1963 nu a cuprins, în prevederile sale, toate mediile. Marii producători și deținători de armament nuclear și-au rezervat, pentru costisitoarele și primejdioasele lor exerciții cu bombe, măruntaiele Pămîntului. Or, experiențele subterane, dacă (oare ?) nu contaminează grav mediul natural, au totuși „marea calitate" de a contribui decisiv la dezvoltarea și perfecționarea continuă a uriașului arsenal nuclear din zilele noastre. Acum, după un sfert de veac, cînd pare să prindă rădăcini o gîndire nouă asupra problemelor păcii și războiului, cînd primul acord autentic de dezarmare nucleară se află în vigoare, chestiunea renunțării la testarea armamentului nuclear — opțiune care intră în logica cerințelor actualității — este încă abordată timid, ca să nu spunem că este ocolită. Discuțiile care au loc între U.R.S.S. și S.U.A. se referă, deocamdată, la care dintre sistemele de control existente să fie adoptate pentru verificarea... detonărilor nucleare subterane. Or, a nu renunța la experiențe echivalează cu a continua fabricarea și îmbunătățirea armamentului atomic, ceea ce contrazice frumoasele declarații de dezarmare nucleară. Negocierile sovieto-americane, în desfășurare la Geneva, al căror termen de finalizare nu poate fi anticipat, vizează jumătate din arsenalul strategic al fiecărei părți. Odată atins acest dorit obiectiv va fi posibil să se renunțe, pentru totdeauna, și la experiențele subterane ?

Un răspuns afirmativ la problema opririi testelor cu arma nucleară poate și trebuie dat încă de pe acum, pentru a întări încrederea opiniei publice mondiale în seriozitatea intențiilor de dezarmare atît de frecvent exprimate.

I. Olteanu

TEL AVIV

Teme prioritare în campania electorală

Israelul se află în plină campanie electorală pentru scrutinul național de la 1 noiembrie, ce va desemna pe cei 120 de deputați ai parlamentului țării. Încă din primul moment al începerii sale oficiale, competiția electorală s-a dovedit extrem de agitată, temele confruntării dintre principalele forțe politice fiind de ordin economic, dar, în special, de ordin politic, prioritatea avînd-o problema păcii cu țările arabe în condițiile revoltei palestiniene din teritoriile ocupate, izbucnită cu zece luni în urmă și care continuă cu intensitate sporită.

Parlamentul israelian (Knesset-ul) se alege o dată la patru ani, dar, atunci cînd pe parcursul funcționării sale se ajunge la egalitate de voturi între forțele politice componente, blocînd funcționarea guvernului, forul legislativ poate fi dizolvat și se organizează un nou scrutin. Așa a fost cazul cu alegerile din 1984, ținute la un interval de trei ani, deoarece, la un moment dat, guvernul n-a mai dispus de majoritatea de 61 voturi și nici opoziția n-a reușit să o realizeze pentru a forma un nou cabinet. Este de menționat faptul, pentru înțelegerea mai bine a problemei, că, în cei 40 de ani ai existenței statului Israel, niciodată un partid sau o grupare politică n-a reușit să întrunească numărul de mandate necesar guvernării de sine stătătoare, întotdeauna fiind necesare alianțele cu formațiuni politice mai mici, adeseori complet opuse din punct de vedere ideologic. Ar mai fi de adăugat că alegerile parlamentare din Israel se desfășoară într-o circumscripție unică formată din întreaga țară, repartiția mandatelor făcîndu-se pe baza procentajului obținut de fiecare listă înscrisă pentru participare la scrutin. Conform legislației electorale, fiecare din partidele sau grupările politice din parlamentul anterior (17 în actualul Knesset) poate să se prezinte la noile alegeri. Au dreptul și alte formațiuni, cu condiția strîngerii a 1 500 de semnături de susținere din partea alegătorilor, plus plata unei cauțiuni rambursabile în cazul în care obține unu la sută din votul național și, deci, un loc în parlament. Partidele din Knesset-ul în funcțiune primesc o alocație de la bugetul de stat, pentru fiecare deputat, în vederea ducerii campaniei sale electorale.

La ultimele alegeri parlamentare de la 23 iulie 1984, cel mai mare număr de mandate (44) l-a recoltat Partidul Muncii, urmat de principalul său adversar, coaliția de dreapta Likud — cu 41 de mandate. Restul de 35 au fost împărțite între 15 grupări politice mai mici. Cum nici una din principalele două formațiuni politice n-au reușit să ajungă la o alianță cu grupările politice mai mici pentru a realiza majoritatea parlamentară necesară guvernării, ele au hotărît, în septembrie 1984, după o prelungită criză politică, în care se prefigurau noi alegeri parlamentare anticipate, să formeze un cabinet de coaliție, Partidul Muncii — Likud, cu o rotație în conducerea echipei ministeriale la jumătatea mandatului. Astfel, liderul Partidului Muncii, Shimon Peres, a ocupat funcția de prim-ministru pînă la 10 octombrie 1986, iar liderul Likud-ului, Yitzhak Shamir — în continuare, pînă la expirarea mandatului actualului parlament.

Trenul cu două locomotive al coaliției guvernamentale, formată din forțe politice situate la polii opuși ai scenei politice israeliene, adversare dintotdeauna, a funcționat, totuși, de bine de rău, în acești patru ani, deși, într-o serie de cazuri, una trăgea într-o parte și cealaltă în direcția opusă. Au fost nu puține momente cînd învinuirile reciproce curgeau și se părea că mezalianța guvernamentală se va destrăma, punîndu-se pe tapet problema unor noi alegeri anticipate, dar, după cum s-a văzut, ea a rezistat, găsind, în ultimul moment, compromisurile necesare pentru a continua pînă la termenul normal al alegerilor parlamentare din toamna acestui an.

Pentru scrutinul de la 1 noiembrie, au fost prezentate, comisiei naționale electorale, 28 de liste de către diverse partide și grupări politice mai vechi sau noi înființate. Cu 28 de voturi contra șase, comisia națională electorală a decis să nu admită participarea la alegeri a partidului Kach, al rabinului Meir Kahana, cu „ideologie rasistă și care constituie o amenințare pentru democrație". Meir Kahana, venit, nu de prea mult timp, din America, s-a evidențiat printr-o propagandă gălăgioasă, huliganică, partizanii săi provocînd multe scandaluri prin atitudinea rasistă anti-arabă. Ales în 1984 în Knesset, rabinul Kahana a fost, pînă la urmă, privat de imunitatea parlamentară și poliția i-a interzis să între în localitățile arabe de pe întregul teritoriu al Israelului. După cum se știe, Kahana preconizează eliminarea, cu forța, a tuturor arabilor din Israel și din teritoriile ocupate, ceea ce nu poate decît să afecteze, din punct de vedere politic, statul Israel, creîndu-i o imagine considerată falsă, cu totul inacceptabilă pe plan internațional.

Competiția electorală are ca principali protagoniști Partidul Muncii și gruparea de dreapta Likud, cu programe diametral